

Årsberetning 2016

Indhold

Aarhus Byråd	3
Borgmesterens forord	4
Mål og rammer	5
Fortællingen om Aarhus	5
Rammevilkår.....	5
Kommunens resultater	7
Aarhus-målene	7
Tværgående mål	7
Regnskabs indtægter og udgifter	7
Regnskabsresultat og -nøgletal.....	9
Personale	13
Områdernes resultater	15
Sociale Forhold og Beskæftigelse.....	15
Teknik og Miljø	22
Sundhed og Omsorg	30
Kultur og Borgerservice.....	36
Børn og Unge	41
Borgmesterens Afdeling	46
Tværgående indsatser	50
Anlæg	50
Hensigtserklæringer	53
Effektiviseringer	53
Investeringsmodeller	54
Genopretning og vedligehold	55
Velfærdsteknologi.....	56
Indsatsen mod socialt snyd.....	57
Restanceudvikling	58
Selskaber ejet af Aarhus Kommune.....	59
Bilag 1. Målskemaer	60
Aarhus-mål	60
Tværgående mål	60
Sociale Forhold og Beskæftigelse.....	62
Teknik og Miljø	65
Sundhed og Omsorg	68
Kultur og Borgerservice.....	69
Børn og Unge	73

Aarhus Byråd

Byrådet har det overordnede ansvar for Aarhus Kommunes økonomi og regnskab. Aarhus Byråd har 31 medlemmer. I perioden 2014-2017 er medlemmerne fordelt på otte partier.

Partier

- A Socialdemokratiet (13)
- B Det Radikale Venstre (2)
- C Det Konservative Folkeparti (2)
- D Nye Borgerlige (1)
- F Socialistisk Folkeparti (2)
- O Dansk Folkeparti (2)
- V Venstre (6)
- Ø Enhedslisten (3)

Jacob Bundsgaard
(A)

Rabih Azad-Ahmed
(B)

Thomas Medom
(F)

Bünyamin Simsek
(V)

Jette Skive (O)

Kristian Würtz (A)

Marc Perera Christensen (C)

Camilla Fabricius
(A)

Jette Jensen (Ø)

Steen B. Andersen
(A)

Hüseyin Arac (A)

Henrik Arens (V)

Gert Bjerregaard
(V)

Theresa Blegvad
(V)

Peter Hegner Bonfils (Ø)

Jan Ravn Christensen (F)

Hans Halvorsen
(A)

Lene Horsbøl (V)

Esben L. Kullberg
(A)

Lisbeth Lauersen
(A)

Knud N. Mathiesen
(O)

Lars Boje Mathiesen (D)

Ali Nuur (A)

Anne Nygaard (B)

Anette Poulsen (A)

Aage Rais-Nordentoft (A)

Hans Skov (V)

Maria Sloth (Ø)

Steen Stavnsbo (C)

Peder Udengaard
(A)

Ango Winther (A)

Borgmesterens forord

Fortællingen om Aarhus udfolder byrådets vision for Aarhus. "Aarhus - en god by for alle - og en by i bevægelse". At Aarhus er en god by at bo, studere og investere i har mange vidst længe, men i 2016 - forud for åbningen af Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad - fik omverdenen for alvor øjnene op for vores dejlige by. Den særlige stemning, de mangfoldige kulturinstitutioner, gastronomien og de gode råvarer samt beliggenheden mellem skov og vand er nogle af de ting, der blev sat fokus på. Og jeg er overbevist om, at det igangværende Kulturhovedstads-år i endnu højere grad får sat Aarhus på både Europa- og verdenskortet.

For at lykkes med byens fremtidige udvikling og med også at få de svageste borgere med på vognen er der brug for, at vi alle samarbejder. Med 'Kommune forfra' beder vi borgerne om at tage medansvar for vores fælles velfærd. Vi lader borgerne komme til i nye og stærke fællesskaber, og som kommune træder vi et skridt tilbage. Kommunens medarbejdere skal i højere grad støtte op og vejlede borgerne på deres vej gennem livet, når der er behov herfor - ikke tage styringen. I Aarhus mener vi, at dét er vejen frem og vil give en by, hvor sammenhold og fællesskab er i højsædet.

Det er vigtigt, at vi som kommune har positive resultater af vores indsats. Udebliver resultaterne, skal vi være parate til at ændre indsatserne, for det er resultaterne, som betyder noget for borgere og virksomheder. Vi skal fremover være endnu skarpere på resultaterne, for der kommer ikke flere penge til kommunerne i de kommende år. Netop effekt og resultater har været i fokus i udarbejdelsen af årsberetningen 2016. Det er ambitionen, at vi både på det korte og lidt længere sigt skal arbejde med at koble mål og økonomiske resultater med hinanden. Og at vi i byrådet efterfølgende træffer beslutninger på det grundlag - til gavn for både byen og dens borgere.

Regnskab 2016 viser, at Aarhus Kommune har styr på økonomien. Den stramme styring har igen i år resulteret i lavere driftsudgifter end budgettet. Der har i 2016 været historisk høje udgifter til investeringer i ny infrastruktur, skoler og børnehaver. For når Aarhus vokser, kræver det investeringer, så vi fortsat kan levere den service, som borgere og virksomheder har brug for. Det er yderst tilfredsstillende, at regnskab 2016 indebærer en forøgelse af det økonomiske råderum på skønsmæssigt 12 mio. kr. Det udgør derved et solidt fundament for de kommende drøftelser om budgettet for 2018-2021.

Jacob Bundsgaard
Borgmester

Mål og rammer

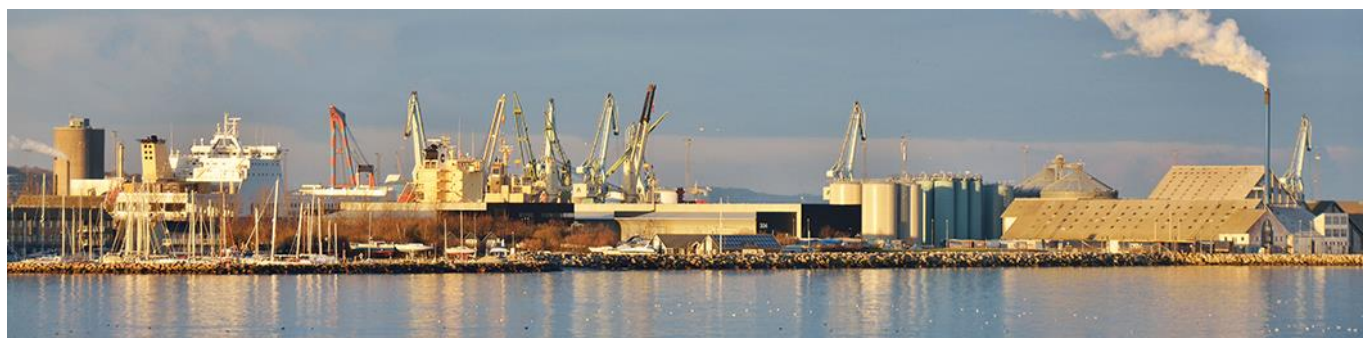
Fortællingen om Aarhus

Visionen for udviklingen i Aarhus Kommune har byrådet formuleret i Fortællingen om Aarhus: <http://www.aarhus.dk/da/politik/Politikker-og-planer/Innovation-og-udvikling.aspx>

Sammen med de 7 Aarhus-mål sætter den en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden.

Aarhus-målene udspringer af fortællingen og måler på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker. De udgøres af følgende:

- Der skal i Aarhus skabes 2.000 flere arbejdspladser årligt frem til 2030
- BNP-vækst i Business Region Aarhus skal ligge over landsgennemsnittet
- Aarhus skal være CO₂-neutral i 2030
- 95% af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse
- I 2020 er andelen af selvforsørgende i Aarhus 1%-point højere end landsplan
- I Aarhus har vi en høj grad af medborgerskab
- Aarhus er en god by for alle

I ledelsesinformationen til byrådet <http://www.aarhus.dk/da/politik/Politikker-og-planer/Oekonomi-personale-og-it/Ledelsesinformation/LIStilalle.aspx> foretages der løbende opfølgning på bl.a. Aarhus-målene.

Rammevilkår

Beliggenhed

Aarhus er beliggende i Region Midtjylland. Sammen med 11 andre østjyske kommuner indgår Aarhus Kommune i samarbejdet i Business Region Aarhus <http://www.businessregionaarhus.dk>.

Business Region Aarhus er et politisk samarbejde, der arbejder for at skabe vækst og arbejdspladser i området og for at fastholde og styrke Østjylland, der er Danmarks førende vækstcenter med international gennemslagskraft uden for hovedstadsområdet.

Visionen for Aarhus

Aarhus - en god by for alle

Aarhus - en by i bevægelse

Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Samarbejdet i Business Region Aarhus består af Favrskov, Hedensted, Horsens, Norddjurs, Odder, Randers, Samsø, Silkeborg, Skanderborg, Syddjurs, Viborg og Aarhus Kommuner.

Befolkningsudvikling

Aarhus er Danmarks næststørste kommune og havde pr. 1. januar 2017 335.684 borgere. Aarhus udgør dermed fortsat 5,8% af Danmarks befolkning. Der har været en vækst i befolkningen på mellem 3.000 og 5.000 borgere om året i de sidste 9 år.

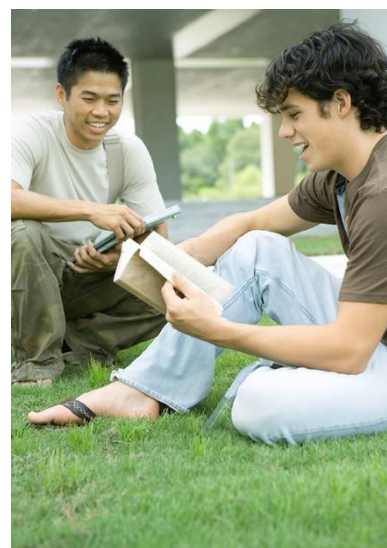
Prognoserne viser, at der forventes yderligere godt 40.000 nye borgere i Aarhus i løbet af de kommende 10 år. Væksten sker primært i de erhvervsaktive aldre, herunder især blandt studerende.

I Aarhus er der plads til mangfoldighed og forskellighed. Det særegne ved Aarhus er dog, at det er en ung by. Aarhus er Danmarks 2. yngste kommune. Det skyldes naturligvis især de mange videregående uddannelser i byen, som tiltrækker studerende fra alle dele af landet.

Erhverv og beskæftigelse

Med en voksende og veluddannet befolkning i den erhvervsaktive alder er der store muligheder for erhvervsudvikling i Aarhus. Adgangen til kvalificeret arbejdskraft i både Aarhus og hele Business Region Aarhus er god, og omgivelserne er attraktive som følge af innovative og internationale udviklingsmiljøer samt stærke uddannelses- og forskningsmiljøer.

Aarhus huser mange offentlige arbejdspladser, bl.a. Aarhus Universitetshospital Skejby samt Aarhus Universitet. Aarhus har derudover stærke miljøer inden for flere forretningsområder, men udmærker sig især med styrkepositioner indenfor bl.a. fødevarer, sundhed, cleantech, IT og mode. Aarhus har endvidere status som Danmarks største industriby som følge af at have flest arbejdspladser inden for industrien.

I 2016 var boede der i alt 122.702 fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere (ekskl. selvstændige) i Aarhus, mens antallet af lønmodtagerarbejdspladser i Aarhus (ekskl. selvstændige) var 138.390. Godt 30% af de aarhusianske arbejdspladser besættes typisk af arbejdstagere fra andre kommuner, så pendlingen i det østjyske område er stor.

Ca. 4,4% af den samlede arbejdsstyrke i Aarhus var ledige i 2016 (gennemsnit). Dette svarer til godt 7.100 borgere mellem 16 og 66 år. Der var i 2016 samlet set godt 40.500 borgere på offentlig forsørgelse i Aarhus.

Kommunens resultater

Aarhus-målene

De syv Aarhus-mål er formuleret af Aarhus Byråd som en del af fortællingen om Aarhus og er den øverste del af kommunens målhieraki. Opfølgningen på Aarhus-målene fremgår af årsberetningen bilag 1.

Aarhus-målene er de overordnede mål for hele byens udvikling, men byrådet har også vedtaget en række mål på de enkelte områder og på tværs af to eller flere områder. Målene for de enkelte områder omtales som budgetmål og følges op i de afdelingsspecifikke afsnit. De tværgående mål ligger mellem Aarhusmålene og budgetmålene og er beskrevet nedenfor.

Tværgående mål

Med afsæt i ønsket om inklusion følger Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse i fællesskab, hvordan det går de grupper af børn og unge, som på den ene eller anden måde er sårbare eller udsatte, og hvor der af samme grund bør være øget opmærksomhed. I den fælles forståelse lykkes inklusion, når *alle* børn og unge trives, lærer og udvikler sig, når den enkelte gavner fællesskabet og når fællesskabet gavner den enkelte. For alle grupperne er målsætningen, at gabet mellem den pågældende gruppe af sårbare/udsatte og alle andre børn og unge skal mindskes - og at begge grupper skal opleve en positiv udvikling over tid.

Som det fremgår af opfølgningen på målene i årsberetningens bilag 1, er det generelle billede, at børnenes og de unges sociale baggrund og/eller særlige behov har stor betydning for, hvordan de har det og klarer sig. Uagtet at de sårbare eller udsatte grupper af børn og unge på nogle punkter oplever en positiv udvikling over tid, er gabet mellem de sårbare eller udsatte og alle andre børn og unge fortsat markante - både hvad angår trivsel, fravær, karaktergennemsnit, prøvefrekvens og påbegyndelse af ungdomsuddannelse.

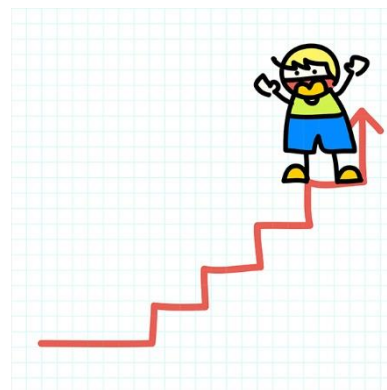
Regnskabets indtægter og udgifter

Indtægter

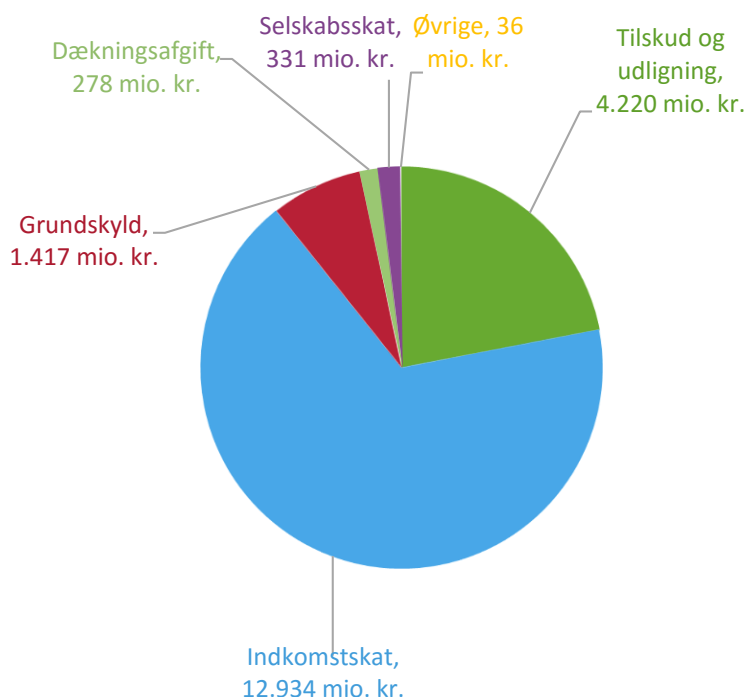
Aarhus Kommune havde i 2016 nettoindtægter på sammenlagt ca. 19,3 mia. kr. Fordelingen af indtægterne fremgår af nedenstående figur:

Opfølgning på mål

- **Grøn smiley:** anvendes ved fuld målopfyldelse
- **Gul smiley:** anvendes hvis målopfyldelse er tæt på (relativ afvigelse på mindre end 3%, og hvis udviklingen går den rigtige vej
- **Rød smiley:** anvendes når målopfyldelsen er længere væk

Aarhus Kommunes nettoindtægter i 2016, i alt 19.264 mio. kr.

Ud over disse er der også indtægter fra brugerfinansiering, statsrefusion, anlæg og renter.

Det fremgår af figuren, at de fleste indtægter kommer fra indkomstskat samt tilskud og udligning fra staten. Indkomstskat udgør 12,9 mia. kr. svarende til 67% af de samlede indtægter. Indtægter fra staten via tilskud og udligning udgør 4,2 mia. kr. - 22% af de samlede indtægter.

Den samlede finansiering fra grundskyld, dækningsafgift og selskabsskat udgør ca. 2,1 mia. kr.

Udgifter

Aarhus Kommunes udgifter består af udgifter til drift samt af udgifter til en række investeringer i fx infrastruktur, bygninger og vedligehold.

I 2016 havde Aarhus Kommune skattefinansierede nettodriftsudgifter på 18,5 mia. kr. Driftsudgifter opgøres i henholdsvis serviceudgifter, overførselsudgifter og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet. Serviceudgifterne, der bl.a. er udgifter til børnehaver, skoler og ældrepleje, udgør ca. 66% af de samlede nettodriftsudgifter, mens overførselsudgifterne, der primært er offentlige forsørgelsesudgifter, udgør ca. 28%. Endeligt udgør de resterende 5% kommunernes medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen.

Udgifter pr. borger

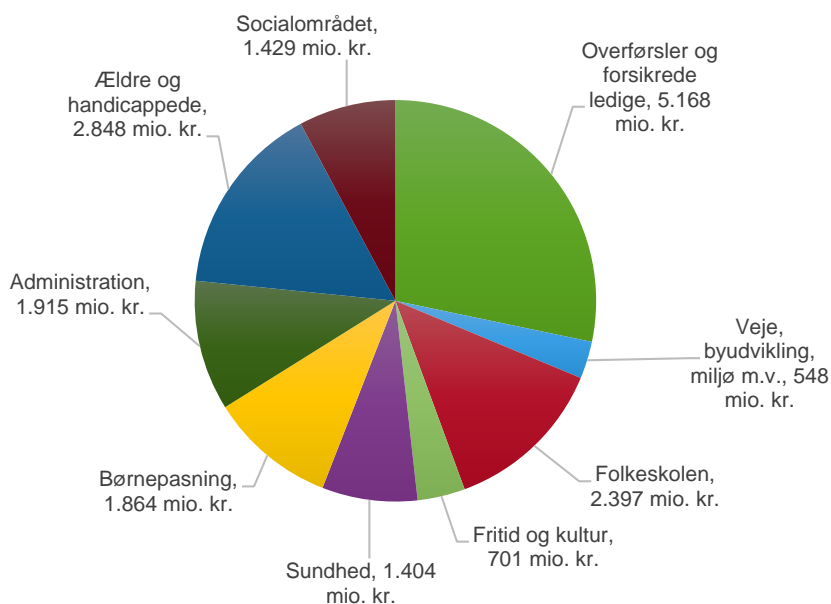
Serviceudgifter pr. borger:
36.827 kr.

Overførsler pr. borger:
15.395 kr.

Aktivitetsbestemt medfinansiering pr. borger:
2.934 kr.

Bruttoanlægsudgifter pr. borger:
5.007 kr. (skattefinansieret)

Aarhus Kommunes nettodriftsudgifter i 2016, i alt 18.274 mio. kr.

Der er tale om nettodriftsudgifter (d.v.s. efter indtægter, refusion m.v) og ekskl. ældreboliger, det takstfinansierede område og anlæg. Opgjort efter Indenrigsministeriets kontoplan. Administration omfatter bl.a. Jobcenteret.

Udgifterne til investeringer i infrastruktur, bygninger og vedligehold var i 2016 på 2,2 mia. kr. brutto, heraf 1,7 mia. kr. på det skattefinansierede område. Herfra skal trækkes en række indtægter fra bl.a. salg af byggegrunde, således at de samlede nettoanlægsudgifter var på 1,2 mia. kr. Der har aldrig tidligere været anvendt så mange midler til anlægsinvesteringer i Aarhus Kommune. Anlægsområdet er nærmere beskrevet senere i årsberetningen.

I forbindelse med regnskab 2016 aflægges anlægsregnskab for i alt 197 KB-bevillinger og anlægsarbejder, som er afsluttet i løbet af 2016. I forhold til de afsatte bevillinger til disse projekter på 864 mio. kr. kan der konstateres et overskud på 176 mio. kr.

Regnskabsresultat og -nøgletal

Samlet set viser regnskabet for 2016 et underskud på 499 mio. kr. Det var budgetteret med et underskud på 238 mio. kr. i 2016, så der er sket en forværring på 262 mio. kr. Forværringen skyldes alene et historisk højt anlægsniveau finansieret af midler fra tidligere år og er således ikke udtryk for et strukturelt problem. Grundlæggende kan regnskabsresultatet forklares ud fra følgende faktorer:

Overskuddet på driftsudgifterne på 815 mio. kr. samt mindreindtægter fra skat, tilskud og udligning på 85 mio. kr. giver et samlet resultat på driftsområdet, som er 730 mio. kr. højere end forudsat i budget 2016. Underskudsudskud på anlægsområdet på 992 mio. kr. bidrager omvendt til den samlede forværring af underskuddet på 262 mio. kr.

KB-bevillinger

KB-bevillinger er en forkortelse for kapitalbevilling. Det er anlægsudgifter med driftslignende karakter, der bevilges for et år ad gangen. Uforbrugte midler kan overføres til efterfølgende år.

Mio. kr.	Regnskab	Budget	Afvigelse
Serviceudgifter	12.207	12.681	-474
Overførselsudgifter (inkl. forsikrede ledige)	5.168	5.423	-255
Aktivitetsbaseret medfinansiering	985	1.008	-23
Øvrige udgifter (herunder renter, finansielle tilskud m.v.)	159	222	-63
Skattefinansierede driftsudgifter i alt	18.519	19.334	-815
Tilskud og udligning	-4.220	-4.289	69
Skatter	-15.044	-15.060	16
Skattefinansierede Indtægter i alt	-19.264	-19.349	85
Resultat på de skattefinansierede driftsområder	745	15	730
De skattefinansierede anlægsområder (d.v.s. ekskl. takstfinansierede områder)	1.244	253	992
Resultat på de skattefinansierede områder i alt	-499	-238	-262

Regnskabets betydning for den kommunale økonomi

Baggrunden for det forstørrede underskud er for en stor dels vedkommende udtryk for forskydninger af udgifter på både drifts- og anlægsområdet. Nedenfor gives en nærmere fortolkning af regnskabsresultatet, herunder en vurdering af, hvordan resultatet påvirker kommunens samlede økonomi.

På det decentraliserede driftsområde gælder det princip, at eventuelle over- eller underskud overføres til det efterfølgende år. Der er samlet set overført midler på de decentraliserede områder til 2017 og frem på i alt 657 mio. kr. Siden regnskab 2015 er de decentraliserede områders opsparing herved vokset med 94 mio. kr., jf. også oversigterne over opsparing under de enkelte afdelinger.

De driftsudgifter, der ikke er decentraliserede, består af de fleste overførselsudgifter, kommunal medfinansiering samt enkelte serviceudgifter. Det er grundlæggende regnskabsresultatet på disse områder, der sammen med ændringer i indtægterne kan påvirke og ændre forudsætningerne om kommunens samlede økonomi.

Der kan overordnet set konstateres et overskud på 393 mio. kr. i 2016 på de ikke-decentraliserede områder i 2016 i forhold til budgettet. Det vedrører primært følgende områder:

- Lavere forsørgelsesudgifter, fordi antallet af personer på offentlig forsørgelse har udviklet sig bedre end forventet (-235 mio. kr.)
- Mindre behov for godtgørelse som følge af arbejdsskader og færre tjenestemænd på pension (i alt -48 mio. kr.)
- Aktivitetsbestemt medfinansiering, som følge af lavere brug af regionale sundhedsydelser (-39 mio. kr.)
- Mindre udgifter til børn og unge vedrørende bl.a. undervisning over kommunegrænser, regional specialundervisning og specialpædagogiske tilbud (i alt -14 mio. kr.)

På visse ikke-decentraliserede områder er der tidsforskydninger. Det gælder bl.a. i forhold til tjenestemandspensioner og forsørgelsesudgifterne. Her forventes der efterregulering af indtægterne fra tilskud og udligning i 2017 som følge af udviklingen på overførselsområdet i 2016.

Regnskabsresultatet viser:

- At der er et samlet resultat/underskud pr. borger på ca. -1.507 kr.
- At afdelingerne har en samlet opsparing på ca. 657 mio. kr., hvilket svarer til 1.957 kr. pr. borger.

På anlægsområdet er der år for år store tidsforskydninger. Fra 2016 til 2017 og frem overføres der knap 1 mia. kr., hvilket er ca. 500 mio. kr. mindre end det, der var overført fra tidligere år til 2016. Dette indikerer et højt anlægsniveau i 2016 - det højeste nogensinde i Aarhus Kommune.

Med regnskabet for 2016 er der samlet overført tidligere bevilgede midler til 2017 og frem på i alt 1,7 mia. kr. I selve regnskabet overføres der - på drift og anlæg i alt 885 mio. kr. Disse overførsler ligger ud over de overførsler, der allerede er foretaget i forbindelse med bl.a. forventet regnskab 2016 på i alt 768 mio. kr.

Tages der højde for ovenstående tidsforskydninger i forhold til det konstaterede resultat - et underskud på 499 mio. kr. - skønnes det, at regnskabet for 2016 samlet set forbedrer Aarhus Kommunes økonomi med ca. 232 mio. kr. Heraf var langt størstedelen forudsagt allerede ved halvårsregnskabet 2016, og der blev i den forbindelse allerede ved budgetlægningen for 2017-2020 indarbejdet et positivt bidrag på 220 mio. kr. Isoleret set bidrager regnskab 2016 dermed positivt med 12 mio. kr. til det råderum, der skal vurderes i forbindelse med budgetlægningen for 2018-2021.

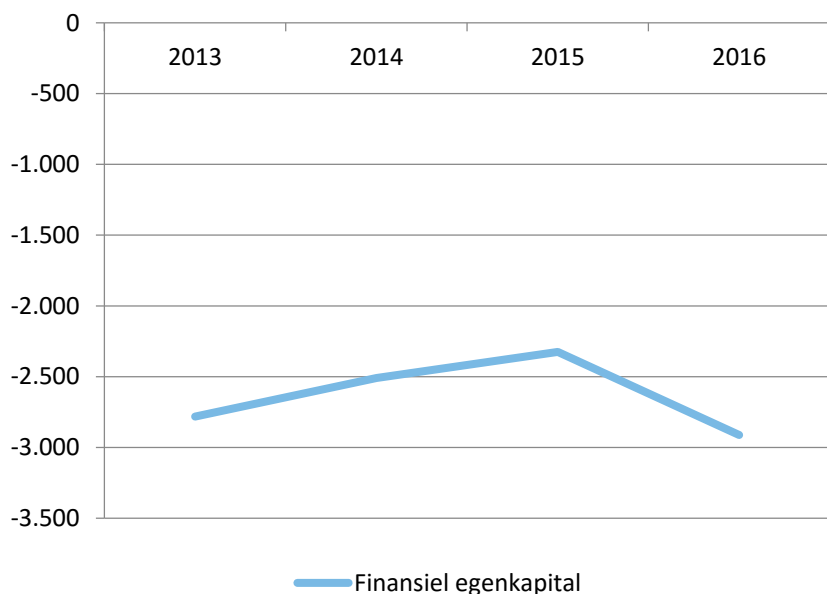
Regnskabets betydning for den finansielle egenkapital

Med årets resultat kan den samlede egenkapital, som udover de finansielle aktiver også omfatter værdien af bygninger m.v., opgøres til 19.081 mio. kr. ultimo 2016.

Den finansielle egenkapital ultimo 2016 udgør heraf -2.912 mio. kr. Den finansielle egenkapital er dermed forværret med 587 mio. kr. i forhold til regnskabet for 2015. Den er dog samtidig 232 mio. kr. bedre end forudsat i budgettet for 2016, hvoraf de 220 mio. kr. som nævnt allerede er indarbejdet i budget 2017-2020.

Mio. kr.	Ultimo 2015	Ultimo 2016	Ændring
Likviditet	-795	-635	160
Pantebreve	290	290	0
Tilgodehavender i alt	-505	-345	160
Skattefinansieret langfristet gæld	-1.129	-1.782	653
Forbrug af opsparing og korrektioner	-692	-785	93
Gæld i alt	-1.821	-2.567	746
Finansiell egenkapital	-2.325	-2.912	587

De seneste års udvikling i den finansielle egenkapital er vist i figuren nedenfor.

Ledelsesinformation

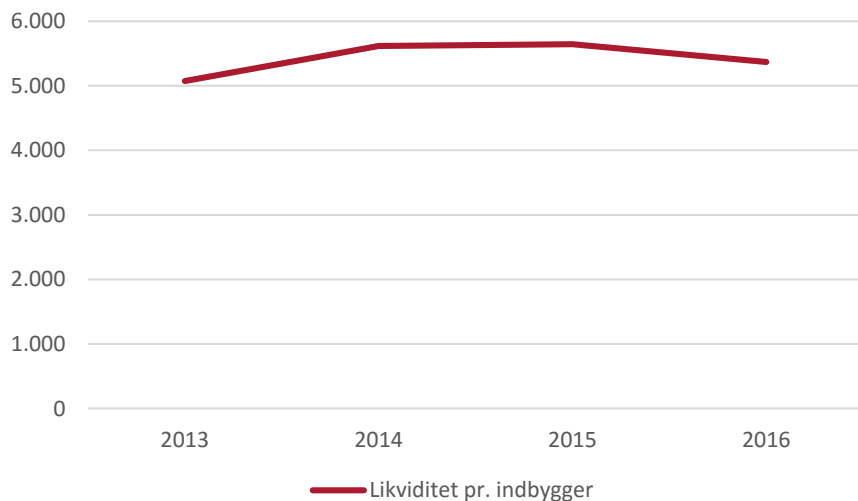
Der er udviklet en web-app med ledelsesinformation til byrådet og borgere. Her findes afrapporteringer på væsentlige politiske områder, som byrådet bruger i sin styring af Aarhus - herunder Aarhus-mål og økonomi.

<http://www.aarhus.dk/da/politik/Politikker-og-planer/Oekonomi-personale-og-it/Ledelsesinformation/LISlilalle.aspx>

Regnskabets betydning for likviditeten

Likviditeten i Aarhus Kommune er fortsat tilfredsstillende. Ultimo 2016 er der en kassebeholdning på 776 mio. kr. svarende til 2.307 kr. pr. borger. Den gennemsnitlige kassebeholdning har været på 1.802 mio. kr. svarende til 5.368 kr. pr. borger. Den er dermed noget over byrådets mål for kassebeholdningen på 4.000 kr. pr. borger.

De seneste års udvikling i den gennemsnitlige kassebeholdning pr. borger er vist i efterfølgende figur.

Personale

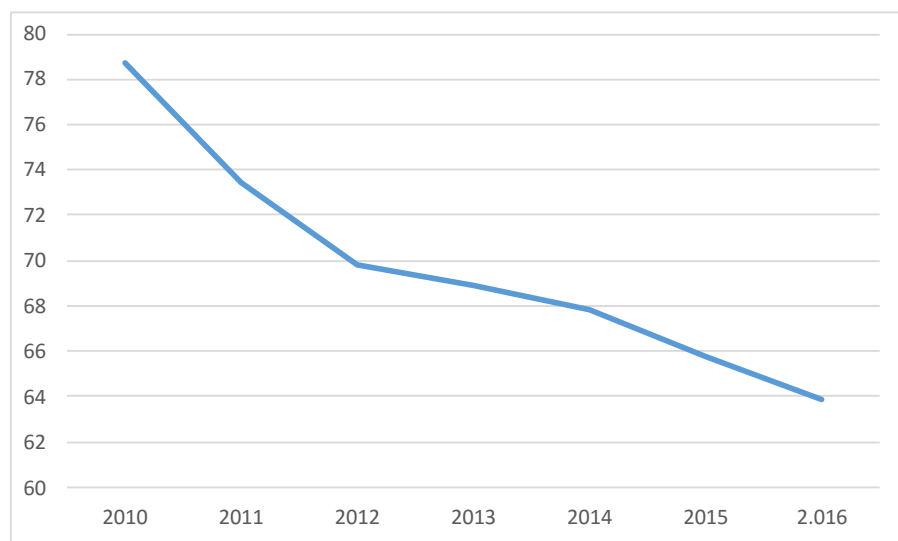
I Aarhus Kommune var der i 2016 ansat 21.442 fuldtidsmedarbejdere. Flytning af opgaver mellem afdelinger påvirker fordelingen.

Antal fuldtidsansatte i Aarhus Kommune	2013	2014	2015	2016	Udvikling 2013-2016
Sociale Forhold og Beskæftigelse	4.379	4.467	4.355	4.419	40
Teknik og Miljø	1.197	1.213	1.265	1.249	52
Sundhed og Omsorg	5.077	5.163	5.118	4.847	-230
Kultur og Borgerservice	698	699	734	750	52
Børn og Unge	10.269	10.100	9.977	9.872	-397
Borgmesterens Afdeling	291	303	293	305	14
I alt	21.911	21.945	21.742	21.442	-469

Set i forhold til 2013 var der i 2016 469 færre fuldtidsmedarbejdere.

Da der i samme periode er kommet flere borgere i Aarhus Kommune, betyder det, at andelen af medarbejdere i Aarhus Kommune pr. 1.000 borgere er faldet med ca. 3,7 medarbejdere i løbet af den 4-årige periode. I 2016 var der ansat 63,9 medarbejdere i Aarhus Kommune for hver 1.000 borgere. I 2010 var der ca. 79 ansatte for hver 1.000 borger.

Fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere 2010-2016

Sygefravær

Der er stort fokus på sygefravær i Aarhus Kommune. Udviklingen har i en årrække været positiv, men på baggrund af et stigende sygefravær i første halvår 2015 besluttede byrådet i budgetforliget for 2016, at sygefraværet i Aarhus Kommune skal reduceres med halvanden dag i årene 2016-2018 - d.v.s. med en halv dag om året. Udgangspunkt (baseline) for denne målsætning er fastsat til 13,4 arbejdsdage - svarende til sygefraværet fra juli 2014 til og med juni 2015.

Administration

- I 2016 var der 16,0 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere i Aarhus Kommune. Det er lidt højere end det landsgennemsnitlige niveau.
- I 2010 var der 17,6 administrativt fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere.

Det fremgår nedenfor, at det gennemsnitlige sygefravær i Aarhus Kommune i 2016 var 12,7 arbejdsdage. Målsætningen om en reduktion af sygefraværet i 2016 med en halv dag i forhold til udgangspunktet på 13,4 arbejdsdage er dermed opfyldt.

Gennemsnitligt antal sygedage pr. ansat	2013	2014	2015	2016	Udvikling 2013-2016
Sociale Forhold og Beskæftigelse	12,4	12,4	12,4	11,9	-0,5
Teknik og Miljø	10,5	10,2	10,9	10,7	0,2
Sundhed og Omsorg	14,7	13,1	13,6	13,5	-1,2
Kultur og Borgerservice	8,6	7,9	9,0	9,3	0,7
Børn og Unge	13,0	13,6	14,0	13,4	0,4
Borgmesterens Afdeling	3,5	5,9	7,1	7,1	3,6
I alt	13,0	12,8	13,1	12,7	-0,3

Områdernes resultater

Sociale Forhold og Beskæftigelse

SOCIALFORVALTNINGEN

RESUME

Socialforvaltningerne understøtter borgerne, når de har brug for støtte og hjælp til at komme videre i livet. Det kan være på grund af sygdom, handicap, misbrugsproblemer, familieproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer. Indsatsen skal styrke borgernes personlige udvikling, netværk og medborgerskab samt læring og selvforsørgelse.

Overordnet viser Regnskab 2016, at borgerne har god effekt af samarbejdet med Socialforvaltningen. Samtidig er det lykkedes forvaltningen at komme ud af 2016 med et positivt økonomisk resultat, på trods af store udfordringer på voksenhandicapområdet. Det forventes, at disse positive resultater kan modvirke de forventede økonomiske udfordringer på voksenområdet. Samtidig fortsætter omlægningen til flere forebyggende indsatser og en bedre effekt for borgerne.

Opfølgning på Socialforvaltningens mål fremgår af årsberetningens bilag 1.

YDELSER

Socialforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder.

I nedenstående tabel er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal (helårspersoner)	2013	2014	2015	2016
Familier, Børn og Unge				
- Døgntilbud, <i>note 1</i>	630	612	600	606
- Øvrige tilbud	1.142	1.279	1.329	1.465
Voksenhandicap				
- Botilbud	829	863	884	927
- Bor i eget hjem (bostøtte §85), <i>note 2</i>	923	996	938	765
- Dagtilbud	993	1.044	975	979
Socialpsykiatri og Udsatte Voksne				
- Botilbud	497	482	495	523
- Bor i eget hjem (bostøtte §85), <i>note 2</i>	1.279	1.264	1.377	1.693
- Dagtilbud	290	263	263	299
Produktivitetstal (1.000 kr.)				
Familier, Børn og Unge				
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsanbringelse	726	755	757	742
- Gennemsnitlig udgift pr. forebyggende foranstaltninger	119	114	113	113
Voksenhandicap				
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i døgntilbud	328	330	341	370
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i dagtilbud	109	111	114	111

Socialpsykiatri og Udsatte Voksne				
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i døgntilbud	125	129	130	121
- Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i dagtilbud	122	118	115	135

Note 1) Døgninstitutioner: Tallet er eksklusiv sikrede døgninstitutioner. Note 2) ADHD-indsatsen er fra 1. september 2015 organisatorisk flyttet fra Voksenhandicap til Socialpsykiatri og Udsatte Voksne.

UDVIKLING I EFFEKT

Det generelle billede i Regnskab 2016 er, at der samlet set er god effekt af samarbejdet mellem borger og forvaltning. Tilfredshedsundersøgelser viser, at de fleste af borgerne også er tilfredse med forvaltningen. Der er dog også udfordringer, der kalder på kvalitetsudvikling.

De fleste **børn og unge** opnår deres mål eller fremgang ift. personlig udvikling, netværk og medborgerskab, læring og selvforsørgelse. Der har været en god dialog med Socialudvalget om mål og indsatser, som har løftet ambitionsniveauet. Der er fokus på børn og unges deltagelse i skole og beskæftigelse, som ikke har været tilfredsstillende. Der er derfor udarbejdet handleplaner for 'Tidlig indsats' og for 'Skole og beskæftigelse', bl.a. med tiltag for unge ikke-uddannelsesparate. Ligeledes er der indsatser, der skal understøtte familieplejebørns lektielæsning, samt initiativer, der skal styrke samspillet mellem etniske minoritetsfamilier og skolen. Supplerende tværgående målinger mellem Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse viser tegn på, at udsatte børn og unge har betydelig lavere trivsel, læring og deltagelse i fællesskaber end alle andre børn. Der er igangsat en række fælles initiativer for at løfte indsatsen for særligt de udsatte børn og unge. Generelt er der flere forebyggende foranstaltninger end tidligere år. Siden byrådet vedtog Familieplejestrategien i 2008, er anbringelsesmønsteret ændret markant, så flere børn og unge anbringes i familiepleje frem for på institutioner og opholdssteder. Hermed har der også været en bevægelse fra dyrere til billigere anbringelser, så ressourcerne udnyttes bedre. Aarhus Kommune har dog ikke samme andel i familiepleje som mange andre kommuner. Der vil derfor fortsat være fokus på, at flere anbragte børn og unge kan komme i familiepleje.

Flere **voksne med handicap** har brug for hjælp, og ventelister er blevet afviklet. Dette har givet Socialforvaltningen en stor økonomisk udfordring. Derfor vil indsatserne for voksne med handicap blive organiseret på en ny måde. Fire borgercentre skal medvirke til, at borgerne og deres pårørende i højere grad oplever sig inddraget og imødekommet, samtidig med at indsatserne rykkes tættere på borgerne. Formålet er, at borgerne bliver bedre til at mestre eget liv - med fokus på egne håb og drømme.

Borgerne oplever, de har brug for mest hjælp til 'Læring og selvforsørgelse'. I forlængelse heraf følges disse borgers uddannelses- og beskæftigelsesituation, i overensstemmelse med Aarhus Kommunes mål for selvforsørgelse og Regeringens sociale mobilitetsmål.

Voksne med sindslidelse og særligt socialt udsatte har mere komplekse og mere omfattende udfordringer end tidligere. Der er et stigende pres på de socialpsykiatriske botilbud, herunder fra borgere med spiseforstyrrelser og svær selvskaade. Der er yderligere nye krav til rehabiliteringsindsatsen, og borgerne oplever, at de har brug for støtte til læring og selvforsørgelse. Derfor er samarbejdet med Beskæftigelsesforvaltningen om borgernes inklusion på arbejdsmarkedet intensiveret. Selvom målene for succesfuld

stofmisbrugs- og alkoholbehandling ikke er indfriet, opnår de fleste borgere dog en effekt, der ligger over landsgennemsnittet. Yderligere er der flere hjemløse på forsorgshjem i længerevarende ophold, og der er ikke et tilstrækkeligt antal akutte natpladser til de hjemløse. Der arbejdes på at skaffe flere tilpassede og billige boliger og flere akutpladser til disse borgere.

Samlet set opnår de fleste borgere god effekt af samspillet med Socialforvaltningen. Der er fokus på at få mere viden om effekten af det sociale arbejde – til intern læring og kvalitetsudvikling af indsatsen i forhold til borgerne. Det vil fremadrettet være en udfordring at håndtere det stigende pres på voksenområdet. Der arbejdes fortsat med at omlægge tilbud fra mere indgribende til forebyggende initiativer – dvs. fra dyrere til billigere tilbud - inden for fagligt forsvarlige rammer.

BESKÆFTIGELSESFORVALTNINGEN

RESUME

Det generelle billede er, at Beskæftigelsesforvaltningen har forstærket sin rolle i forhold til at hjælpe virksomhederne til at få opfyldt deres behov for arbejdskraft og at modvirke langvarig kommunal forsørgelse blandt borgerne.

Antallet af borgere på kommunal forsørgelse er fastholdt på ca. 40.500 på trods af, at der er et stigende antal borgere i aldersgruppen 16-66 år. Andelen af borgere på kommunal forsørgelse er dermed faldet fra 18,9% i 2013 til 18,1% i 2016.

Regnskabet viser generelt, at beskæftigelsesområdet ligger godt på de områder, der er sat mål for i budget 2016. Der er stadig udfordringer i forhold til at nå de høje ambitioner om flere unge i uddannelse og i forhold til fortsat at udvide samarbejdet med virksomhederne. Samarbejdet er øget, og forvaltningen var i 2016 i kontakt med knap 6.000 virksomheder i Aarhus.

Opfølgning på Beskæftigelsesforvaltningens mål fremgår af årsberetningens bilag 1.

YDELSER

Beskæftigelsesforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skemaer er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal (helårspersoner)	2013	2014	2015	2016
A-dagpenge	6.841	6.168	5.810	5.846
Kontantydelse	.	.	1	42
Arbejdsmarkedsydelse	.	439	525	145
Særlig uddannelsesydelse	560	193	.	.
Kontanthjælp	7.809	5.037	5.213	5.096
Uddannelseshjælp	.	3.102	3.061	2.908
Revalidering	861	824	776	719
Forrevalidering	311	351	300	258
Integrationsydelse	.	.	24	741

Sygedagpenge	4.091	3.978	3.616	3.588
Jobafklaringsforløb	.	94	705	1.032
Ressourceforløb	20	109	344	678
Ledighedsydelse	1.293	1.191	1.184	1.175
Fleksjob	3.867	4.043	4.059	4.268
Førtidspension	15.506	15.044	14.593	14.090
I alt på overførsel ekskl. efterløn	41.159	40.573	40.211	40.586
Andel af befolkningen 18-65 år	18,9	18,5	18,2	18,1
Ungeindsats (antal elever):				
Ekstraordinære lære og praktikpladser	54	79	55	42
Produktionsskoleelever	419	382	356	336
EGU elever	108	106	106	93
Antal aktiveringsforløb	41.481	39.351	33.748	33.098
Antal personer med mentorstøtte	1.922	2.443	2.644	2.907
Antal virksomheder i Aarhus, som Jobcentret er i kontakt med	3.404	4.105	5.294	5.980

UDVIKLING I EFFEKT

Regnskabet viser generelt, at beskæftigelsesområdet ligger godt på de områder, der er sat mål for i budget 2016.

Målene for folkeskoleelevernes andel i ungdomsuddannelse er sat i samarbejde med Børn og Unge. Andelen af elever, der forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse er fortsat ikke oppe på 95%. Det skal understreges, at denne andel er udtryk for en prognose, og ikke en egentlig opgørelse. Ungdommens Uddannelsesvejledning har iværksat flere initiativer i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne for at vejlede og fastholde unge i uddannelse, herunder særligt i forhold til erhvervsuddannelserne. Den marginalt lavere andel, som ikke var i gang med en uddannelsesrettet aktivitet i 2016 er primært udtryk for skift af datakilder.

Andelen af virksomheder i Aarhus, som tager ledige i praktik, job med løntilskud eller lignende er fortsat højere end gennemsnittet for de øvrige 6-byer. Det er ambitionen at øge denne andel fremover.

Andelen af befolkningen på kommunal forsørgelse er faldet fra 18,9% i 2013 til 18,1% i 2016. Det skyldes blandt andet, at flere grupper af forsørgede er kortere tid på kommunal forsørgelse end tidligere.

Borgere på kanten af arbejdsmarkedet (langtidsforsørgede på ikke-permanente forsørgelsesydelse) er svagt stigende, men stadig under niveauet i de øvrige 6-byer. Stigningen er primært udtryk for, at der er sat strammere krav i lovgivningen for at komme på permanent forsørgelse i form af førtidspension.

Fremdriftsreformen på uddannelsesområdet har øget den sæsonmæssige tilgang af ledige nyuddannede, men intet tyder på, at giver risiko for øget langtidsledighed. Den er fortsat faldende og under niveauet i de øvrige 6-byer. Det lave niveau kan blandt andet tilskrives forbedrede konjunkturer på

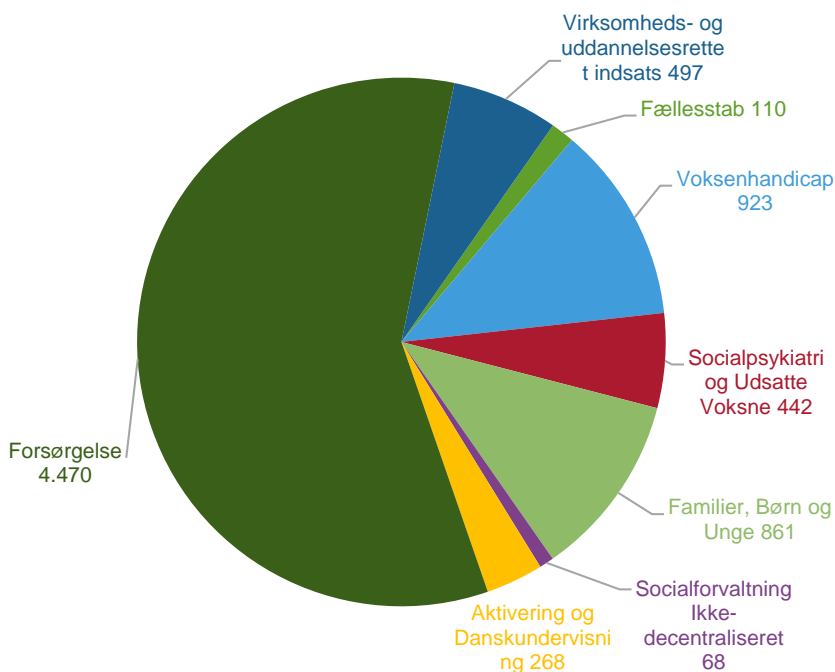
arbejdsmarkedet og en forstærket indsats i Beskæftigelsesforvaltningen for at hjælpe ledige hurtigt i job igen, via et styrket samarbejde med virksomhederne.

Beskæftigelsesforvaltningen arbejder på flere områder med investeringsmodeller, hvor ressourcer målrettes til forskellige områder, som giver afkast i form af flere borgere i job, og dermed færre udgifter til kommunal forsørgelse. En af modellerne er at styrke samarbejdet med virksomhederne. Det smitter af på de øvrige indsatser i Beskæftigelsesforvaltningen. Herudover er der forstærket fokus på f.eks. ungeområdet, fleksjob, flygtninge, dimittender mv.

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Sociale Forhold og Beskæftigelse er på ca. 9,8 mia. kr. Indtægterne (primært refusioner fra staten) udgør ca. 2,1 mia. kr. og nettobudgettet er dermed knap 7,7 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Sociale Forhold og Beskæftigelse har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 3,6 mia. kr. og netto ca. 3,1 mia.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2016 på 7.639 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2016 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2014 og 2015 samt det vedtagne budget 2016.

ORGANISATION
 Der er ca. 4.400 ansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse. Organisationsdiagram findes på <http://www.aarhus.dk/msb>

Samlet nettoopgørelse (sektor 1.00 Sociale Forhold og Beskæftigelse)

Sektor-områder, mio. kr.	2014	2015	Budget 2016	2016	Afvigelse
Sektor 1.02 Socialforvaltningen					
- Familier, Børn og Unge	806	819	853	807	-46
- Voksenhandicap	873	909	928	915	-13
- Socialpsykiatri og Udsatte Voksne	374	410	409	442	33
Sektor 1.06 SOC Overførsel					
- Familier, Børn og Unge	72	59	59	53	-6
- Voksenhandicap	8	7	8	8	0
Sektor 1.41 Virksomheds- og uddannelsesrettet indsats	471	477	463	497	34
Sektor 1.43 Aktivering	189	197	220	231	11
Sektor 1.45 Danskundervisning	25	29	28	37	9
Sektor 1.70 Fællesstabe	96	110	107	110	3
I alt decentraliseret	2.914	3.017	3.076	3.100	24
Sektor 1.03 Socialforvaltningen	-11	-12	-13	-17	-4
Sektor 1.04 Socialforvaltningen	74	80	88	85	-3
Sektor 1.44 Forsørgelse	4.177	4.216	4.706	4.471	-235
I alt ikke-decentraliseret	4.239	4.284	4.781	4.539	-242
Driftsudgifter i alt	7.153	7.301	7.857	7.639	-218
Sektor 1.05 Anlæg	128	118	24	68	-44
Anlægsudgifter i alt	128	118	24	68	-44

Anm. Socialforvaltningen (1.00) har haft indtægter på 371 mio. kr. og refusioner på 253 mio. kr. Beskæftigelsesforvaltningen (1.40) har haft indtægter på 175 mio. kr. og refusioner på 1.345 mio. kr.

På det **decentraliserede** område har Sociale Forhold og Beskæftigelse haft merudgifter på 24 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 3.076 mio. kr. Dette fordeler sig med merudgifter på 54 mio. kr. på Beskæftigelsesforvaltningens områder, mens der har været mindreudgifter på 33 mio. kr. på Socialforvaltningens områder. Fællesstabene har haft merudgifter på 3 mio. kr.

På socialområdet forventedes et underskud som følge af de strukturelle udfordringer på voksenhandicapområdet. Derfor blev der i løbet af året indført forbrugs- og ansættelsesstop på voksenhandicapområdet, samt udvist generel tilbageholdenhed på øvrige områder i Socialforvaltningen. Opbremsningstiltagene har haft den effekt, at der er et samlet mindreforbrug på 33 mio. kr. på Socialforvaltningens områder.

Merudgifterne på beskæftigelsesområdet kan henføres til blandt andet den Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse (STU) samt sundhedssamarbejdet omkring rehabiliteringsteam og indhentning af lægeerklæringer som følge af fleksjob- og sygedagspengereformerne. Dertil kommer øgede udgifter til danskundervisning til nytilkomne flygtninge samt ekstraordinære planlagte udgifter til blandt andet nyt IT-system i Jobcentret. Der er, som forudsat i budget 2017-2020, iværksat en analyse af økonomien på Beskæftigelsesområdet med henblik på at identificere eventuelle strukturelle udfordringer samt forslag til løsning af disse.

På de **ikke-decentraliserede** områder er der mindredgifter på 242 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget på 4.781 mio. kr. Heraf er de 235 mio. kr. på beskæftigelsesområdet. Mindredgiften skyldes primært, at antallet af modtagere af forsørgelsesindkomster har udviklet sig bedre end forudsat ved sidste års budgetlægning, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med investeringerne i den virksomhedsrettede indsats.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat har Sociale Forhold og Beskæftigelse opsparet i alt 7 mio. kr. i 2016, således at den samlede opsparing ultimo 2016 er på 114 mio. kr. Disse er disponeret som angivet i tabellen nedenfor. Der er samlet set tale om en opsparing, som udgør under 4% af Sociale Forhold og Beskæftigelses nettoramme på 3,1 mia. kr.

Opsparing og disponering af opsparing

Opsparing i Socialforvaltningen		Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015		65,2
Årets resultat 2016 + korrektioner		28,3
Opsparing ultimo 2016		93,5
Disponering af opsparing		Mio. kr.
Tidsforskydninger eksterne projekter		13,1
Udvikling af forebyggende indsatser m.v.		6,2

Opsparing i Beskæftigelsesforvaltningen		Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015		31,3
Årets resultat 2016 + korrektioner		-28,2
Opsparing ultimo 2016		3,1
Disponering af opsparing		Mio. kr.
Virksomhedsstrategien og Investeringsmodeller		3,1

Opsparing i Fællesstabe		Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015		10,0
Årets resultat 2016 + korrektioner		6,9
Opsparing ultimo 2016		16,9
Disponering af opsparing		Mio. kr.
Indfasning af besparelleskrav		13,6
Boligsociale midler		3,3

Teknik og Miljø

RESUME

Afdelingens mål er inddelt i fem hovedmål, som fremgår nedenfor i afsnittet "Mål". Hovedmålene bundes i en grundlæggende vision om at "skabe rammevilkår i verdensklasse og realisere Aarhus' markante vækstpotentiale".

For at sikre liveability er der igangsat en række initiativer, som bl.a. omhandler:

- Indtænke liveability i vores daglige opgaver.
- Udvikle arbejdet med liveability i forhold til udvalgte opgaver (kommuneplanlægning, byplanlægning, kommunal arealudvikling, almene boliger, byggesager og byrum).
- Gøre liveability til en del af et værktøj til 360-graders perspektiv på byudvikling.
- Udvikle et koncept for Aarhus' Liveable City Lab – et bylaboratorium, som på sigt bliver en del af vores nye hus i Gellerup.

Det har haft som resultat, at den fælles forståelsesramme er udbredt – også tværmagistratsligt. Begrebet er indarbejdet i Kommuneplan 2017, i 360-graders værktøjet, samt i koncept for Aarhus' Liveable City Lab.

For at sikre bæredygtig vækst er der i gangsat en række initiativer, som bl.a. omhandler:

- Omlægning af fjernvarmeforsyningen, så den bliver CO₂-neutral. Vi energigrenoverer kommunens ejendomme. Og vi afprøver alternative drivmidler i vores biler og i bybusserne.
- Klimaplan 2016
- Planstrategi og kommuneplan 2017.

Gennem udbud skaber vi fremtidens bæredygtige efterspørgsel, og skaber optimale vilkår for innovation. Vi tænker mulighederne for bæredygtig vækst ind i løsningen af alle opgaver.

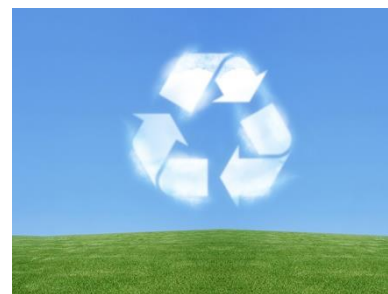
For at sikre en by i social balance er der i gangsat en række initiativer, som bl.a. omhandler:

- Realiseringen af visionen i Aarhus Kommunes Boligpolitik: "Alle aarhusiansere har mulighed for at bo i en god bolig i en by med social balance" og politikens tre indsatsområder.
- Realisering af "boligpakken" fra Budget 2016 (1.600 nye boliger)
- Løbende planer for større boligområder
- Planstrategi og kommuneplan 2017.

Det har haft som resultater, at varieret sammensætning af boligtyper og ejerformer i byens kvarterer også fremadrettet vil skabe forudsætningen for velfungerende lokalsamfund, hvor gode skoler, dagtilbud og foreningsliv kan vokse og øge byens sociale kapital.

For at sikre mobilitet og forbundethed er der i gangsat en række initiativer, som bl.a. omhandler:

- Årlig udmøntning af MOVE og anlægsprogrammet
- VVM – Letbanens 2. etape

- Trafik- og mobilitetsplan for Midtbyen
- Kollektiv trafikplan
- Strategi for kombinationsrejser

Det har haft som resultat, at transportbehovet løbende mindskes, at transportvaner er påvirket, samt at udnyttelse af eksisterende infrastruktur optimeres.

For at sikre en effektiv og serviceminded drift er der i gangsat en række initiativer, som bl.a. omhandler:

- Ambitiøse mål for service og sagsbehandlingstider
- Løbende og systematiske målinger af den oplevede service
- Aktiv brug af kanalstrategien – nye kanaler og lukning af forældede kanaler.

Det har haft som resultat, at der er sikret bredere kommunikation til private kunder og erhvervslivet om myndighedsopgaver og sagsbehandlingstider.

Opfølgning på Teknik og Miljøs mål fremgår af årsberetningens bilag 1.

YDELSER

Teknik og Miljøs ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skema er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal	2013	2014	2015	2016
Vejbelysning og ITS (CBA)				
Samlet energiforbrug (GWh) til vejbelysning, <i>note 1</i>	16,9	15,6	15,1	-
Forbrug af salt, gram pr. m ² off. vejnet	10,5	11,1	11,0	11,2
Vedligeholdelse af kørebaner (inkl. stier), kr. pr. indbygger	173,4	173,1	171,8	97,9
Vedligeholdelse af fortove (inkl. stier), kr. pr. indbygger	56,2	74,4	73,2	95,8
Vintervedligeholdelse, kr. pr. indbygger	115	90	84,8	93,3
Renholdelse, kr. pr. indbygger	58,2	55,9	55,5	60,3
Vedligehold af kørebaner, kr. pr. 10 m ²	62,4	56,6	56,5	31,5
Vedligehold af fortove, kr. pr. 10 m ²	91,6	116,9	116,1	157,8
Virksomheder og Jord (CME)				
Miljøtilsyn af virksomheder (antal)	228	216	210	217
Miljøtilsyn af landbrug (antal) rutinetilsyn	50	73	65	74
Ejendomme (CAE)				
Antal ledigblevne lejemål i alt, <i>note 2</i>	124	107	102	98
Udlejning til genhusninger	26	0	8	0
Udlejet til flygtninge og indvandrere	25	21	8	2
Udlejet til akutte boligansøgere	28	37	35	35
Boliger til studerende (Skejby Vænge)	45	49	51	52
Antal ledigblevne erhvervslejemål	10	7	10	5
Ikke udlejet, gns. antal dage	150	165	93	156
AffaldVarme Aarhus (CME)				
Boligheder, der modtages affald fra, i alt	165.821	167.118	168.908	170.165
Boligheder i alt, vægtet	118.225	119.121	120.394	121.453

Aktivitetstal	2013	2014	2015	2016
Dagrenovation fra private husstande, tons	71.154	71.115	70.843	71.596
Samlet beholdervolumen, m ³	814.632	827.263	928.987	957.928
Affald på genbrugsstationerne, tons	122.018	131.470	137.870	142.856
Forbrændingsanlægget:				
- Tilførte mængder, tons	238.453	237.702	251.912	249.592
- Fraførte mængder, tons	55.103	55.321	58.957	55.776
Affald, Farligt affald + Bygge- og Haveaffald:				
- Farligt affald, Modtaget affald, tons	1.706	1.862	1.910	1.856
Produktivitetstal				
Byggesager pr. medarbejder, <i>note 3</i>	89	76	87	80
Antal påstigninger pr. køreplantage, <i>note 4</i>	63,7	63,9	63,5	61,2

Note 1) Elforbruget til vejbelysning i 2016 kan for nuværende ikke oplyses, da ikke alle elleverandører har leveret tilstrækkelige data, inden rapportens deadline. Indsamlingen kompliceres af den nationale overgang til engros-modellen for elafregning pr. 1. april 2016. Det oplyses at elforbruget for vejbelysning er for nedadgående pga. energirenovering. Note 2) 6 af de ledige blevne boliglejemål kunne ikke genudlejes på grund af salg eller nedrivning af ejendommen. Note 3) I 2016 har der været 5.413 afgørelser fordelt på 78 medarbejdere i Byggeri. Note 4) Køreplantageallet er steget en smule hvert år i de senere år, da hver tur i køreplanen tager længere tid om at køre igennem byen pga. ringere fremkommelighed. Passagertallene er ikke en totalopgørelse af alle passagerer i bybusserne, men blot stikprøvevise passagertal, som anvendes som basis for et beregnet årsniveau. Det beregnede samlede passagertal for 2016 er lidt lavere end de foregående år (fra 35,4 mio. til 34,9 mio. passagerer). Det skyldes formodentlig en statistisk usikkerhed.

UDVIKLING I EFFEKT

Byrådet har vedtaget fem budgetmål og i "Udviklingen i effekt" følges der derfor fremadrettet op på, hvorvidt ambitionsmålet er nået, og hvilke påvirkninger det har for Teknik og Miljø's ressourcer og ydelser.

Vi skal sikre liveability

Teknik og Miljø har de seneste par år arbejdet med liveability som et strategisk pejlemærke. Liveability er indarbejdet som en central del af den fælles virksomhedsplan. Som led i arbejdet med liveability har der været igangsat en række initiativer. Disse omfatter bl.a. udarbejdelsen af proceskøgebog for liveability, etablering af 360 graders værktøj (budgetforlig 2016) og udvikling af koncept for Liveable City Lab.

Vi skal sikre bæredygtig vækst

Aarhus Kommune er klimakommune hos Danmarks Naturfredningsforening og ligger foran kravet om gennemsnitlig 2% årlig CO₂-reduktion som Klimakommune. Fortsatte energibesparelser bl.a. via Aa+ projektet og fjernvarmeomstillingen forventes at bidrage til yderligere reduktion af CO₂-udledningen. Et beregningseksempel viser, at hvis kommunens eget transportarbejde kan gøres CO₂-neutralt efter 2020 (elbiler og flere cykler) så er det muligt for kommunen som virksomhed at nå målet om CO₂-neutralitet i 2030. Der gælder følgende forudsætninger for beregningen:

- 25% reduktion af el- og varmemeforbruget frem mod 2020, jf. Aa+ projektet.
- CO₂ optag fra skovrejsning på dagens niveau
- Omlægning af kommunens vognpark til CO₂-neutral transport i 2030

ORGANISATION

Der er ca. 1.200 ansatte i Teknik og Miljø fordelt på fire centre. Du kan læse mere om os på: <http://www.aarhus.dk/da/om-kommunen/organisation/teknik-og-miljoe.aspx>

- Efter fjernvarmeopstillingen i Aarhus forudsættes kommunens el og varme at blive dækket af vedvarende energikilder, bortset fra en mindre energiproduktion fra affaldsbaseret kraftvarme og spidslast på olie.

Klimaindsatsen virker, men der er stadig et stykke vej til CO₂ neutralitet. Selvom Aarhus vokser, både økonomisk og befolkningsmæssigt, så er udledningen pr. indbygger faldet fra 7,5 tons/indbygger i 2008 til under 5 tons pr. indbygger i 2015. Elforsyningen i Danmark bygger i højere grad end tidligere på vedvarende energikilder og dette har medvirket til den faldende udledning af drivhusgasser i Aarhus. Efter omlægningen af kraftvarmeproduktionen i Aarhus ultimo 2016 fra kul til biomasse forventes udledningen at falde yderligere. Fremover vil transportområdet stå for den største del af udledningen.

Vi skal sikre en by i social balance

Teknik og Miljø følger systematisk boligudviklingen i Aarhus Kommune, nærmere bestemt, hvorvidt boligudviklingen følger den forventede befolkningsudvikling. Ledelsesinformation skal dække hele udviklingsfasen fra lokalplan, byggemodning, byggetilladelser til opført boligbyggeri.

For at fastholde antal indbyggere per boligenhed skal der bygges 2.084 nye boligenheder i 2016. I 2016 er etableret flere boligenheder end måltallet – i alt 2.092 boligenheder. Der er ikke taget højde for nedrivninger. Der er etableret en større andel småboliger (1 til 2 vær.) end familieboliger (mere end 2 vær.) i forhold til måltallet.

De fleste nye boligenheder er etableret af et selskab (39%) eller privatpersoner (49%). 10% af de nye boligenheder er etableret af almene boligselskaber – svarende til 212 boligenheder. Der er i alt etableret nye boligenheder svarende til 210.259 m², hvoraf størstedelen anvendes til etageboliger, fritliggende enfamiliehuse og række- og kædehuse.

Vi skal sikre mobilitet og forbundethed

Uden for myldretiden (ca. en time om morgenen og halvanden time om eftermiddagen) er der ikke kødannelser i Aarhus, som giver store forsinkelser. På visse strækninger er der kødannelser i myldretiden. Aktuelle vejarbejder kan ligeledes være med til i perioder at forlænge rejsetiden. Der er sat en række initiativer i gang, som skal hjælpe på trængslen i Aarhus Kommune: Letbanen, ITS (Intelligent Transport Systemer), Udbedring af flaskehalsproblemer (både planlagte og afsluttede indsatser), Trafik- og Mobilitetsplan for Midtbyen og indfaldsvejene samt Projekt Smart Mobilitet.

Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift

Der er fortsat vækst i byggeriet i Aarhus og Byggesagsbehandlingen følger væksten med en væsentlig stigning i mængden af afgørelser. For 2016 har aktivitetsniveauet i både branchen og i byggesagsbehandlingen svaret til 2015. Byggeri har haft en stigning af afgørelser på godt 68% fra 2012 til 2016 (fra 3.215 afgørelser til 5.413 afgørelser). Organisationen har været i stand til at træffe lige så mange afgørelser som der er blevet fremsendt ansøgninger i 2016.

Siden timemodellens indførelse ved årsskiftet 2014/2015 er prisen på byggesagerne faldet væsentligt. Som konsekvens har byrådet ved budgetforlig 2017 tilført 25 mio. kr. til området for 2017 og 2018 og 9,6 mio. kr. i de efterfølgende år. Der er opsat et ambitiøst indtjeningskrav om ca. 30 mio. kr. i samlede indtægter i 2017.

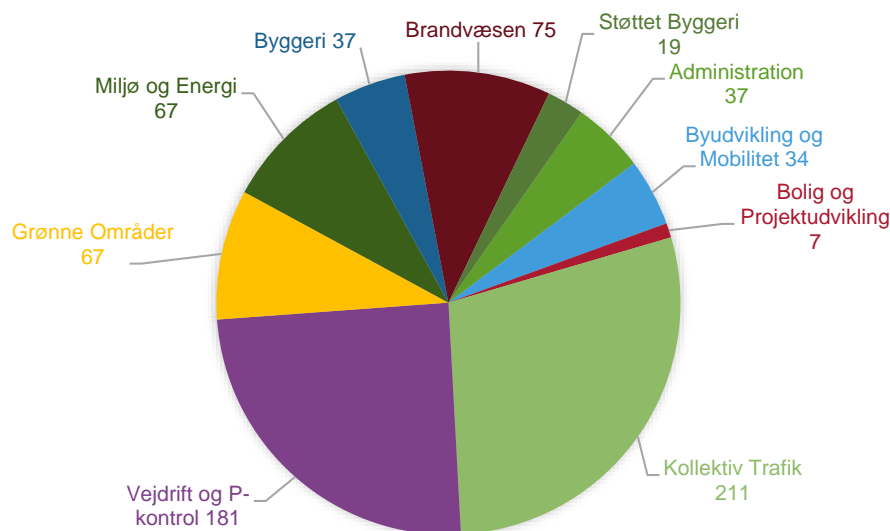
I forbindelse med økonomaftalen for 2015 blev KL og regeringen enige om, at sagsbehandlingstiden for erhvervsrettede myndighedsopgaver i kommunerne skal reduceres med en tredjedel. Aftalen blev konkretiseret i december 2015. Sagsbehandlingstiden skal som følge heraf regnes fra, at ansøgningen er fuldt oplyst, til der er truffet afgørelse i sagen, fratrukket ventetid ved indhentning af oplysninger fra ansøger ud over syv dage. Byrådet har ved forventet regnskab 2016 besluttet, at servicemålene for Aarhus Kommune for 2017 fastsættes og opgøres som de nationale servicemål. Teknik og Miljø arbejder i 2016 og 2017 på at samordne servicemålene for hele myndighedsbehandlingen knyttet til byggesagsbehandlingen på tværs af centrene i Teknik og Miljø.

Der er i løbet af 2016 gennemført to brugertilfredshedsundersøgelser vedrørende miljøtilsyn. Undersøgelsen af tilfredsheden med virksomhedstilsyn er gennemført som mailsurvey fra marts 2015 til og med juli 2016 til 226 virksomheder med en svarprocent på 43%. Fordelingen af svarene har ikke ændret sig over indsamlingsperioden. Brugertilfredshedsundersøgelsen med tilsyn hos landbrug er igangsat i oktober 2016 og forventes at fortsætte indtil medio/ultimo 2017 afhængig af antallet af besvarelser. Undersøgelsen udsendes så vidt muligt elektronisk på mail eller med brev til e-boks med link. Undersøgelsen er i 2016 udsendt til 33 landbrug med en foreløbig svarprocent på 36%.

RESSOURCER

Det samlede bruttoforbrug for Teknik og Miljø er på ca. 4,7 mia. kr. Indtægterne (primært salg af varme, gebyrindtægter vedr. affald, salg af arealer og huslejeindtægter) udgør ca. 3,1 mia. kr., og nettoforbruget er dermed knap 1,6 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Teknik og Miljø har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 1,0 mia. kr. og netto ca. 0,7 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2016 på 734 mio. kr.

Anm. Diagrammet er vist ekskl. Natur og Vej Service samt Ejendomme, som har et netto indtægtsresultat på i alt -57 mio. kr. P-kontrollen er vist sammen med Vejdrift.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2016 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2014 og 2015 samt det vedtagne budget 2016.

Samlet nettoopgørelse (sektor 2.00-2.90 Teknik og Miljø)

Sektor-områder, mio. kr., note 1	2014	2015	Budget 2016	2016	Afvigelse
Administration	40	36	47	37	10
Byudvikling og Mobilitet	6	44	40	34	6
Kollektiv Trafik	151	218	242	211	31
Bolig og Projektudvikling, note 2	-	-	-	7	-7
Planlægning og Byggeri	62	-	-	-	-
Vejdrift, inkl. vintertjeneste og vejbelysning	189	194	187	187	0
P-kontrol	0	-2	-3	-6	3
Grønne Områder	0	63	57	67	-10
Miljø og Energi	121	91	85	67	19
Byggeri	-	20	10	37	-27
Ejendomme	-22	-50	-42	-53	11
Brandvæsen	55	57	75	75	0
Natur og Vej Service	0	-3	0	-4	4
Decentraliserede områder i alt	601	670	698	659	39
Ikke-decentraliserede områder i alt (Støttet byggeri og Miljøvagt)	23	25	26	19	7
Takstfinansierede områder i alt	25	-12	-123	-208	85
Driftsudgifter i alt	648	683	601	469	131
Skattefinansierede anlægsudgifter	-76	-86	635	700	-65
Takstfinansierede anlægsudgifter	300	715	790	419	370
Anlægsudgifter i alt	223	630	1.425	1.120	305

Note 1) Regnskabstal for 2014 er ikke direkte sammenlignelige med efterfølgende år pga. organisationsændringer. Note 2) Sektoren er nyoprettet i 2016.

På de decentraliserede områder er der i 2016 tale om et samlet mindreforbrug på 39 mio. kr. i forhold til budgettet. Dette skyldes for en stor dels vedkommende en tilbagebetaling fra Midttrafik vedr. kørsel i 2015 på 32,9 mio. kr. Sektorens samlede overskud på 31,9 mio. kr. er overført til Reserven for Kollektiv Trafik. Herudover har der som planlagt været underskud vedr. byggesagsbehandlingen. Underskuddet er imidlertid ikke så stort som tabellen indikerer, da der er overført opgaver og budgetter for ca. 9 mio. kr. mellem på den ene side Byggeri og på den anden side Miljø og Energi. På samme vis er der også overført opgaver og budgetter mellem på den ene side Administration og på den anden side Ejendomme for ca. 10 mio. kr. vedr. husleje, hvilket reelt betyder, at Administration kommer ud med et balanceret resultat, og at Ejendommens mindreforbrug er på 21 mio. kr. Dette mindreforbrug skyldes primært en tidsmæssig forskydning vedr. bygningsvedligeholdelse og øvrig bygningsdrift. Mindreforbruget overføres til forbrug i 2017.

På de ikke-decentraliserede områder er der tale om et mindreforbrug på 7 mio. kr., hvilket primært skyldes lavere udgifter til ydelsesstøtte til byfornyede ejendomme og alment byggeri.

På de takstfinansierede områder er der tale om en netto merindtægt på 85 mio. kr. – bl.a. som følge af tilbagebetaling af afgifter fra SKAT vedr. år 1999 samt udsving vedr. køb og salg af varme og renovationsgebyret.

På anlægssiden har der på de skattefinansierede områder været et forbrug på 700 mio. kr., hvoraf de største enkeltprojekter kan nævnes: Jordkøb fra Aarhus Havn, Byggeriet i Gellerup, Aarhus Ø etape 6 og etape 7 samt Genopretning af bygninger. På det takstfinansierede anlægsområde har der været afholdt udgifter på 419 mio. kr., hvoraf de største enkeltprojekter kan nævnes: Ombygning af Studstrupværket til træpillefyring, Transmissionsledning fra det biomassefyrede kraftvarmeværk og Fjernkommunikation med målerparken. Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat har Teknik og Miljø anvendt i alt 22 mio. kr. ekstra i 2016 i forhold til de decentraliserede rammer, således at den samlede gæld ultimo 2016 er på 54 mio. kr. Gælden er fordelt som angivet i tabellen nedenfor. Der er samlet set tale om en gæld, som udgør under 8% af Teknik og Miljøes nettoramme på 689 mio. kr.

Opsparing og disponering af opsparing

Opsparing	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015	-32
Årets resultat 2016 + korrektioner	-22
Opsparing ultimo 2016	-54
Sektorer med gæld:	
Sektor 2.11 Byudvikling og Mobilitet, <i>note 1</i>	-7
Sektor 2.16 Bolig og Projektudvikling, <i>note 1</i>	-4
Sektor 2.31 Vejdrift (inkl. vintertjeneste og vejbelysning), <i>note 1 og 2</i>	-25
Sektor 2.33 P-kontrol	-4
Sektor 2.36 Grønne områder	-2
Sektor 2.48 Byggeri, <i>note 1</i>	-27
Sektor 2.61 Redningsberedskab	0
Sektor 2.71 Natur og Vej Service	-10
Gæld i alt	-79
Sektorer med opsparing:	
Sektor 2.01 Administration	11
Sektor 2.13 Kollektiv Trafik	4
Sektor 2.41 Miljø og Energi	0
Sektor 2.51 Ejendomme	10
Opsparing i alt	24
Disponering af opsparing	Mio. kr.
Sektor 2.01 ADM - Innovationsmidler, <i>Note 3</i>	7
Sektor 2.01 ADM - Digitalisering, it-springet og trepartsmidler, <i>note 3</i>	2
Sektor 2.01 ADM - Udviklingsaktiviteter ved samling af MTM	2
Sektor 2.01 ADM - Administrative besparelser i 2017-2018	1
Sektor 2.13 Kollektiv Trafik - Finansiering af tab vedr. kontrolafgifter	4
Sektor 2.51 EJD - Opprioritering af datakvalitet på bygningsområdet, <i>note 3</i>	5
Sektor 2.51 EJD - Bygningsvedligeholdelse	5

Note 1) Handlingsplaner er vedlagt som bilag 1-4 til indstillingen Diverse regnskabsmæssige forhold med relation til regnskab 2016. Note 2) Den største del af gælden skyldes et akkumuleret underskud på ca. 16 mio. kr. på Vejbelysning i perioden 2007-2014. I forbindelse med det driftsfinansierede anlægsprojekt "Energirenovering af vejbelysning" er der også indregnet en tilbagebetaling af dette underskud. Dette kan gøres, da der forventes at kunne opnås et driftsoverskud efter finansieringsydelsen til anlægsprojektet, da energibesparelsen over 25 år er større end udgiften. Note 3) Indarbejdet i budget 2017.

Sundhed og Omsorg

RESUMÉ

Sundhed og Omsorg arbejder målrettet for, at de ældre borgere i Aarhus Kommune har et godt liv og er mere selvhjulpne. Dette sker sideløbende med, at Sundhed og Omsorg tilpasser og optimerer ressourceforbruget og de borgerrettede indsatser. Strategien i afdelingen og de fem ledetråde er pejlemærker for udviklingen i Sundhed og Omsorg. De tre af ledetrådene er rettet direkte mod den indsats, Sundhed og Omsorg yder for borgerne: 'Vi holder borgerne væk', 'Al magt til borgerne' og 'Vi er sammen med borgerne'. Implementering af strategien fordrer, at borgerne indgår som medspillere.

Udviklingen i 2016 viser, at strategien følges. Borgerne vil gerne klare sig selv og Sundhed og Omsorg lykkes i høj grad med at 'vende borgerne i døren' ved, at den rehabiliterende tankegang, sundhedsfremme og forebyggelse tænkes ind i alle de sammenhænge, hvor der er kontakt med borgerne. For de borgerne, som Sundhed og Omsorg er i kontakt med, kan det konstateres, at plejebehovene er blevet mere komplekse. Samtidig er borgerne, der modtager hjemmehjælp, blevet mere tilfredse med den hjælp, de modtager og Sundhed og Omsorgs mål om at nedbringe ensomheden blandt kommunens ældste borgere er lykkedes.

Resultatet vidner også om et år i forandringens tegn. Lokalområderne, som står for driften af hjemmepleje, plejehjem, lokalcentre og sundhedsklinikker i Aarhus Kommune, har været præget af en stor gældsafvikling, som allerede var påbegyndt i 2015. Dette er sket samtidig med en reduktion i antallet af lokalområder fra ni til syv og hertil følgende reduktioner i stabene grundet sparerunden i forbindelse med budgetforliget for 2016-19. Med Finansloven blev der afsat midler til en Værdighedspolitik, som tilførte området flere ressourcer. Samlet set har disse modsatrettede forhold kombineret med rekrutteringsvanskeligheder for SOSU-assisterter resulteret i en naturlig tilbageholdenhed, som indebærer, at Sundhed og Omsorg kommer ud af året med mindreudgifter på 34,8 mio. kr. på driften i forhold til det ajourførte budget.

Der har i modsætning hertil været velkendte merudgifter til områder som pasning af døende og nærtstående, hospiceophold, ledsageordning, anskaffelse af biler til handicappede samt til færdigbehandlede patienter på sygehusene.

Implementering af ny teknologi og effektiviseringstiltag til at understøtte Sundhed og Omsorgs strategi og til at imødegå fremtidens udfordringer har ligeledes været en del af 2016 for Sundhed og Omsorg, eksempelvis udvikling af en ny omsorgsjournal.

Sundhed og Omsorg har høje ambitioner om at opnå en effekt for borgerne, hvorfor der er et stykke vej endnu inden ambitionerne er indfriet, som vist i målskemaet nedenfor. En positiv udvikling gør sig dog gældende for 15 ud af de 20 opstillede mål. Den positive udvikling viser, at Sundhed og Omsorg trods et forandringspræget år formår at trække i en positiv retning med borgerne i centrum.

Opfølgning på Sundhed og Omsorgs mål fremgår af årsberetningens bilag 1.

SUNDHED OMSORG

YDELSER

Sundhed og Omsorgs ydelser og opgaver fordeler sig på en række hovedområder.

- Drift af lokalcentre og plejehjem
- Pleje og praktisk hjælp til alle borgere uanset alder
- Hjælpemidler til alle borgere uanset alder
- Aktivitets- og træningstilbud
- Sundhedsfremme, forebyggelse og genoptræning i hele Aarhus Kommune
- Rehabilitering
- Madtilberedning og drift af caféer på lokalcentre
- Inddragelse af frivillige og civilsamfund

ORGANISATION

Sundhed og Omsorg beskæftiger ca. 5.100 fuldtidsansatte. Se Sundhed og Omsorgs organisationsdiagram [her](#)

Aktivitetstal	2013	2014	2015	2016
Antal modtagere af hjemmehjælp	7.692	7.437	7.072	6.859
Antal visiterede timer pr. modtager pr. år	161	161	165	174
Antal beboere i plejehjem	2.108	2.240	2.281	2.307
Antal modtagere af sygepleje	5.896	6.235	6.390	6.405
Antal genoptræningsplaner §140	7.847	8.210	8.125	8.578
Antal modtagere af træning (ekskl. Grib Hverdagen og §140)	1.346	1.589	1.732	1.690
Produktivitetstal				
Direkte brugertid fritvalg (%)	49,5	52,1	52,4	53,5
Ansatte pr. plejebolig	0,90	0,90	0,89	0,90
Antal modtagere pr. sygeplejerske	31,0	29,0	30,2	30,0
Rehabiliteringsudgifter pr. borger	27.555	25.094	24.772	26.342
Andel af borgere bosat i AAK over 65 år, der er startet i Grib Hverdagen (%)	2,0	1,7	2,2	2,1

UDVIKLING I EFFEKT

I 2016 har Sundhed og Omsorg opnået en positiv effekt for de borgere, som afdelingen er i kontakt med, på langt størstedelen af de målfastsatte indsatser.

Forbedringer i middelelivetiden afspejler summen af fortidige såvel som nutidige sundhedsforbedrende tiltag og generelle forandringer. På middelelivetiden ses lige nu et lille fald. Der samarbejdes tværmagistratsligt og tværsektorielt på at hæve den generelle sundhedstilstand blandt hele Aarhus Kommunes befolkning. På sundhedsområdet er retningen for afdelingen og kommunens arbejde beskrevet i Aarhus Kommunes Sundhedspolitik 'Sammen om Sundhed - Mere af det der virker!', der blev vedtaget af byrådet i 2014.

Udviklingen viser, at flere borgere over 65 år formår at klare dagligdagen uden pleje eller praktisk hjælp fra Sundhed og Omsorg og en større andel borgere over 85 modtager ikke hjælp fra kommunen.

De borgere, som Sundhed og Omsorg er i kontakt med, har dog samtidig fået et større plejebæhov. Således ses i hjemmeplejen, at tiden pr. borger er stigende. Den stigende kompleksitet forsøger Sundhed og Omsorg blandt andet at imødegå ved indførelsen en tværfaglig forløbsmodel. Et af formå-

lene hermed er i endnu højere grad at få fokus på borgeroplæring og rehabilitering. I marts 2016 besluttede byrådet at løfte serviceniveauet på rengøring, hvilket også er medforklarende til en stigende tid pr. borger.

I effektmålene, hvor borgerne og de pårørendes oplevelser er indeholdt, ses hovedsageligt en positiv udvikling over tid. Flere borgere, der får hjemmehjælp, er overordnet set blevet tilfredse med hjælpen. På plejehjemmene er antallet af borgere, der føler sig hjemme steget og en større andel af de pårørende til borgere i plejehjem er tilfredse.

Tilfredsheden kan blandt andet tilskrives, at Sundhed og Omsorg har haft fokus på hjemlighed i plejehjemmene, der indbefatter såvel de fysiske rammer inde og ude som den kultur, der er blandt medarbejderne. Desuden har beboere i plejehjem fået mulighed for varme måltider serveret fra plejehjemmenes egne køkkener, hvilket bibringer hjemlighed og hygge og en forventet bedre ernæringstilstand.

Effekten af en systematisk indsats for at reducere oplevelsen af ensomhed har i 2016 vist sig tydeligt. Blandt borgere i hjemmeplejen er der sket et fald i oplevelsen af ensomhed ift. 2014. Sundhed og Omsorg arbejder strategisk med at øge livsglæden og trivslen blandt medborgere i Aarhus blandt andet med Folkebevægelsen mod ensomhed, "bevægelsen" Genlyd, spisevenner og pårørendepolitik.

En styrkelse af det frivillige arbejde er en del af Sundhed og Omsorgs langsigtede strategi. Sundhed og Omsorg formår til stadighed at få nye frivillige kræfter og har oplevet en lille stigning i antallet af frivillige fra 2015 til 2016. Konkret har der blandt andet været iværksat en målrettet indsats for at skabe brobygning mellem generationer således, at der hveres flere yngre frivillige. Sundhed og Omsorg ser frem mod Aarhus som Europæisk Frivillighovedstad 2018 og forsætter arbejdet med at styrke frivilligheden og det aktive medborgerskab.

Velfærdsteknologi skal bidrage til, at borgerne får et godt liv og bliver mere selvhjulpne, forbedre arbejdsmiljøet for medarbejderne samt sikre den optimale udnyttelse af ressourcerne. I 2016 er andelen af plejeboliger med en basispakke af velfærdsteknologi steget markant og velfærdsteknologi vil blive installeret i nyopførte plejehjem. Der er ligeledes sket en positiv udvikling i andelen af enkeltmandsforflytninger ved brug af loftlift i plejehjem og hjemmeplejen fra 2015 til 2016.

Sundhed og Omsorg har igennem de seneste år arbejdet med de væsentligste arbejdsmiljøforhold og har haft et særligt fokus på at nedbringe antallet af arbejdsulykker. Gennem systematik og bedre kendskab til ulykkernes karakter har det enkelte område lokalt målrettet indsatserne og antallet af arbejdsulykker er faldet markant i 2016.

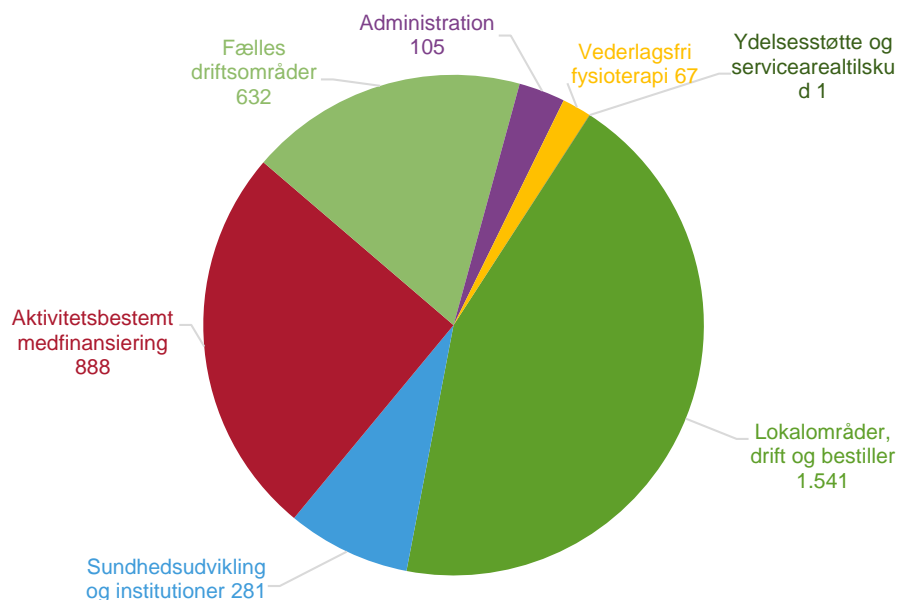
Sygefraværet i Sundhed og Omsorg ligger i 2016 på ca. samme niveau i de faktiske fraværdsdage pr. fuldtidsansat som i 2015. At 2016 har været et turbulent år for Sundhed og Omsorg med organisationsændring og sparerunder kan muligvis have været medvirkende til, at der ikke er sket en positiv udvikling i sygefraværet hos afdelingens medarbejdere. Dette på trods af, at områderne har arbejdet med systematikken omkring opfølgningen på sygefravær. Social kapital målingen foretaget i december 2016 tegner på den anden side et billede af, at medarbejderne overordnet set er glade for Sundhed og Omsorg som arbejdsplads.

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Sundhed og Omsorg er på ca. 4,3 mia. kr. Indtægterne (primært huslejeindtægter, betaling fra andre kommuner og regioner samt salg af ydelser) udgør ca. 0,5 mia. kr. og nettobudgettet er dermed knap 3,7 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Sundhed og Omsorg har decentraliseret økonomisk ansvar for, udgør brutto ca. 2,9 mia. kr. og netto ca. 2,7 mia.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2016 på 3.396 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2016 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2014 og 2015 samt det vedtagne budget 2016.

Samlet nettoopgørelse (sektor 3.30 Sundhed og Omsorg)

Sektor-områder, mio. kr.	2014	2015	Budget 2016	2016	Afvigelse
Sektor 3.31 Ældre og handicappede, dec.	2.509	2.579	2.654	2.603	-51
- Lokalområder, drift og bestiller	1.555	1.528	1.593	1.541	-52
- Sundhedsudvikling og institutioner		253	274	281	6
- Aktivitetsbestemt medfinansiering	45	44	49	44	-4
- Fælles driftsområder	803	644	631	632	2

- Administration, HK6 drift	80	85	89	86	-4
- Administration, HK6 lokalområder	27	26	19	20	1
Sektor 3.34 Ældreboliger, ikke-dec.	-118	-122	-114	-119	-5
Sektor 3.35 Overf. og service, ikke-dec.	917	910	950	911	-39
- Aktivitetsbestemt medfinansiering	848	842	882	844	-39
- Vederlagsfri fysioterapi	67	66	66	67	0
- Ydelsesstøtte og servicearealtilskud	1	1	1	1	-1
Driftsudgifter i alt	3.308	3.367	3.490	3.395	-94
Sektor 3.32 KB-bevillinger, anlæg	51	47	43	31	-12
Sektor 3.36 Anlæg	1	19	212	7	-205
Anlægsudgifter i alt	52	66	255	38	-218

Anm. Sundhed og Omsorg (3.31) har haft indtægter på 646 mio. kr. og refusioner på 6 mio. kr.

I forhold til vedtaget budget er der mindredgifter på driften på 94 mio. kr. og på anlægsområdet på 218 mio. kr. Driftsresultatet skyldes hovedsageligt mindredgifter i lokalområdernes drift på 52 mio. kr. og mindredgifter på den aktivitetsbestemte medfinansiering på 43 mio. kr. På anlægsområdet skyldes mindredgiften hovedsageligt overførsler mellem budgetår som følge af tidsforskydninger på de enkelte anlægsprojekter samt effekten af boligplanen for 2016, som har medført en lang række budgetomplaceringer i mellem årene.

Sektorens resultat skal ses i lyset af de korrektioner til budgettet, der er afgivet efter budgetvedtagelsen i oktober 2015. Således medfører byrådsbevillgede tillægsbevillinger på 59 mio. kr. i alt til driftsområdet, at resultatet på driftsområdet udviser mindredgifter på 35 mio. kr. i forhold til ajourført budget og at resultatet på anlægsområdet udviser mindredgifter på 56 mio. kr. i forhold til ajourført budget efter byrådsbevillgede tillægsbevillinger på 162 mio. kr. På det decentraliserede område medfører byrådsbevillgede tillægsbevillinger på 15 mio. kr. en mindredgift på 36 mio. kr. i forhold til det ajourførte budget.

Resultatet i forhold til den decentraliserede ramme udviser mindredgifter på 35 mio. kr. Resultatet kan hovedsageligt henføres til mindredgifter på lokalområderne på 51 mio. kr., merudgifter på kendte udgiftsområder (*pasning af døende og nærtstående, hospiceophold, ledsageordning, udgifter til anskaffelse af biler til handicappede samt udgifter til færdigbehandlede patienter på sygehusene mv.*) på samlet set 25 mio. kr. samt mindredgifter på øvrige områder på 9 mio. kr.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat har Sundhed og Omsorg opsparet i alt 35 mio. kr. i 2016, således at den samlede opsparring ultimo 2016 er på 107 mio. kr. Disse er disponeret som angivet i tabellen nedenfor, hvoraf det ses, at der samlet set er disponeret mere end den samlede opsparring. Der er samlet set tale om en opsparring, som udgør 4,1 % af Sundhed og Omsorgs nettoramme på 2,7 mia. kr.

Opsparing og disponering af opsparing

Opsparing		Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015		72
Årets resultat 2016 + korrektioner		35
Opsparing ultimo 2016		107
Disponering af opsparing		Mio. kr.
Lokalområder		9
Øvrige institutioner og decentraliserede budgetter		30
Tværgående og lokale innovationsmidler		7
Velfærdsteknologisk Udviklingspulje		9
Uddannelse af basispersonale		13
Arbejds miljøindsatser		9
Sundhedspolitikken, sundhedsfremme og forebyggelse		9
Medborgerskab, rehabilitering og frivillige (rehabiliteringscenter Marselisborg, Pitstop for ældre borgere på kanten af samfundet, brugerråd, mv.)		19
Det nære sundhedsvæsen (fasttilknyttede læger, ældre medicinsk patient, praksissamarbejde, mv.)		13
Ombygning af køkkener		6
Tidsforskydninger af øvrige projekter (velfærdsteknologi, digitalisering, En Indgang)		12

Kultur og Borgerservice

RESUME

Kultur og Borgerservice varetager en række serviceopgaver inden for hovedområderne, **Sport & Fritid, Kultur** samt **Borgerservice og Biblioteker**.

Hvert af de tre hovedområder har sin egen politik, som fastlægger retning og udviklingsstrategi samt konkrete indsatsområder. Politikkerne udgør et væsentligt styringsgrundlag for de tre områder.

Det generelle billede af regnskabet for 2016 er, at de fleste mål er opfyldt eller næsten opfyldt. Det har i særlig grad været et godt år for vores store kulturinstitutioner, der igen i år har haft rekordmange besøgende. På Sport og Fritidsområdet er der fokus på optimal udnyttelse af faciliteterne, hvor der i Borgerservice og Biblioteker fortsat arbejdes for lige muligheder på tværs af etniske skel i forhold til besøgstal og registrerede lånere.

Opfølgning på Kultur og Borgerservices mål fremgår af årsberetningens bilag 1.

YDELSER

Kultur og Borgerservice er karakteriseret ved primært at løse opgaver, hvor serviceniveauet er fastlagt via byrådet.

Kultur og Borgerservice tilbyder borgerne en række servicetilbud via kommunale institutioner, stiller faciliteter til rådighed for foreningslivet og andre brugere, samt yder tilskud foreninger og selvejende institutioner. Ydelserne er kort oplistet nedenfor.

- **Sport & Fritid:** boldbaner, haller og idrætslokaler, tennisbaner, svømmehaller og friluftsbade, atletikbaner, skøjtehal m.v. Dertil kommer tilskud til foreningsaktiviteter og lokaler.
- **Kultur:** Musikhuset, Aarhus Symfoniorkester, Aarhus Musikskole, Godsbanen, Børnekulturhuset, Filmby Aarhus. Dertil kommer tilskud til en række museer og teatre, bl.a. ARoS, Den Gamle By og Moesgaard m.fl.
- **Borgerservice og Biblioteker:** Borgerservicecenter (Dokk1), Hovedbibliotek (Dokk1), 18 medborgercentre og Aarhus Stadsarkiv.
- **Aarhus Events:** Kommunens eventenhed, forankret i Kultur og Borgerservice. Via puljer til sports- og kulturelle events hverves, udvikles og afvikles større og strategiske events.

ORGANISATION

Der er ca. 750 fuldtidsansatte i Kultur og Borgerservice. I 2016 har i alt 1.297 personer været ansat. Se organisationsdiagram [her](#).

Produktivitetstal	2013	2014	2015	2016
Bibliotekerne: Udvikling i antal besøgende ift. lønudgiften. 2012=100	89	90	110	99
Musikhuset Århus: Udvikling i samlede antal publikum ift. lønudgiften. 2013=100, note 1	100	107	112	133
Århus Musikskole: Udvikling i antal elever ift. nettoudgifter 2007=100	116	111	95	110
Borgerservice: Digitale henvendelser vedr. flytninger og sygesikring ift. It-udgifter, note 2	110	310	111	112

Note 1) Nyt indeks fra 2013 idet Musikhusets interne regnskabsprocesser har ændret sig. Note 2) Det skal bemærkes, at kommunens opgave omkring blått sygesikringsbevis overgik til Udbetaling Danmark pr. 1/5 2015.

UDVIKLING I EFFEKT

Årsberetningen for 2016 afspejler Kultur og Borgerservices ønske om at give borgerne mulighed for øget livskvalitet ved at fremme oplevelser, tilgængelighed, aktiviteter, kreativitet og livslang læring.

I Sport og Fritid har der i lighed med tidligere år været fokus på at opnå en ønskværdig deltagelse i foreninger og aftenskoler. Særligt viser seneste data for deltagelsen i aftenskoleforedrag et ønskeligt resultat, hvorimod der fortsat er plads til forbedring i forhold til børns og unges deltagelse i folkeoplysende foreninger samt antal deltagere i aftenskolekurser. Derudover er man lykkedes med at udnytte faciliteternes kapacitet optimalt, særligt i forhold til svømmehallerne.

Sport og Fritid står i 2017 overfor en proces med udarbejdelse og af ny politik og dertilhørende mål. I processen fokuseres på diversiteten af de faciliteter og aktiviteter der stilles til rådighed for borgeren i forhold til f.eks. etnisk baggrund og aldersgruppe.

Investeringen i Aarhus Events i 2015 og frem har resulteret i en effektmåling af Aarhus' image som eventby med et tilfredsstillende resultat. Samtidig opfyldes målet om, at Aarhus Events skal bidrage til vækst i turismen målt på antal overnatninger. Målsætningen om at gennemføre en måling af, hvorledes Aarhus opfattes af samarbejdspartnere inden for eventområdet er dog ikke realiseret, men forventes gennemført i foråret 2017.

På kulturområdet har der været fokus på at fremme oplevelser og kulturelle aktiviteter gennem kulturelle tilbud af høj kvalitet samt udvikling og udvidelse af de kulturelle tilbud. Effekten af spredningen på de kulturelle tilbud har vist sig have en meget positiv effekt på publikumssøgningen, hvor der igen i år har været rekordmange besøgende og flere end forventet.

Borgerservice og Biblioteker understøtter i høj grad tilgængeligheden for borgeren både digitalt og med muligheden for fysisk fremmøde på Dokk1 og medborgercentrene, hvor særligt Dokk1 opnår en yderst tilfredsstillende besøgsaktivitet i 2016. Der arbejdes endvidere fortsat for lige muligheder på tværs af etniske skel i forhold til besøgstal og registrerede lånere.

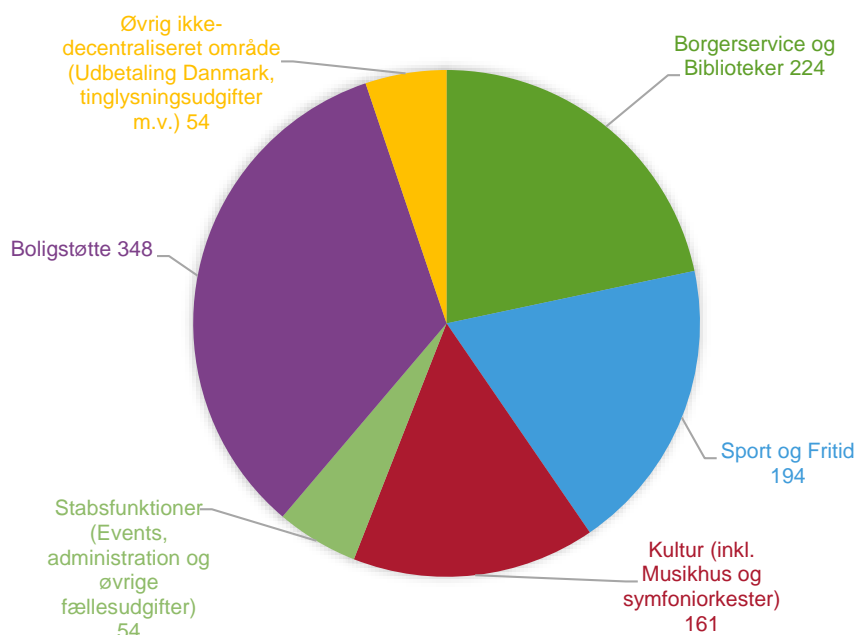
Samlet set viser årsberetning 2016 et tilfredsstillende resultat for Kultur og Borgerservice, hvor størstedelen af budgetmålene er opfyldt eller tilnærmelsesvist opfyldt. Jf. ressourceafsnittet konstateres, at det tilfredsstillende resultat i forhold til målsætningerne er opnået samtidig med, at der er holdt stramt igen med ressourcerne.

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Kultur og Borgerservice er på ca. 1,4 mia. kr. Indtægterne (primært statstilskud og arrangements- og billetindtægter i Musikhuset, Symfoniorkestret og Idrætscentre) udgør ca. 0,2 mia. kr. og nettobudgettet er dermed godt 1,1 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Kultur og Borgerservice har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 0,9 mia. kr. og netto ca. 0,7 mia.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2016 på 1.035 mio. kr.

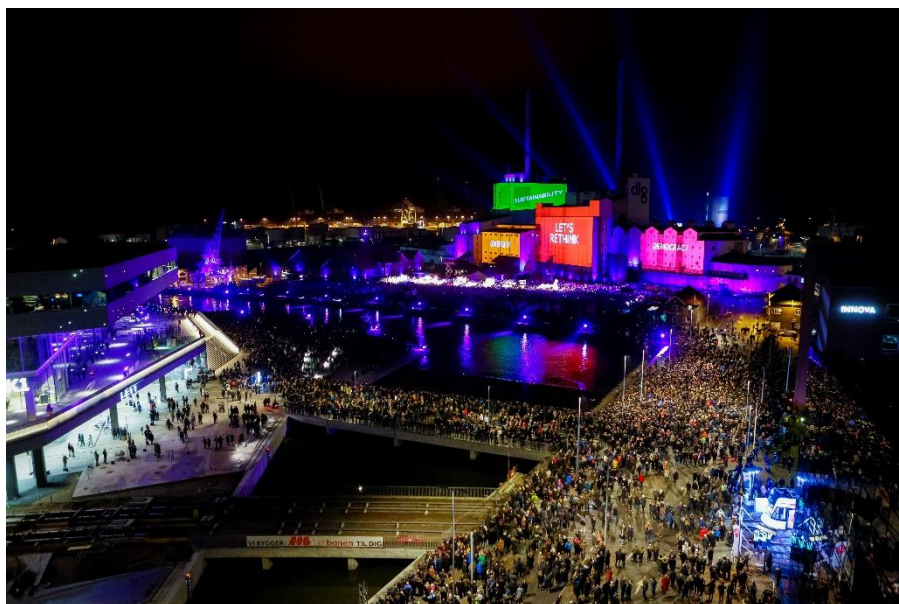
For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2016 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2014 og 2015 samt det vedtagne budget 2016.

Samlet nettoopgørelse (sektor 4.71 Kultur og Borgerservice)

Sektor-områder, mio. kr.	2014	2015	Budget 2016	2016	Afvigelse
Sektor 4.71 Kultur og Borgerservice					
- Borgerservice og Biblioteker	220	229	222	224	3
- Sport og Fritid	176	185	205	194	-10
- Kulturforvaltningen	141	147	150	145	-5
- Aarhus Symfoniorkester	21	22	20	22	1
- Musikhuset Aarhus	-1	-7	-1	-6	-6
- Aarhus Events	0	20	20	24	4
- Administration og budgettilpasning	27	28	48	30	-18
I alt decentraliseret	583	623	664	633	-31
Sektor 4.72 Kultur og Borgerservice Ikke decentraliseret					
- Boligstøtte	335	345	345	348	3
- Øvrig ikke decentraliseret (Udbetaling Danmark, Tinglysningsudgifter m.v.)	46	51	49	54	5
I alt ikke-decentraliseret	755	701	473	550	77
Driftsudgifter i alt	964	1.018	1.058	1.035	-23
Anlægsudgifter i alt	374	305	79	148	69

Anm. Indtægterne udgør i 2014 446 mio. kr., i 2015 399 mio. kr. og i 2016 358 mio. kr. Indtægter på anlægsområdet er medregnet i dette.

Den samlede afvigelse på den decentraliserede drift i forhold til oprindeligt budget udgør 31 mio. kr. Heraf er 24,1 mio. kr. tidligere forklaret med byrådets vedtagelse af forventet regnskab.

Årsagen til afvigelsen på 31,0 mio. kr. er for det første, at Kultur og Borgerservice ved budgetlægningen for 2016 fik en bevilling til at bruge 15,0 mio. kr. mere end rammen. Denne budgettekniske bevilling er ikke anvendt. Den resterende afvigelse på budgettilpasningskontoen skyldes primært at besparelserne i budget 2016 ved budgetvedtagelsen ikke var fordelt endnu.

Afvigelsen skyldes endvidere en samlet afvigelse under Sport og Fritid, som primært har baggrund i mindredgifter på lokaletilskudskontoen, samt mindredgifter på forskellige puljemidler på foreningsstøtteområdet. Slutteligt er der merindtægter i Musikhuset på grund af at en række arrangementer har givet overskud.

På det ikke decentraliserede område er der en samlet merudgift på 8,0 mio. kr., primært som følge af merudgifter til Udbetaling Danmark. Hovedparten af dette er forklaret og byrådsgodkendt i indstillingen vedrørende forventet regnskab.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat har Kultur og Borgerservice tillagt 4,3 mio. kr. til opsparingen, så den nu udgør 59,2 mio. kr. Disse er disponeret som angivet i tabellen nedenfor. Der er samlet set tale om en opsparing, som udgør under 10% af Kultur og Borgerservices nettoramme på 0,7 mia. kr.

Opsparing og disponering af opsparing

Opsparing		Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015		55
Årets resultat 2016 + korrektioner		4
Opsparing ultimo 2016		59
Disponering af opsparing		Mio. kr.
Borgerservice og Biblioteker		29
Sport og Fritid		14
Kultur		8
Aarhus Symfoniorkester		-3
Musikhuset Aarhus		5
Aarhus Events		4
Administration og budgettilpasning		3

Den konkrete disponering på de enkelte områder tager udgangspunkt i:

- Tidsforskydninger
- Decentrale institutioners opsparing
- Valgopgaver
- Uforudsete udgifter (både drift og anlæg)
- Samt nye projekter, der måtte blive prioriteret i løbet af 2017

Børn og Unge

RESUME

Børn og Unge har ansvaret for hovedparten af de kommunalt drevne tilbud til de 0-18-årige – herunder drift og udvikling af dagtilbud, folkeskoler, fritids- og ungdomstilbud samt børnesundhed.

Børn og Unge kommer samlet set ud med et mindreforbrug på det decentraliserede driftsområde på 161 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Mindreforbruget skyldes primært tilbageholdenhed som følge af besparelserne vedtaget med budget 2016, udskydelse af forventet forbrug af opsparring samt færre indskrevne børn og unge end budgetlagt.

Som de foregående år, er det generelle billede i regnskabet for 2016, at børne- og ungepolitikens visioner bliver indfriet for langt de fleste børn og unge – men at der fortsat er en gruppe børn og unge, hvis sociale baggrund og/eller særlige behov har negativ indflydelse på, hvordan de klarer sig.

Dette er billedet, uanset om man betragter resultaterne opdelt efter **effekt-mål**, efter bestemte **målgrupper** eller efter børnenes og de unges **aldersgrupper**. I skemaerne nedenfor er resultaterne for 2016 angivet under de effektmål, hvor de enkelte tegn hører hjemme. I Børn og Unges og Sociale Forhold og Beskæftigelses fælles regnskabsaflæggelse på inklusionsmålene (se indledningen til Aarhus Kommunes samlede årsberetning) synliggøres det, i hvilken grad de ca. 15% af børnene og de unge, som på forskellig vis er i en sårbar eller udsat målgruppe, klarer sig sammenholdt med alle andre. Og i det følgende (nedenfor målskemaerne) gennemgås resultaterne aldersgruppe for aldersgruppe, svarende til den måde de også præsenteres i kvalitetsrapporten.

Børn og Unge prøver at imødekomme de udfordringer, effektmålene afspejler, ved at investere opsparede midler i indsatser, der dels understøtter de sårbare og udsatte grupper børn og unge, og dels løfter alle børn og unge under ét.

Opfølgning på Børn og Unges mål fremgår af årsberetningens bilag 1.

YDELSER

Børn og Unges ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skemaer er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitetstal	2013	2014	2015	2016
Integrerede institutioner 0-2 år	6.282	6.308	6.299	6.456
Integrerede institutioner 3-5 år	10.864	11.024	11.088	10.951
Dagpleje 0-2 år	1.094	1.021	944	892
Dagpleje 3-5 år	55	58	58	66
Frit-valg	152	156	168	206
SFO	13.219	13.108	12.817	13.364
Skole	27.817	27.675	27.666	27.646
Sundhedsplejen (Antal hjemmebesøg)	24.863	24.970	26.636	27.255

Tandplejen (Antal 0-17-årige, som har fået tilbudt tandbehandling)	61.600	61.800	62.500	62.929
Produktivitetstal				
Antal elever pr. lærer	13	12	12	13

UDVIKLING I EFFEKT

Ser man først på **de unge, som for nyligt har forladt folkeskolen**, så viser regnskabet for 2016 en række tegn på, hvilket afsæt de har for at få et godt liv. Hvad angår faglig ballast, så står de aarhusianske unge under ét stærkt. Afgangseleverne fra 2016 opnåede et samlet gennemsnit på 7,4 - det højeste i hele perioden og fortsat over landsgennemsnittet. De fleste af byens unge giver endvidere udtryk for at de trives, deltager i og bidrager til et godt fællesskab. Mellem 80 og 90% af de unge træffer også sunde valg i forhold til tobak og alkohol. Endelig har lige knap 90% af byens unge påbegyndt en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter, at de har afsluttet folkeskolen, og den seneste offentliggjorte profilmodel¹ forudsiger, at 91,6% vil have gennemført en ungdomsuddannelse inden for 25 år efter afsluttet 9. klasse.

Ikke desto mindre er der fortsat 10-15% af de unge, som *ikke* har tilsvarende gode forudsætninger for et godt voksenliv. Deres faglige niveau, trivsel og deltagelse halter, de har opmærksomhedskrævende fraværs mønstre og svært ved at klare Folkeskolens Prøver. De kommer ikke hurtigt i gang med en ungdomsuddannelse, og udviser flere typer risikoadfærd – eksempelvis ift. alkohol og rygning. Jf. kvalitetsrapporten kan disse unge menneskers risikoadfærd i mange tilfælde spores længere tilbage i deres opvækst, og hænger ofte sammen med socioøkonomisk baggrund.

Ser man dernæst på **de børn, som i dag går i indskolingen og på mellemtrinnet**, er billedet tilsvarende, at langt de fleste trives, lærer og udvikler sig og er en del af et stærkt fællesskab: De har gode venner, de oplever ikke mobning, de klarer sig godt i de nationale test, og deres fravær er lavt og faldende. Men igen kan man også i indskolingen og på mellemtrinnet se, at der er en mindre gruppe børn med udfordringer: Til eksempel er godt 15% af eleverne overvægtige i 6. klasse og ca. 10% af eleverne på mellemtrinnet oplever at blive mobbet. Også her viser analyser i seneste kvalitetsrapport, at de vanskeligheder, nogle børn oplever op gennem skoleforløbet, hænger nært sammen med børnenes forudsætninger ved skolestart.

Betragter man endelig kommunens yngste borgere – **de 0-6-årige børn** – så har der hidtil *på kommuneniveau* kun været begrænset viden om deres trivsel, læring og udvikling. I regnskabet for 2016 er det imidlertid for første gang muligt at se, hvordan de 0-6-årige børn klarer sig inden for de seks læreplanstemaer, baseret på pædagoger og forældres fælles vurdering med afsæt i dialoghjulet. Her er billedet, at mellem 81 og 91% af de 0-6-årige klarer sig godt ift. forskellige tegn inden for læreplanstemaerne. Blandt de 3-årige med dansk som modersmål viser sprogvurderingerne endvidere, at 94% har et alderssvarende sprog ved 3 år. De øvrige tegn på, hvordan det går de 0-6-årige børn, underbygger billedet: På den ene side er ca. 80% af alle spædbørn normalvægtige ved 10 mdr., tandsundheden ved 3 år er rigtig høj, og over 90% af forældrene til børn i dagtilbud oplever, at deres barn

¹ Profilmodellen er Undervisningsministeriets officielle opgørelse af den nationale målsætning om, at mindst 95% skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er tale om en statistisk sandsynlighedsmodel, som på baggrund af historiske data fremskriver, hvor stor en andel af kommunens unge, der forventes at have gennemført en mindst en ungdomsuddannelse 25 år efter afsluttet 9. klasse.

ORGANISATION

Der er ca. 14.000 ansatte i Børn og Unge. Du kan læse mere om os på www.aarhus.dk/da/om-kommunen/organisation/Boern-og-Unge.aspx

trives. På den anden side er der fortsat ca. 11% af børnene, som når at blive overvægtige inden skolestart. Der er også fortsat en lille gruppe børn, herunder især børn med dansk som andetsprog, hvis tidlige sproglige vanskeligheder ikke bliver afhjulpet tilstrækkeligt godt før skolestart.

Samlet set går det altså generelt rigtig godt for ca. 85% af de aarhusianske børn og unge. Der gælder dog også fortsat en række velkendte, men til stighed mere velbelyste udfordringer:

- Dels har mellem 10 og 20% af de 0-6-årige større vanskeligheder med sundhed, trivsel, robusthed, fællesskaber, sprog, læring og udvikling end deres jævnaldrene.
- Desuden gælder fortsat en generel udskolingsproblematik, som handler om de unges motivation, deres oplevelse af faglige udfordringer og medbestemmelse, samt deres sundhed.
- Endelig er der på tværs af 0-18-års perspektivet forskellige mindre grupper af børn og unge, som er i risiko for at blive 'hægtet af', herunder:
 - Børn og unge, som af forskellige grunde er sårbare/udsatte, eksempelvis pga. deres forældres baggrund, pga. særlige behov eller decideret social udsathed. Der er bl.a. behov for et særligt fokus på børn i specialklasser, specialskoler og modtagelsesklasser.
 - Børn og unge med dansk som andetsprog, herunder flygtninge.

Forældrenes engagement er blandt de allermest afgørende faktorer i forhold til alle børn og unges udvikling. Regnskabet for 2016 indeholder ikke nye tal herfor, men den seneste opgørelse fra 2015 viste, at forældresamarbejdet generelt opleves positivt af knap 80% af forældrene, om end der fortsat er et klart forbedringspotentiale i forhold til den gensidige forventningsafstemning og samskabelsen med forældrene.

Siden vedtagelsen af budgetterne for 2015 og 2016 har Børn og Unge styrket organisationens fokus på tidlige og forbyggende indsatser og påbegyndt konkrete investeringer i samme, netop med henblik på at imødekomme disse udfordringer. Hen over 2016 har Børn og Unge således udviklet og pilotafprøvet en række konkrete indsatser, som iværksættes bydækkende i perioden primo 2017 til ultimo 2019. Effekterne af disse indsatser følges nøje, men forventes først at slå i løbet af de kommende år.

En del af overskuddet fra 2016 foreslås endvidere brugt til at imødekomme udfordringerne med de ældste elever samt elever med dansk som andetsprog. Dette skal ske gennem udvikling og evaluering af intensive læringsforløb for elever, der ikke vurderes uddannelsesparate i udskolingen samt udvikling af nye undervisningstilbud for nyankomne unge med dansk som andetsprog.

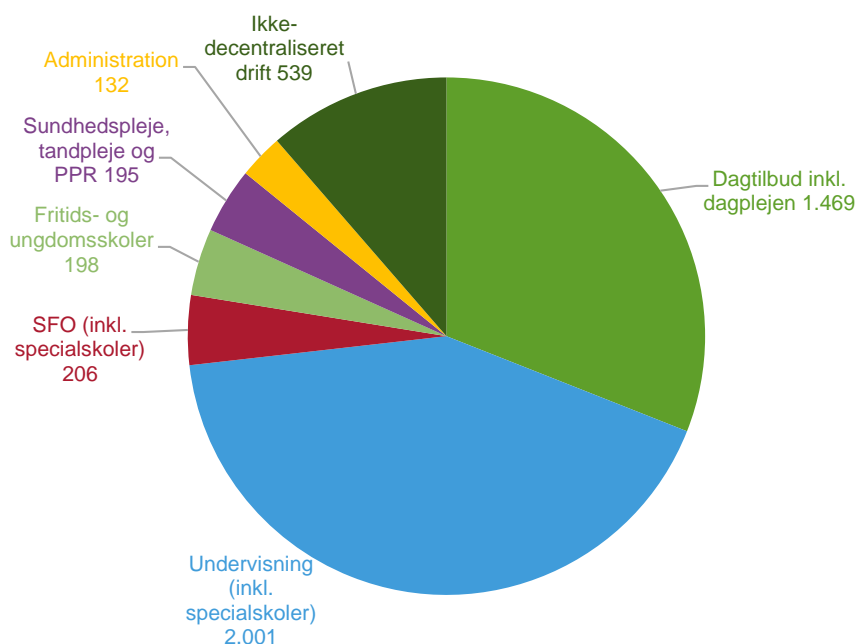
Som et centralt led i realiseringen af Børne- og Ungepolitikken foreslås det endvidere, at en del af overskuddet fra 2016 går til stærkere læringsfællesskaber. Læringsfællesskaberne er lokalt forankrede samarbejder om alle børn og unges læring, udvikling og trivsel. Dette kræver investering i lokal kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning hos ledelse og det pædagogiske personale.

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Børn og Unge er på ca. 6,0 mia. kr. Indtægterne (primært forældrebetaling) udgør ca. 0,9 mia. kr. og nettobudgettet er dermed knap 5,1 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Børn og

Unge har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 5,1 mia. kr. og netto ca. 4,2 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter 2016 på 4.740 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2016 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2014 og 2015 samt det vedtagne budget 2016.

Samlet nettoopgørelse (sektor 5.50 Børn og Unge)

Sektor-områder, mio. kr.	2014	2015	Budget 2016	2016	Afvigelse
Sektor 5.51 B&U, decentraliseret drift	4.215	4.202	4.361	4.201	161
- Dagtilbud inkl. dagplejen	1.473	1.470	1.560	1.469	91
- Undervisning (Inkl. specialskoler)	1.941	1.981	2.069	2.001	68
- SFO (Inkl. specialskoler)	253	225	214	206	8
- Fritids- og ungdomsskoler	236	204	199	198	2
- Sundhedspleje, tandpleje og PPR	186	194	194	195	-1
- Administration	125	128	125	132	-8
Sektor 5.52 B&U, ikke-decentraliseret drift	546	538	553	539	14
Driftsudgifter i alt	4.762	4.740	4.914	4.740	174
Sektor 5.53 B&U, decentraliseret anlæg	96	62	52	29	23
Sektor 5.54 B&U, ikke-decentraliseret anlæg	126	225	280	265	15
Anlægsudgifter i alt	222	287	332	294	38

Anm. Børn og Unge har haft indtægter på 914 mio. kr. og refusioner på 0,9 mio. kr.

Børn og Unge har samlet set mindredgifter i forhold til det oprindelige budget på det decentraliserede driftsområde på 161 mio. kr. Mindreforbruget skyldes dels udskydelse af forventet forbrug af opsparing samt regulering som følge af færre indskrevne børn og unge end budgetlagt. Herudover har

de decentrale enheder udvist forsigtighed i forhold til kommende besparelser eksempelvis 4. klassernes overgang fra SFO til klubberne pr. 1. august 2017.

Mindreforbruget skal også ses i lyset af, at det i 2016 er forudsat, at der skal oparbejdes yderligere midler til brug for investeringer i tidlige og forebyggende indsatser, ligesom der generelt budgetteres forsigtigt ved udmøntningen af de decentrale budgetter. Dette styringsprincip medvirker til at skabe budgetsikkerhed og undgå budgetjusteringer midt i budgetåret.

Mindreforbruget skal endvidere ses i lyset af, at Børn og Unge har modtaget innovationsmidler i sidste kvartal af 2016 til projekter, der løber over flere år.

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat har Børn og Unge opsparet i alt 124 mio. kr. i 2016, således at den samlede opsparing ultimo 2016 er på 398 mio. kr. Disse er disponeret som angivet i tabellen nedenfor. Der er samlet set tale om en opsparing, som udgør 9% af Børn og Unge nettoramme på 4,3 mia. kr.

Opsparing og disponering af opsparing

På baggrund af drøftelser i HMU og Børn- og Unge-udvalget er de opsparede midler disponeret således.

Opsparing	Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015	273
Årets resultat 2016 + korrektioner	124
Opsparing ultimo 2016	398
Disponering af opsparing	Mio. kr.
Opsparing i decentraliserede enheder	146
Tidlig indsats	62
Innovationsmidler	31
Kulturhovedstad	5
Tidligere afsatte midler samt tidsforskydninger	78
Bundne midler fra ministerium e.l.	11
Nye allerede vedtagne indsatser	8
Initiativer målrettet Børn og Unges effektmål	13
Realisering af Børne- og ungepolitikken igennem stærkere læringsfællesskaber	17
Kørselsordning 2017	6
Styrkelse af 0-2 årsområdet	16
Styrket lederrekruttering	2
Arbejdsmiljø og lavere sygefravær	2

Borgmesterens Afdeling

YDELSER

Borgmesterens Afdelings mission er at hjælpe byrådet, Magistraten og Borgmesteren med at understøtte, at der skabes vækst, beskæftigelse og udvikling i bysamfundet Aarhus, samt at lede og udvikle organisationen Aarhus Kommune. Borgmesterens Afdeling skal endvidere understøtte, at Aarhus er en god by for alle, med en fælles platform for medborgerskab og innovation på tværs, og med styrkelse af tryghede i byen. Internt i kommunen er det målsætningen at understøtte effektivisering og standardisering, og gøre Fælles Service til en succes, med styr på IT og de decentrale enheders behov.

Borgmesterens Afdelings udførelse af opgaverne bygger på Aarhus Kommunes fælles visioner i "Fortællingen om Aarhus". Opgaverne løses i tæt kontakt med politikere, borgere, bysamfund, virksomheder, leverandører, andre offentlige myndigheder, organisationer, boligforeninger og magistratsafdelingerne i kommunen.

UDVIKLING I EFFEKT

Borgmesterens Afdeling har, i modsætning til øvrige magistratsafdelinger, der arbejder på de borgerrettede serviceområder, ingen budgetmål. Borgmesterens Afdelings strategi for perioden 2015-2017 er bygget op omkring syv MUST WINS inden for fire overordnede emner:

En by i bevægelse

- Kulturhovedstaden i 2017 skal flytte Aarhus fra at være en by i Europa til at være en europæisk by

En byregion med handlekraft

- Vi skaber vækst og arbejdspladser igennem Business Region Aarhus og skal lykkes med seks spor på E45 og afklaring af lufthavnens placering

En god by for alle: Rethink velfærd

- Vi skaber en fælles platform for medborgerskab og innovation på tværs
- Vi vil lykkes med helhedsplanen i Gellerup
- Vi styrker trygheden i byen

Effektiv kommune

- Vi vil gøre Fælles Service til en succes med styr på IT og fokus på de decentrale enheders behov
- Vi vil forbedre den tværgående ledelsesinformation for at styrke byrådet

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Borgmesterens Afdeling er på ca. 0,74 mia. kr. Indtægterne (primært statsrefusioner) udgør ca. 0,04 mia. kr. og nettobudgettet er dermed knap 0,7 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder som Borgmesterens Afdeling har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør brutto ca. 0,3 mia. kr.

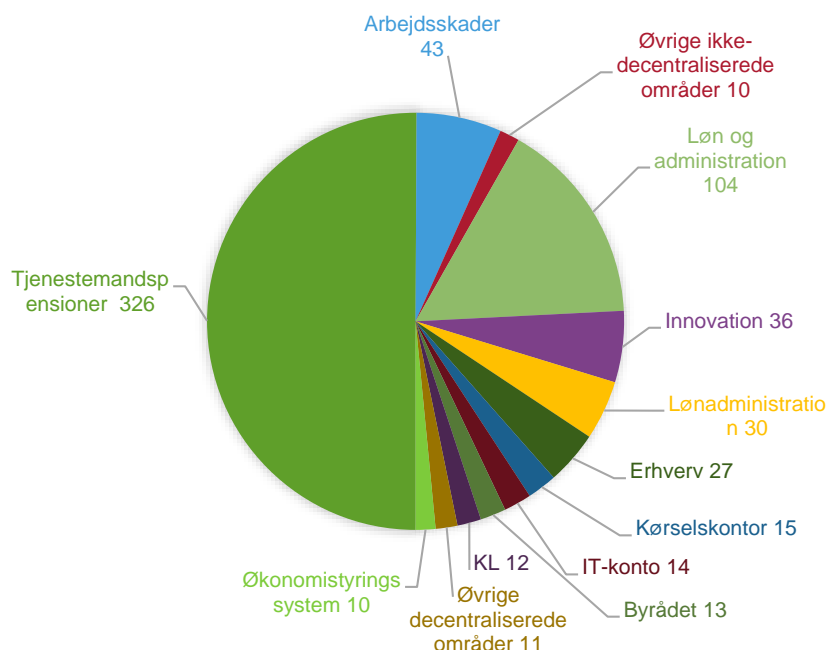

ORGANISATION

Der er ca. 300 ansatte i Borgmesterens Afdeling, hvoraf 53 vedrører beskyttede stillinger og seniorjobordningen.

<http://www.aarhus.dk/da/om-kommunen/organisation/BorgmesterensAfdeling/Opgaver-og-organisation.aspx>

Fordeling af nettodriftsudgifter 2016 på 651 mio. kr.

For at belyse udviklingen i udgifterne er resultatet for 2016 for både drift og anlæg nedenfor sammenlignet med regnskabsresultat for 2014 og 2015 samt det vedtagne budget 2016.

Samlet nettoopgørelse (sektor 9.30 Borgmesterens Afdeling)

Sektor-områder, mio. kr.	2014	2015	Budget 2016	2016	Afvigelse
Sektor 9.31 Decentraliserede udgifter	278	257	276	272	4
- Løn og Adm.	93	101	102	104	-2
- Innovation	22	29	20	36	-16
- Lønadministration	30	30	32	30	2
- Erhverv	27	23	31	27	4
- Kørselskontoret (tidsforskydning - leverandørbetalinger)	0	0	0	10	-10
- Kørselskontoret (tidsforskydning - finansieringsbidrag)	0	3	0	5	-5
- IT-konto	15	17	16	14	2
- Byrådet	15	13	15	13	2
- Kommunernes Landsforening (KL)	11	11	12	12	0
- Økonomistyringssystem	10	9	10	10	0
- Øvrige decentraliserede områder	55	21	38	11	27
Sektor 9.33 Ikke-decentraliserede udgifter	295	282	440	379	61
- Tjenestemandspensioner	260	260	350	325	25
- Arbejdsskader	41	41	54	43	11
- Seniorjob, note 1	35	28,	42	29	13
- Øvrige ikke-decentraliserede områder	-6	-19	-6	-18	12
Sektor 9.37 Personalegodeordning	-2	0	0	0	0
Driftsudgifter i alt	606	567	716	651	65

Sektor 9.34 Anlæg	23	34	25	36	-11
Anlægsudgifter i alt	23	34	25	36	-11

Note 1) I 2014 og 2015 havde seniorjob-ordningen sin egen decentrale sektor (9.38). Her er tallene opført samlet.

Anm. Der har været indtægter i året for 0,1 mia. kr.

Årets resultat i forhold til det vedtagne budget 2016 på den decentraliserede drift kan særligt henføres til følgende områder.

På det decentraliserede område blev det budgetlagte forbrug af opsparing på i alt 10 mio. kr. ikke anvendt. Der har været tidsmæssige forskydninger på Kørselskontoret imellem leverandørbetalinger og opkrævning hos magistratsafdelingerne på i alt 10,0 mio. kr. Dertil kommer et merforbrug på 5,5 mio. kr. primært relateret til opstartsudgifter og lønninger vedrørende Kørselskontoret. Dette vil over tid blive finansieret af finansieringsbidraget. Modtagne indbetalinger fra KOMBIT A/S på i alt 14,7 mio. kr. vedrørende udlodning af provenu fra salget af KMDs ejendomme. Beløbet fordeles imellem magistratsafdelingerne i 2017. Et underskud på de fælles innovationsmidler på 16 mio. kr., der skyldes en betalingsforskydning, der vil blive ud-lignet over tid.

På den ikke decentraliserede drift kan årets resultat primært henføres til et mindreforbrug på 25 mio. kr. på de ordinære tjenestemandspensionskonti, et mindreforbrug på 11 mio. kr. på arbejdsskader som følge af særligt færre udgifter til kapitalerstatninger samt et mindreforbrug på 14 mio. kr. på seniorjobordningen begrundet med en mindre tilgang til ordningen end forventet. Derudover har der været indtægter på knap 13 mio. kr. vedrørende den del af tilskud fra private, som skal modregnes i moms-refusionen. Saldoen på kontoen tilbagebetales til momsrefusionsordningen primo 2017

Anlæg er uddybet i afsnit om opfølgning på anlægsområdet, som beskrives på tværs af hele Aarhus Kommune.

Med årets resultat har Borgmesterens Afdeling opsparet i alt -31,4 mio. kr. i 2016, således at den samlede opsparing ultimo 2016 er på 34,4 mio. kr. Disse er disponeret som angivet i tabellen nedenfor. Der er samlet set tale om en opsparing, som udgør under 20% af Borgmesterens nettoramme på 0,27 mia. kr. Den største saldokorrektion i året vedrører barselsudlignings-året og udgør 31,1 mio. kr. Dermed nedbringes barselsudligningsordningens opsparing til 1 mio. kr.

Opsparing og disponering af opsparing

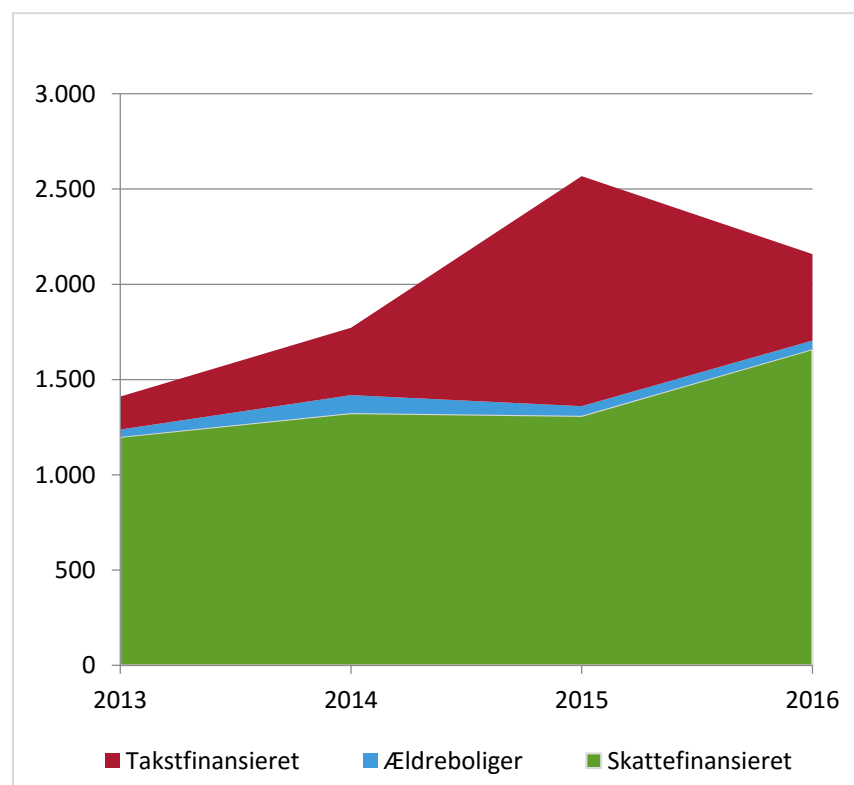
Opsparing		Mio. kr.
Opsparing ultimo 2015		69
Årets resultat 2016 + korrektioner		-31
Opsparing ultimo 2016		34
Disponering af opsparing		Mio. kr.
Ikke-øremærket gæld		-33
BA Fælles Afsnit		3
Løn og Administration		6
Økonomistyringssystem		19
Trepartsmidler		19
IT-kontoen		10
Barselsudligningen		1
Kørselskontoret (tidsforskydninger - leverandørbetalinger)		-10
Kørselskontoret (tidsforskydninger - finansieringsbidrag)		-9
Innovationspuljen		-15
Øvrige tværgående i Aarhus Kommune		20

Tværgående indsatser

Anlæg

Aarhus Kommunes anlægsaktiviteter spiller en vigtig rolle for beskæftigelsen inden for byggeriet i Østjylland. I regnskabsåret 2016 har de samlede anlægsudgifter (brutto ekskl. anlægsindtægter) udgjort 2.158 mio. kr. Heraf vedrører 1.660 mio. kr. det skattefinansierede område.

Udvikling i og fordeling af anlægsudgifter 2013-2016 (mio. kr.)

Det fremgår af figuren, at det samlede anlægsniveau typisk har ligget mellem 1,5 og 2,0 mia. kr. om året. I de seneste par år har anlægsniveauet dog været noget højere som følge af realisering af store anlægsprojekter på kulturområdet, infrastrukturområdet og på det takstfinansierede område.

Det generelle anlægsniveau i Aarhus Kommune svarer til mellem 5.500 og 6.000 kr. årligt pr. borger.

Langt den væsentligste del af anlægsudgifterne afholdes inden for det skattefinansierede område omfattende bl.a. skoler, daginstitutioner, veje, miljø m.v. Nogle år har anlægsudgifterne vedrørende det takstfinansierede område og ældreboligområdet også været betydelige.

Aarhus Kommunes anlægsprojekter

En betydelig del af de samlede bruttoanlægsudgifter er anvendt til igangværende projekter som eksempelvis jordkøb fra Aarhus Havn og andre, ny midtbyskole, helhedsplan Gellerup og Toveshøj m.v. Den resterende del af anlægsudgifterne er anvendt til anlægsprojekter, som afsluttes i 2016. I 2016 afsluttes 197 anlægsprojekter. Den samlede økonomi i de afsluttede anlægsprojekter fremgår af efterfølgende oversigt:

Mio. kr.	U/I	Bevilling	Forbrug	Afvigelse	Afvigelse (%)
Anlægsregnskaber som afsluttes i forbindelse med regnskab 2016 i alt	U	1.211,7	1.049,8	-161,9	-13,4
	I	-347,7	-362,0	-14,2	4,1
	N	864,0	687,8	-176,2	-20,4

Ovenstående opgørelse dækker over en lang række større og mindre anlægsprojekter. De væsentligste anlægsprojekter er anført i efterfølgende oversigt.

Afsluttede anlægsprojekter i 2016 (samlede udgifter)	Mio. kr.
Køb af sydlig del af godsbanearialet	173
Bygningsvedligeholdelse (KB Bygninger)	124
Spids- og reservelast – Elkedel på Studstrupværket	65
Byggemodning Vejlbj, matr.nr 2 bg (b03)	56
Vintervej - 36 almene ældreboliger	54
Forbedring pasningsgarantien	51

Derudover er afsluttet et stort antal mindre anlægsarbejder. En oversigt over disse fremgår af oversigten over anlægsregnskaberne i regnskabet.

Ud over de anlægsprojekter, som afsluttes i 2016, er der i regnskabsåret 2016 afholdt betydelige udgifter til en lang række igangværende projekter. De væsentligste projekter fremgår af efterfølgende oversigt. I regnskabet for 2016 er der afholdt betydelige anlægsudgifter til igangværende anlægsprojekter.

Igangværende anlægsprojekter (udgifter til og med 2016)	Mio. kr.
Urban Mediaspace Aarhus	1.981
De Bynære Havnearealer, jordkøb fra Århus Havn	863
SSV Træpilleombygning	638
Byggemodning - Aarhus Ø	507
Biomassefyret kraftvarme, Udførelse	474
Marselis Boulevard, etablering af tunnel	450
Frederiksbjergbyggeriet ny midtbyskole	280
Transmissionsanlæg (Bio), udførelse.	246
Køb af del af Godsbanegården - 43.000 m2 m. bygn.	195
LP 760 Årslev - erhvervsanlæg - erhvervsområde e01	181
DBH, Navitas Park, P-kælder	150
Grøndalsvej 1, tilbygning	147
SSV levetidsforlængelse	137
Fjernkommunikation med målerparken	131

De Bynære Havnearealer - konsulentydelse	127
Helhedsplanen, Gellerup og Toveshøj, anlægsprojekt	116
Aarhus Ø, etape 6, Rekreative Forbindelse Nord	114
Herredsvej, forlægning	101

Aarhus Kommune er en by i udvikling. Byrådet beslutter derfor løbende at igangsætte nye anlægsprojekter. Som et eksempel herpå kan nævnes, at det i 2015 er besluttet etablering af havnebad i Bassin 7, røggaskondensering på ovnlinje 4 på forbrændingsanlægget og Generationernes Hus.

Et andet område, hvorpå byens udvikling afspejler sig, er ved de betydelige udgifter til byudvikling. I den forbindelse kan nævnes køb af sydlig del af godsbanearialet, byggemodning i Vejlbj, matr.nr 2 bg (b03), De Bynære Havnearealer - jordkøb fra Århus Havn, Byggemodning på Aarhus Ø, Køb af del af Godsbanegården - 43.000 m² m. bygn., Lokalplan 760 Årslev - erhvervsanlæg - erhvervsområde e01 m.fl.

Aarhus Kommune har en overordnet målsætning om, at være *en god by for alle*. Udbygning af almene boliger spiller en vigtig rolle i realiseringen af visionen både som en garant for mangfoldighed i alle dele af kommunen, som et væsentligt element i kommunens sociale indsats og som et attraktivt bosætningsalternativ for eksempelvis børnefamilier med helt almindelige indkomster, der kan have svært ved at begå sig på ejerboligmarkedet i Aarhus. Ungdomsboligerne spiller desuden en vigtig rolle i at fastholde Aarhus i en førende position blandt danske studiebyer.

De senere år er der blevet prioriteret betydelige midler til almene boliger i Aarhus Kommune således der i årene 2016-19 opføres 1.800 familieboliger og i årene 2014-19 knap 3.000 ungdomsboliger. Placeringen af almene boliger indgår som et væsentligt element i byudviklingen og lokalplanlægningen i Aarhus Kommune.

De almene boliger tænkes således aktivt ind i planlægningen af nye byområder som De bynære Havnearealer og et udviklingsområde, der de kommende år vil omdanne Amtssygehuset. Byudviklingen, særligt i det centrale Aarhus, skal bidrage til den generelle omdannelses- og fortætningsstrategi, så byen og kommunen kan rumme befolkningstilvæksten, der forventes at fortsætte de kommende år.

Hensigtserklæringer

I budgettet for 2016 indgik en række hensigtserklæringer. Oversigten nedenfor beskriver ved brug af smiley status for hensigtserklæringerne. En grøn smiley betyder, at hensigtserklæringen er opfyldt, en gul smiley betyder, at arbejdet med at opfylde hensigtserklæringen er igangsat, mens en rød smiley betyder, at arbejdet endnu ikke er kommet i gang.

Hensigtserklæringer i budget 2016	Status
Ved opførelse af almene pleje- og ældreboliger og ved tildeling af kvoter til almene familie- og ungdomsboligbyggerier skal Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg samt Teknik og Miljø overveje muligheden for at indarbejde elementer fra de 11 forslag fra borgerne, som Medborgerskabsudvalget har udvalgt.	
Sociale Forhold og Beskæftigelse igangsætter initiativer, der kan styrke optaget på erhvervsskolerne, blandt andet gennem styrket fokus på erhvervsuddannelserne i UU-vejledningen.	
Sociale Forhold og Beskæftigelse tager initiativ til, at der på tværs af kommunen udarbejdes samarbejdsaftaler, der beskriver de forskellige magistratsafdelingers bidrag til, hvordan de kan understøtte indsatser, der reducerer antallet af skilsmisser og samlivsophør i børnefamilier.	
Teknik og Miljø igangsætter sammen med Kultur og Borgerservice en proces med henblik på - om nødvendigt - at justere kommuneplanen i området omkring Fredensvang.	
Teknik og Miljø udarbejder en revideret cykelhandlingsplan med henblik på at have et opdateret beslutningsgrundlag, når midlerne skal udmøntes til cykelhandlingsplanen.	
Teknik og Miljø igangsætter et arbejde med en struktureret gennemgang af udvalgte buslinjer - især A-buslinjerne - med henblik på at afdække mulighederne for at arbejde med udvalgte elementer af BRT-konceptet.	
Børn og Unge, Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø skal i den første etape af udviklingsplanerne for Nye vurdere behovet for at udvide skolekapaciteten i området.	
Borgmesterens Afdeling dokumenterer - i samarbejde med magistratsafdelingerne - de årlige gevinster ved nye udbud som led i den årlige opgørelse af gevinsterne ved effektiviseringsprojekter.	
Borgmesterens Afdeling er ansvarlig for, at sygefraværet i Aarhus Kommune fremover afrapporteres til byrådet hvert kvartal.	
Borgmesterens Afdeling sikrer, at Magistraten opprioriterer virksomhedskontakten til små og mellemstore virksomheder - bl.a. ved at etablere kontakt/besøg med 200 virksomheder om året.	
Borgmesterens Afdeling og Sociale Forhold og Beskæftigelse udarbejder i fællesskab forslag og modeller til en fornyet fordeling af flygtninge mellem landets kommuner.	
Borgmesterens Afdeling og Sociale Forhold og Beskæftigelse analyserer i en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe voksenhandicapområdet med henblik på at sikre klarhed og overblik over udgiftspresset på området og angive handlemuligheder for kommunen.	
Borgmesterens Afdeling foretager i samarbejde med Sundhed og Omsorg en gennemgang af alle budgetmodeller på Sundhed og Omsorgs område. Gennemgangen skal foreligge senest ved fremsendelsen af afdelingernes budgetforslag til budgettet for 2017.	

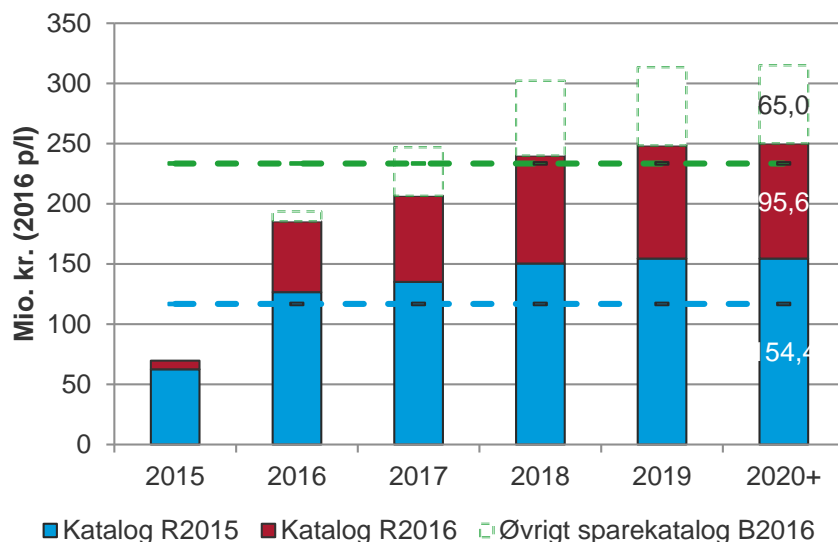
Effektiviseringer

Det fremgår af den økonomiske politik for Aarhus Kommune, at der som hovedregel kan realiseres årlige effektiviseringsgevinster på 1% af de samlede decentraliserede rammer. Dette svarer til, at de effektiviseringstiltag, der er arbejdet på i 2016, som minimum skal kunne indhente nettogevinster på 116,7 mio. kr. årligt på sigt, når de er fuldt ud indfaset.

Byrådet har i den økonomiske politik lagt vægt på, at de planlagte og realiserede effektiviseringsgevinster i højere grad end tidligere, skal synliggøres. På denne baggrund præsenteres i Effektiviseringskataloget 2016 i alt 31 udvalgte projekter og tiltag, der er blevet arbejdet med i Aarhus Kommune i løbet af 2016. Kataloget giver byrådet, offentligheden, medarbejdere, faglige

organisationer, brugerorganisationer mv. et samlet overblik over effektiviseringsiltagene og forventningen er, at kataloget vil blive brugt som inspiration til nye tiltag.

Gevinstpotentialet skal ses i sammenhæng med de projekter, der blev beskrevet i Effektiviseringskataloget 2015, og som følges op på i år, der på sigt årligt vil kunne indhente gevinster for 158,8 mio. kr.

Tilsammen opfylder de to katalogers projekter, samt de øvrige effektiviseringsiltag fra sparekataloget, målsætningen med årlige effektiviseringer på 1%. De konkrete effektiviseringsprojekter fremgår af den særskilte indstilling om Effektiviseringsopfølgning for Regnskab 2016.

Investeringsmodeller

Byrådet har i de senere år igangsat en række investeringsmodeller, som har til hensigt at skabe et større samlet råderum i den kommunale økonomi. Det bagvedliggende princip er, at en investering i en øget/supplerende indsats giver et afkast i form af mindredgifter/merindtægter på et ikke-decentraliseret område, der er lig med eller større end investeringen.

Der har været 9 investeringsmodeller i drift i Aarhus Kommune i 2016. Der har samlet set været investeret 76,6 mio. kr. i en styrket indsats i 2016, og på den baggrund blev der i budget 2016 på forhånd indarbejdet mindredgifter/merindtægter på 90,5 mio. kr.

Magistratsafdelingerne har i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2016 lavet en opfølgning på de investeringsmodeller, de hver især er ansvarlige for, og den viser, at der er skønnede mindredgifter/merindtægter på 106,9 mio. kr. i 2016. Den realiserede effekt af investeringsmodellerne er dermed større end budgetteret, og derfor forøges det økonomiske råderum med skønsmæssigt ca. 16 mio. kr. som følge af investeringsmodellerne, jf. nedenstående tabel. Det skal bemærkes, at effekten af flere modeller bliver større over tid, ligesom investeringsmodellernes permanente effekt af tidligere års resultater ikke er medtaget.

Mio. kr.	Investering	Budgetteret besparelse	Realiseret besparelse
Etablering af midlertidige fleksjobs	22,2	-23,5	-28,1
AC og professionsbachelor	7,5	-10,3	-12,1
Jobrotation	5,2	-6,2	-5,3
Virksomhedssamarbejdet	12,0	-18,0	-18,2
Unge-indsatsen	8,0	-8,0	-8,2
Integration - JobFørst	10,8	-8,2	-5,9
Korrekt cpr.-registrering på det sociale område	1,1	-6,5	-19,1
Forebyggelige indlæggelser	7,0	-7,0	-9,0
Vederlagsfri fysioterapi	2,8	-2,8	-1,0
I alt	76,6	-90,5	-106,9

Genopretning og vedligehold

Regnskabet for genopretning og vedligehold i 2016 viser et mindreforbrug på godt 9 mio. kr. i forhold til et budget på knapt 156 mio. kr., svarende til 5,8%. Ikke-forbrugte midler overføres til samme formål i 2017.

Mindreforbruget må tillægges det interne ressourcemæssige pres, idet budget for genopretning og vedligehold fra 2014 til 2016 er steget med 32,6%. Der er ikke sammenhæng mellem ressourcer og opgaver, hvilket også er fastslået i evalueringen af sammenlægningen af visse bygningsfunktioner.

Der er et markant genopretningsefterslæb på de kommunale bygninger med et akkumuleret genopretningsbehov på ca. 500 mio. kr. i 2017, og et samlet genopretningsbehov i de kommende fem år, 2017-2021 på ca. 600 mio. kr. Det fremgår af bygningsrapport 2016. Et stigende genopretningsefterslæb vil medføre risiko for accelererende forfald af de kommunale bygninger.

Der sker i en vis udstrækning en forskydning fra vedligeholdelsesmidler til genopretningsmidler, idet genopretning ofte opretholder sikkerhedsmæssige forhold og forhindrer følgeskader. Aarhus Kommune har ikke et fastlagt niveau for den ønskede vedligeholdelsesstand for de kommunale bygninger. Genopretnings- og vedligeholdelsesaktiviteter i Aarhus Kommune gennemføres dermed ikke med en porteføljestrategisk tilgang.

For at kunne opgøre og følge udviklingen af sammenhængen mellem vedligehold og genopretning skal datagrundlaget kvalificeres og videreudbygges. Hermed imødekommes risikoen for øgede udgifter til Aarhus Kommunes bygninger.

Opprioritering af digitalisering og datagrundlag vil understøtte budgettering, planlægning og prioritering af midler til vedligehold og genopretning, så bygningsdelenes levetider ikke reduceres og værdien af Aarhus Kommunes fysiske aktiver fastholdes.

Velfærdsteknologi

Det Velfærdsteknologiske Udviklingssekretariat (VTU) skal udmønte byrådets programerklæring for velfærdsteknologi, som placerer Aarhus Kommune på det velfærdsteknologiske verdenskort.

Således er formålet, at:

- Være drivkraft på tværs af kommunens serviceområder, herunder aktivt være med til at **føde nye projekter samt udbrede erfaringer og resultater på tværs** af afdelingerne i kommunen,
- Bidrage til at kvalificere arbejdet med implementering af nye velfærdsteknologiske løsninger i Aarhus Kommune; herunder **kvalificere Aarhus Kommunes arbejde med business cases**, evaluering og effektmåling gennem konkrete projektsamarbejder,
- Indgå som kompetent og innovativ samarbejdspartner over for erhvervslivet, uddannelses- og vidensinstitutioner, andre kommuner, regioner m.v.

Der fremsendes en evaluering af den tværgående indsats resultater og organisering i forsommeren 2017, jf. byrådsindstilling tiltrådt 10/1 2014. Efter evalueringen tages der stilling til behovet for videreførelse af arbejdet.

Vækst af puljemidler og projektportefølje fra 2014-2016

Fra 2014 til 2016 har VTU investeret i alt 20,8 mio. kr. i projekter. I tillæg hertil har magistratsafdelingerne bidraget med en egenfinansiering på 7,4 mio., og eksterne samarbejdspartner har bidraget med yderligere 46 mio. kr.

VTU projektportefølje	2014	2015	2016
Igangsatte projekter	0	6	12
Afsluttede projekter	0	0	7

Ved udgangen af 2016 har styregruppen nået at træffe beslutning om videreførelse af tre afsluttede projekter. Heraf er "Fra taxa til bus" og "Teknologitalenter" ført videre som storskala-tests i Børn og Unge, mens "Værktøj til visitation af smart home teknologier" videreføres i Sundhed og Omsorg med henblik på senere implementering.

Da de fleste projekter først lige er afsluttet eller er igangværende, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at opgøre de økonomiske effekter for Aarhus Kommune og de deltagende virksomheder.

BAGGRUND

Med budgetforliget 2014-2017 blev der afsat 10 mio. kr. årligt for at udvikle og udbrede velfærdsteknologi inden for kommunens serviceområder. Indsatsen er organiseret med et tværmagistratsligt Velfærdsteknologisk Udviklingssekretariat. Styregruppen udgøres af Økonomi-styregruppen suppleret med Erhvervschefen. Sundhed og Omsorg har formandskab og overordnet budgetansvar.

MÅL

Velfærdsteknologisk Udviklingssekretariat	2015	2016	Status
VTU er drivkraft på tværs af kommunens serviceområder			
- Antallet af projekter, der bygger på viden- og erfaringsspredning fra en magistratsafdeling til en anden, skal være stigende	3	6	OK
- Den samlede projektportefølje skal omfatte projekter inden for alle fire VTU målsætninger (1. Fremme borgerens livskvalitet, 2. Fremme et sundt og godt arbejdsmiljø, 3. Fremme effektivisering af kommunens drift, 4. Fremme innovation, vækst og nye jobs i det private erhvervsliv)	ja	ja	OK
VTU bidrager til at kvalificere arbejdet med implementering af nye velfærdsteknologiske løsninger			
- Primo 2016 skal der være udviklet en VTU business case model	-	ja	OK
VTU indgår som en kompetent og innovativ samarbejdspartner			
- Minimum 50% af projekter, der indstilles til styregruppen, skal involvere eksterne samarbejdspartnere (%)	50	80	OK

Anm. Følgende mål er udeladt: Syv specifikke mål for 2017, heraf et mål for effektivisering på økonomiområdet, hvor der endnu ikke kan præsenteres effektresultat.

Der har i 2016 været et samlet forbrug af VTU-puljen på 6,7 mio. kr. Heraf er 0,9 mio. kr. anvendt på drift af sekretariatet og tværgående aktiviteter, bl.a. afholdelse af udviklingsseminar samt vidensindhentning og netværksaktiviteter. Der er efter årets resultat en samlet opsparring på 9,2 mio. kr. til senere udmøntning.

DokkX - Aarhus Kommunes velfærdsteknologiske udstillingsvindue

DokkX er Aarhus Kommunes største velfærdsteknologiske "udstillingsvindue", skabt af VTU. DokkX er placeret på Dokk1, og er et nytænkende eksperimenterium med velfærdsteknologi og digitale løsninger. Fra åbningen i april 2016 og til årets udgang har der været 7132 besøgende.

I 2016 afholdtes mere end 40 studiebesøg på DokkX med besøg af fagfolk fra ind- og udland, brugerorganisationer, institutioner og skoler. Skolebørn betragter DokkX som "et spændende museum, hvor man kan prøve tingene", og velfærdsteknologi bliver naturligt og attraktivt i en tidlig alder.

Et besøg på DokkX er blevet en fast del af de sundhedsfaglige uddannelsesforløb i Aarhus, ligesom ingeniør- og designuddannelserne inddrager DokkX som sparringspartner i innovationsforløb. I 2016 er 172 produkter blevet præsenteret på DokkX af virksomheder og iværksættere. Flere udtrykker, at det har givet øget interesse og øget salg.

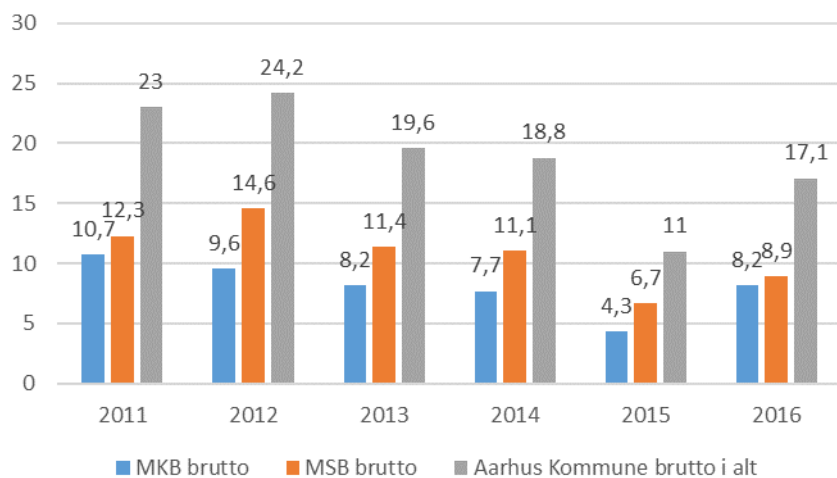
Indsatsen mod socialt snyd

Aarhus Kommune har generelt et stort fokus på at sikre, at ingen får udbetalt ydelser uretmæssigt. Den almindelige lovpligtige kontrol foretages af forvaltningernes sagsbehandlere. Derudover varetages kontrolindsatsen mod socialt snyd af to særlige kontrolenheder hos Kultur og Borgerservice og hos Sociale Forhold og Beskæftigelse. Definitionen på socialt snyd er, når borgeren uberettiget og mod bedre vidende modtager sociale ydelser, som vedkommende ikke er berettiget til.

Samlet set opnåede de to kontrolenheder i 2016 et bruttoprovenu på 17,1 mio. kr., hvilket er en stigning på 6,1 mio. kr. fra 2015. Bruttoprovenuet er

det samlede beløb som det offentlige sparer ved at opdage socialt snyd. Det samlede nettoprovenu, som er det beløb kommunen sparer, var i 2016 på 11 mio. kr., hvilket er en stigning på 4 mio. kr. fra 2015.

I graferne nedenfor fremgår udviklingen i brutto- og nettoprovenuet fra 2011 til 2016.

Restanceudvikling

Ved årsskiftet opgøres restancerne som en del af regnskabet. De opgjorte restancetal er alle opkrævninger, som har overskredet betalingsfristen. Ultimo 2016 udgjorde de kommunale restancer 412 mio. kr., hvilket er en stigning på 6% fra ultimo 2015. Stigningen i restanceniveauet skyldes især sammenbruddet i SKATs inddrivelsessystem i september 2015. I hele 2016 er der alene sket manuel inddrivelse i SKAT. Der er særligt stor stigning i restancerne vedr. kontrolafgifter og parkeringsafgifter.

Ud af den samlede restance på ultimo 2016 på 412 mio. kr. var restancer for 259 mio. kr. ved årsskiftet sendt videre til SKAT til inddrivelse. De resterende 153 mio. kr. var i opkrævningsfasen, hvor der bliver sendt rykkere og foretaget restanceopfølgning i kommunen. Der kan også være dialog med en borger eller virksomhed om regningsgrundlaget i denne fase. Det er vigtigt at være opmærksom på, at restancetallet er et øjebliksbillede, som til gengæld trækkes på nøjagtigt samme tidspunkt hvert år.

Optrækningen under Borgerservice arbejder med at optimere opkrævningsfasen og har bl.a. som et led heri i 2016 kontaktet borgere og virksomheder med gæld til kommunen. Knap 10 mio. kr. er blevet indbetalt som følge af denne særlige indsats. Den styrkede opkrævning er en midlertidig indsats, som byrådet den 22. februar 2017 forlængede med 2 år.

Skatteministeriet og KL indgik i april 2016 aftalen "Tiltag vedrørende inddrivelse af kommunale restancer". I løbet af foråret 2017 offentliggør KL og SKAT en rapport om de økonomiske konsekvenser for kommunerne af den nedsatte inddrivelse i SKAT samt muligheden for at kompensere kommunerne herfor, eventuelt ved et afkøb af restancer.

Selskaber ejet af Aarhus Kommune

Styringsudvalget har udarbejdet ”Politik for aktivt ejerskab”, som blev tiltrådt på byrådsmødet 21/12 2016. Politikken er et første skridt i retning af at professionalisere kommunens rolle som selskabsejer. Til at understøtte politik for aktivt ejerskab er der etableret et selskabsteam i januar 2017. Nedenfor er en foreløbig koncernoversigt med udvikling i udvalgte nøgletal for selskaber, hvor Aarhus kommune har en ejerandel på 50% eller mere. Der vil i 2017 blive arbejdet med nye ejerstrategier og andre initiativer til at understøtte et aktivt ejerskab.

Selskaber (ejerandel, links m.v.)/ nøgletal	2013	2014	2015	2016
Aarhus Vand A/S (ejerandel 100%, www.aarhusvand.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	579	638	654	610
- p/l)	45	93	85	50
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)		424	443	469
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	9.892	10.118	10.313	10.558
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	218	202	192	196
Biomassefyret kraftvarmeværk A/S (ejerandel 100%, www.bkvv.dk/) Note				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l), note 3	-	0,1	1	
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-	0,1	0	
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-	43	445	
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	-	45	605	
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	-	0,1	0,6	
Aarhus Lufthavn A/S (Ejerandel 90,1%, www.aar.dk/)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l), note 3	N/A	N/A	N/A	
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-14,6	-24,4	-8,2	
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-0,4	-2,0	-0,5	
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	101,0	82,7	93,4	
- Antal medarbejdere	101	85	86	
Aarhus Letbane I/S (Ejerandel 50%, www.letbanen.dk)				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l)	-	-	0	0
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-	-	-10	-54
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-	-	557	633
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	-	-	2.003	2.858
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	-	-	27	29
Østjyllands Brandvæsen I/S (Ejerandel 79,44%, www.ostbv.dk/) note 2				
- Omsætning (mio. kr. årets p/l), note 3	-	-	-	
- Resultat (efter skat, mio. kr. årets p/l)	-	-	-	
- Investeringer (mio. kr. årets p/l)	-	-	-	
- Aktiver (mio. kr. årets p/l)	-	-	-	
- Antal medarbejdere (omregnet til fuldtidsansatte)	-	-	-	

Note 1) BKVV er etableret 2014. Driften påbegyndes medio 2017. Note 2) Østjyllands Brandvæsen I/S er etableret 1. januar 2016. De øvrige interessentkommuner er Skanderborg, Odder og Samsø, Note 3) Regnskabstal for 2016 foreligger ikke ved færdiggørelse af Årsberetning 2016. Fra 2017 vil der blive lavet en kort vurdering af hvert selskabs udvikling, tilføjet nøgletal for gæld og egenkapital samt præsenteret tilsvarende nøgletal for Aarhus Havn og Midttrafik I/S.

Bilag 1. Målskemaer

Aarhus-mål

Skemaet nedenfor viser en status på målopfyldelsen, men da der er forsinkelse på mange opgørelser, baseres vurderingen af målopfyldelse på de senest tilgængelige tal, mens den endelige opfølgning først sker i forbindelse med budgetlægningen for 2018-2021.

	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Der skal i Aarhus skabes 2.000 flere arbejdspladser årligt frem til 2030, <i>note 1</i>	3.275	3.944	2.000	Foreligger medio 2017	
BNP-vækst i Business Region Aarhus skal ligge over landsgennemsnit (%), <i>note 2</i>	1,7 (Dk: 1,7)	2,0 (Dk: 1,6)	>landsgennemsnit	Foreligger ultimo 2017	
Aarhus skal CO ₂ -neutral i 2030 (ton/indbygger), <i>note 3</i>		4,8	0 i 2030	Foreligger ultimo 2017	
95% af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse (%), <i>note 4</i>	92,2	92,4	95	91,6	
Andelen af selvforsøgende borgere skal i 2020 være ét procentpoint højere end landsgennemsnittet (%), <i>note 5</i>	84,2	84,5	>landsgennemsnit +1 %point (=85,7)	84,6	
I Aarhus har vi høj grad af medborgerskab (score 0-100), <i>note 6</i>		64		Ny måling ultimo 2017	
Aarhus er en god by for alle (score 0-100), <i>note 6</i>		77		Ny måling ultimo 2017	

Note 1) Tal foreligger med 1½ års forsinkelse. Note 2) Tal for 2016 foreligger ultimo 2017. Note 3) Tal for 2016 foreligger i juni. Udlæningen pr. indbygger var i 2013 6,2 ton. Note 4) Tallene opgøres på baggrund af Profilmodellen. Regnskabstallet for 2016 omhandler profilmodellen for de elever, der forlod 9. klasse i 2015. Note 5) i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2017, blev det besluttet at målet var at Aarhus skulle ligge et procentpoint højere end landsplan og ikke blot højere end landsplan. Note 6) Tilvejebragt ved survey, hvor ca. 2.000 aarhusianske borger blev afspurg. Det måles på en skala fra 0-100, hvor 100 er hhv. "Enig" / "i meget høj grad". Smiley klar efter ny måling ultimo 2017.

Tværgående mål

	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt	
Gabet mellem børn og unge af forældre med grundskolen som deres højeste gennemførte uddannelse og alle andre børn og unge skal mindskes - både hvad angår trivsel, fællesskaber, læring og overgang til ungdomsuddannelse - og begge grupper skal opleve en positiv udvikling over tid						
Trivsel ("Hvad synes du om skolen for øjeblikket?")	Børn og unge af forældre med grundskolen som højeste gennemførte udd. (%)	-	88,5	Stigning ift. 2015	87,1	
	Alle andre børn og unge (%)	-	89,4	Stigning ift. 2015	89,4	
	Gab vedr. trivsel (%point)	-	-0,9	Fald ift. 2015	-2,3	
Fællesskaber (Gennemsnitlig fraværprocent)	Børn og unge af forældre med grundskolen som højeste gennemførte udd. (%)	-	7,5	Stigning ift. 2015	7,8	
	Alle andre børn og unge (%)	-	5,0	Stigning ift. 2015	5,1	

	Gab vedr. fællesskaber (%-point)	-	-2,5	Fald ift. 2015	-2,6	
Læring (Karaktergennemsnit – UVM-tal)	Børn og unge af forældre med grundskolen som højeste gennemførte udd.	-	4,9	Stigning ift. 2015	5,1	
	Alle andre børn og unge	-	7,4	Stigning ift. 2015	7,6	
	Gab vedr. læring (point på karakter-skala)	-	-2,5	Fald ift. 2015	-2,5	
Læring (Andel elever, der har aflagt minimum 4 af de 8 bundne prøvafag)	Børn og unge af forældre med grundskolen som højeste gennemførte udd. (%)	-	86,7	Stigning ift. 2015	85,1	
	Alle andre børn og unge (%)	-	93,5	Stigning ift. 2015	94,7	
	Gab vedr. læring (%-point)	-	-6,8	Fald ift. 2015	-9,6	
Overgang til ungdomsuddannelse (Andel elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter de definitivt har afsluttet folkeskolen)	Børn og unge af forældre med grundskolen som højeste gennemførte udd. (%)	-	77,6	Stigning ift. 2015	77,1	
	Alle andre børn og unge (%)	-	91,1	Stigning ift. 2015	90,9	
	Gab vedr. overgang til ungdomsudd. (%-point)	-	-13,5	Fald ift. 2015	-13,8	

		2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
<i>Gabet mellem børn og unge i specialtilbud og alle andre børn og unge skal mindskes - både hvad angår trivsel, fællesskaber, læring og overgang til ungdomsuddannelse – og begge grupper skal opleve en positiv udvikling over tid</i>						
Trivsel ("Hvad synes du om skolen for øjeblikket?")	Børn og unge i specialtilbud (%)	-	78,7	Stigning ift. 2015	82,1	
	Alle andre børn og unge (%)	-	89,8	Stigning ift. 2015	89,5	
	Gab vedr. trivsel (%-point)	-	-11,1	Fald ift. 2015	-7,4	
Fællesskaber (Gennemsnitlig fraværsprocent)	Børn og unge i specialtilbud (%)	9,4	8,9	Stigning ift. 2015	9,1	
	Alle andre børn og unge (%)	5,1	5,1	Stigning ift. 2015	5,2	
	Gab vedr. fællesskaber (%-point)	-4,3	-3,8	Fald ift. 2015	-3,8	
Læring (Karaktergennemsnit – UVM-tal)	Børn og unge i specialtilbud	4,4	4,3	Stigning ift. 2015	5,4	
	Alle andre børn og unge	7,1	7,3	Stigning ift. 2015	7,4	
	Gab vedr. læring (point på karakter-skala)	-2,7	-3,0	Fald ift. 2015	-2,0	
Læring (Andel elever, der har aflagt minimum 4 af de 8 bundne prøvafag)	Børn og unge i specialtilbud (%)	21,7	30,2	Stigning ift. 2015	27,4	
	Alle andre børn og unge (%)	97,7	97,3	Stigning ift. 2015	97,0	
	Gab vedr. læring (%-point)	-76,0	-67,1	Fald ift. 2015	-69,6	
Overgang til ungdomsuddannelse	Børn og unge i specialtilbud (%)	43,8	50,0	Stigning ift. 2015	62,2	

(Andel elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter de definitivt har afsluttet folkeskolen)	Alle andre børn og unge (%)	92,0	91,7	Stigning ift. 2015	91,2	
	Gab vedr. overgang til ungdomsudd. (%-point)	-48,2	-41,7	Fald ift. 2015	-29,1	

		2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
<i>Gabet mellem udsatte og alle andre børn og unge skal mindskes - både hvad angår trivsel, fællesskaber, læring og overgang til ungdomsuddannelse – og begge grupper skal opleve en positiv udvikling over tid</i>						
Trivsel (“Hvad synes du om skolen for øjeblikket?”)	Udsatte børn og unge (%)	-	83,1	Stigning ift. 2015	82,3	
	Alle andre børn og unge (%)	-	89,8	Stigning ift. 2015	89,8	
	Gab vedr. trivsel (%-point)	-	-6,7	Fald ift. 2015	-7,5	
Fællesskaber (Gennemsnitlig fraværsprocent)	Udsatte børn og unge (%)	9,5	8,9	Stigning ift. 2015	9,1	
	Alle andre børn og unge (%)	4,9	4,9	Stigning ift. 2015	5,0	
	Gab vedr. fællesskaber (%-point)	-4,6	-4,0	Fald ift. 2015	-4,1	
Læring (Karaktergennemsnit – UVM-tal)	Udsatte børn og unge	4,7	5,0	Stigning ift. 2015	5,2	
	Alle andre børn og unge	7,3	7,5	Stigning ift. 2015	7,6	
	Gab vedr. læring (point på karakter-skala)	-2,6	-2,5	Fald ift. 2015	-2,4	
Læring (Andel elever, der har aflagt minimum 4 af de 8 bundne prøvafag)	Udsatte børn og unge (%)	68,4	67,7	Stigning ift. 2015	67,8	
	Alle andre børn og unge (%)	96,9	96,5	Stigning ift. 2015	96,2	
	Gab vedr. læring (%-point)	-28,5	-28,8	Fald ift. 2015	-28,5	
Overgang til ungdomsuddannelse (Andel elever, der er i gang med en ungdomsuddannelse 15 mdr. efter de definitivt har afsluttet folkeskolen)	Udsatte børn og unge (%)	55,6	60,6	Stigning ift. 2015	63,6	
	Alle andre børn og unge (%)	93,3	92,9	Stigning ift. 2015	92,7	
	Gab vedr. overgang til ungdomsudd. (%-point)	-37,7	-32,3	Fald ift. 2015	-29,1	

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Socialforvaltningen

Familier, Børn og Unge	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Udsatte børn bliver bedre til at mestre eget liv (effektvurdering)					
- 75% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. personlig udvikling (%)	74	69	75	71	
- 80% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. netværk og medborgerskab (%)	76	74	80	71	
- 70% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. læring og selvforsørgelse (%)	68	69	70	67	
Udsatte unge bliver bedre til at mestre eget liv (effektvurdering)					

- 70% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. personlig udvikling (%)	67	66	70	70	
- 75% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. netværk og medborgerskab (%)	71	73	75	72	
- 70% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. læring og selvforsørgelse (%)	61	61	70	62	
Børn og unge m. handicap bliver bedre til at mestre eget liv (effektvurdering)					
- 75% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. personlig udvikling (%)	74	79	75	77	
- 90% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. netværk og medborgerskab (%)	87	81	90	80	
- 80% skal opnå målopfyldelse / fremgang ift. læring og selvforsørgelse (%)	76	75	80	73	
Familier, børn og unge er tilfredse					
Tilfredshed med myndighed for socialt udsatte familier, børn og unge					
- Den generelle tilfredshed skal være 80% (%)	-	-	80	94	
- Samlet subjektiv vurdering skal være 80% (%)	-	-	80	87	
Tilfredshed med myndighed for børn og unge med handicap					
- Den generelle tilfredshed skal være 80% (%)	-	-	80	64	
- Samlet subjektiv vurdering skal være 80% (%)	-	-	80	53	
Flere anbringelser i familier					
- Andelen af anbragte i plejefamilie skal stige til mindst 45% (%)	43	44	45	46	
- Andelen af anbragte i kommunalplejefamilie skal være mindst 3% (%)	1	1	3	1	
- Andelen af anbragte i netværksfamilier skal være mindst 7% (%)	6	6	7	6	

Voksne med handicap	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Voksne med udviklingshæmning bliver bedre til at mestre eget liv					
Nøgletal for gennemsnitlig støttebehov (på en skala fra 0 til 4)					
- Personlig udvikling	-	-		1,4	
- Netværk og medborgerskab	-	-		1,5	
- Læring og selvforsørgelse				1,9	
Inklusion af voksne med udviklingshæmning på arbejdsmarkedet, <i>note 1</i>					
Nøgletal for antal borgere med bostøtte, i bofælleskaber eller boformer i:					
- Ordinær beskæftigelse og uddannelse	-	-		97	
- Ikke-ordinær beskæftigelse (skånejob, beskyttet beskæftigelse og løntilskud)	-	-		308	
- Aktiviteter mod beskæftigelse (praktik, vejledning og opkvalificering)	-	-		54	
Inklusion af voksne med udviklingsforstyrrelse på arbejdsmarkedet, <i>note 1</i>					
Nøgletal for antal borgere med bostøtte, i bofælleskaber eller boformer					
- Ordinær beskæftigelse og uddannelse	-	-		120	
- Ikke-ordinær beskæftigelse (skånejob, beskyttet beskæftigelse og løntilskud)				10	
- Aktiviteter mod beskæftigelse (praktik, vejledning og opkvalificering)	-	-		56	
Voksne med handicap er tilfredse					

Tilfredshed med myndighed for voksne med handicap					
- Den generelle tilfredshed skal være 70% (%)	-	-	70	76	😊
- Samlet subjektiv vurdering skal være 70% (%)	-	-	70	66	😞

Voksne med sindslidelse og udsatte voksne	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Voksne med sindslidelse bliver bedre til at mestre eget liv					
- Andel der opnår målopfyldelse / fremgang ift. personlig udvikling (%)	-	-		42	
- Andel der opnår målopfyldelse / fremgang ift. netværk og medborgerskab (%)	-	-		29	
- Andel der opnår målopfyldelse / fremgang ift. læring og selvforsørgelse (%)	-	-		57	
Inklusion af voksne med sindslidelse på arbejdsmarkedet					
Nøgletal for antal borgere med bostøtte, i bofælleskaber eller boformer i					
- Ordinær beskæftigelse og uddannelse	-	-		322	
- Ikke-ordinær beskæftigelse (skånejob, beskyttet beskæftigelse og løntilskud)	-	-		43	
- Aktiviteter mod beskæftigelse (praktik, vejledning og opkvalificering)	-	-		249	
Effekt af misbrugsbehandlingen					
- 90% skal være succesfuldt udskrevet fra behandling i hash-gruppe (%)	84	93	90	79	😞
Effekt af alkoholbehandlingen					
- 80% må ikke have et overforbrug af alkohol den seneste måned (%)	67	74	80	63	😞
- 55% må ikke have dage med oplevede alkoholproblemer seneste måned (%)	58	66	55	46	😞
Færre hjemløse					
- På forsorgsinstitutioner må maksimalt 90 % opholde sig i 120 dage (%)	79	82	90	81	😞
Voksne med sindslidelse og udsatte voksne er tilfredse					
- Tilfredshed med myndighed for voksne med sindslidelse og socialt udsatte voksne					
- Den generelle tilfredshed skal være 80% (%)	-	-	80	93	😊
- Samlet subjektiv vurdering skal være 80% (%)	-	-	80	86	😊

Tværgående i Socialforvaltningen	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Øget inklusion af udsatte og borgere med handicap					
Andel af kommunens borgere, som i løbet af et år ikke er brugere af Socialforvaltningens tilbud, følges med nøgletal:					
- Børn og unge uden sociale dagtilbud (%)	94,3	94,0		93,8	
- Børn og unge uden sociale døgntilbud (%)	98,2	98,5		98,7	
- Voksne med handicap uden sociale dagtilbud (%)	99,9	99,9		99,9	
- Voksne med handicap uden sociale døgntilbud (%)	98,9	98,8		99,1	
- Udsatte voksne uden sociale dagtilbud (%)	99,1	99,1		99,2	
- Udsatte voksne uden sociale døgntilbud (%)	98,8	98,6		98,7	

Note 1) Opgørelserne af inklusion på arbejdsmarkedet skal tolkes med forsigtighed grundet udskiftning af fagsystem i Beskæftigelsesforvaltningen.

Anm. Følgende mål er udeladt pga. forsinkelser i effektvurderingerne: Mål for effektvurdering blandt voksne med erhvervet hjerneskade, hvor der endnu ikke kan præsenteres effekt-nøgletal. Mål for effektvurdering blandt voksne i alkoholbehandling, misbrugsbehandling og udsatte voksne på forsorgshjem, hvor statusnøgletal for gennemsnitligt støttebehov ikke kan opgøres.

Beskæftigelsesforvaltningen

	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Flere unge skal have en uddannelse					
Andelen af elever, der påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse skal stige, så 95%-målsætningen kan opfyldes (%), <i>note 1</i>	92	92	95	-	
Andelen af unge, som er i gang med ungdomsuddannelse 15 mdr. efter afsluttet grundskole skal stige (%), <i>note 2</i>	87	88	88	87	
Andelen af unge, som er i gang med en uddannelsesrettet aktivitet eller 10. klasse skal stige (%), <i>note 3</i>	99	99	99	97	
Andelen af unge uddannelseshjælpsmodtagere blandt unge i alt skal pr. december 2016 ligge lavere end gennemsnittet af 6-byerne (3,5%) (%)	3,3	3,2	3,5	2,8	😊
Borgere i udkanten af arbejdsmarkedet skal tættere eller ind på arbejdsmarkedet bl.a. gennem en styrket tværfaglig indsats					
Andelen af borgere på kanten af arbejdsmarkedet skal pr. december 2016 ligge bedre end gennemsnittet for 6-byerne (2,9%) (%)	2,2	2,3	2,9	2,4	😊
Langtidsledigheden skal bekæmpes					
Andelen af langtidsledige skal ligge lavere end gennemsnittet for de øvrige 6-byer i december 2016 (0,8%) (%)	0,9	0,8	0,8	0,7	😊
Indsatsen for bedre match mellem arbejdsløse og virksomheder skal styrkes					
Andelen af virksomheder i kommunen, som jobcentret samarbejder med om praktik, løntilskud mv. skal pr. december 2016 være højere end gennemsnittet af 6-byerne (29,6%) (%)	34,8	33,9	29,6	33,5	😊

Note 1) Opgørelsen laves af Undervisningsministeriet. Der er endnu ikke tal for 2016. Note 2) Niveauændringen tilskrives skift af IT-system og dataleverancer. Herudover er tallene for de foregående år korrigeret ift. tidligere opgørelser, da for mange aktiviteter var indregnet i kategorien "ungdomsuddannelse". Note 3) Niveauændringen i tallet tilskrives skift af IT-system og dataleverancer. Det reelle antal unge, der ikke er i gang, ligger fortsat mellem 50-100 personer.

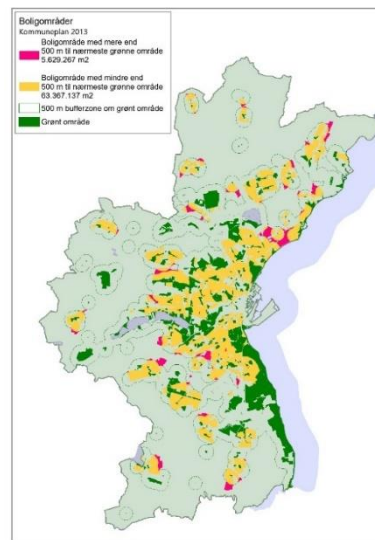
Teknik og Miljø

	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Vi skal sikre liveability					
Naturarealet i det åbne land skal fordobles frem mod 2030 og være af høj kvalitet. Bynaturen skal forbedres. Det skal udmøntes i klare mål for bynaturen. Biofaktor introduceres som plan- og designværktøj. 94% af aarhusianerne skal senest i 2020 have højst 500 meter til et offentligt tilgængeligt grønt område					😐
Naturareal (km ² i 2014 og budget 2016, ha i 2015 og 2016)	30	63	40	79	
Tilvækst af ny kommunal skov, statsskov og privatskov i ha, <i>note 1</i>	-	20	-	20	
Andel boligområder med mindre end 500 m til offentligt tilgængeligt grønt område (%), <i>note 2</i>	84	83	94	92	
80% af aarhusianerne er tilfredse med mulighederne for at deltage i bylivet					😞
- Tilfredshed med deltagelse i bylivet - God by (i point)	0	0	"Temperaturmåling" af Aarhus-mål	77	
- Tilfredshed med deltagelse i bylivet - Medborgerskab (i point)	0	0		64	
Vi skal sikre bæredygtig vækst, <i>note 3 og 4</i>					

Teknik og Miljø indgår i 2016 partnerskaber med borgere og private aktører om bæredygtighed, begrønning og tilpasning til mere vand					
- Antal partnerskaber	30	-	50	190	
Vi skal sikre en by i social balance					
Alle skal have råd til en passende bolig af god kvalitet. Der skal være tilstrækkeligt og varieret udbud af almene boliger i hele kommunen. Mindst 75% af kvoten til nye almene familieboliger skal anvendes i skoledistrikter med kommunal beslutning om anvendelse af planlovens bestemmelser om planlægning for almene boliger (blandet boligsammensætning)					
Antallet af relevante bomuligheder for henholdsvis studerende og familier skal øges i takt med antallet af studerende og familier og være tidssvarende					
- Faktum: Antal studerende	52.360	50.879	54.600	50.788	
- Bomuligheder i støttede ungdomsboliger	11.358	11.814	11.900	11.908	
- Ungdomsboliger/kollegier, <i>note 5</i>	788	788	524	788	
- Dækningsgrad, støttede ungdomsboliger (%)	22	23	22	23	
- Dækningsgrad i alt (%)	23	25	23	25	
- Antal af tilsagn for almene familieboliger i områder med plankrav om almene boliger (1. tilsagn om støtte til byggeriet efter kvotetildeling)	0	52	410	14	
- Antal tilsagn i alt til almene familieboliger (volumen øges til Budget 2018)	0	52	410	92	
- Andel af tilsagn for almene familieboliger i områder med plankrav om almene boliger (%)	0	100	140	15	
Vi skal sikre mobilitet og forbundethed					
Målet er at fastholde fremkommeligheden på det overordnede vejnet, samtidig med at Aarhus vokser, <i>note 6</i>					
Væksten i transporten i Aarhus skal primært ske inden for kollektiv trafik, cyklisme og gående trafik, <i>note 7</i>					
Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift					
Sagsbehandlingstiden for byggesager, miljøgodkendelser og husdyrsgodkendelser skal reduceres og brugernes tilfredshed skal højnes. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for byggesager bringes ned på under 90% af landsgennemsnittet, <i>note 8</i>					
- Byggesagsbehandling (virksomheder) - tilfredsheds mål (%)	-	55	>80	70	
- Gns. tid, byggesager (intern tid, dage)	<15	25	<15	31	
- Gns. tid for byggesager ift. landsgennemsnit	<100	163	<90	-	
- Klager over retlige spørgsmål i byggesager, hvor Teknik og Miljø underkendes (%) (i 2016: 1 ud af i alt 11 sager)	9	7,6	<20	9	
- Miljøtilsyn/ miljøgodkendelse - tilfredsheds mål (%), <i>note 9</i>	-	94	>80	99 / 85	

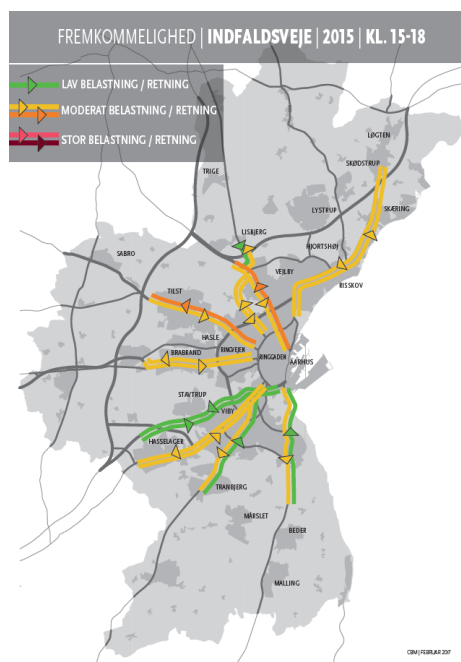
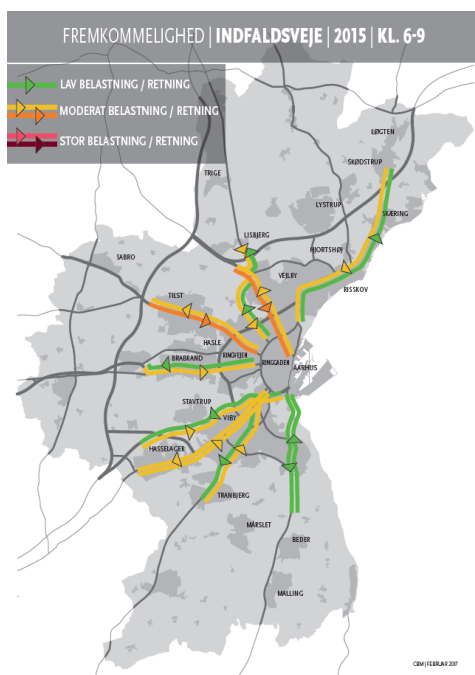
Note 1) Stat og private lodsejere har rejst i alt 40 ha skov i 2015-16. Indeværende skovrejsningsperiode er 2014-2017 med 320 ha som målet i den 4-årige periode. Der er ikke afsat bevilling til skovrejsning i indeværende periode 2014-2017, men i budgetforlig 2017 blev der afsat 2,5 mio. årligt til skovrejsning fremadrettet (4-årige perioder og handleplaner er suspenderet). Der resterer 2.800 ha skovrejsning i forhold til målsætningen på 3.200 ha inden 2030. Det bliver til 200 ha årligt, som er det årlige mål fra 2017. For naturarealer er målet 100 ha/ år. Opstilling af mål for bynatur og introduktion til biofaktor udestår. Note 2) Andel områder med mindre end 500 m til et grønt område er beregnet ved at sætte andel områder med mindre end 500 m til et grønt område ift. den samlede udbudte mængde grønne arealer i Aarhus Kommune, svarende til: 63.367.137 m² delt med 68.996.404 m² lig ca. 92% (jf. nedenstående kort). Note 3)

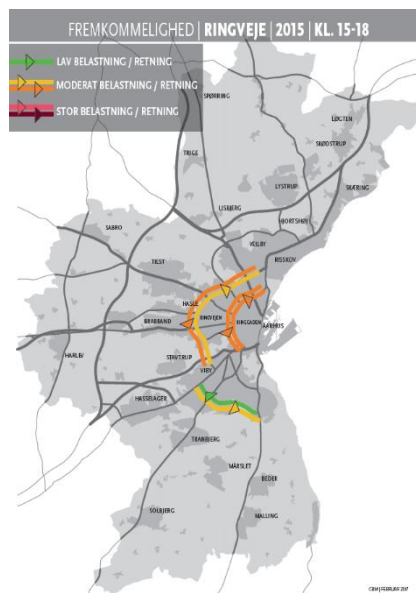
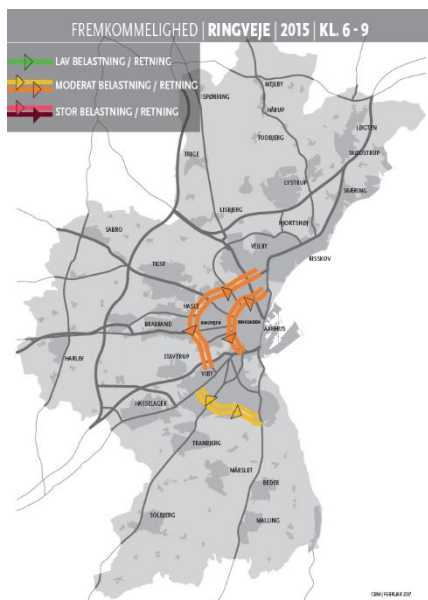
Delmålet "Aarhus skal være CO₂-neutral i 2030 (Aarhusmål og effektmål)" har i 2016 være målt ved indikatoren CO₂-udledning i tons pr. indbygger (Aarhus som bysamfund). Data for 2015 udgør 4,8 tons. Omregnet til tons udgør CO₂-udledningen for Aarhus som bysamfund 1.574.320 tons i 2015. Note 4) Delmålet "Initiativerne på affaldsområdet måles på CO₂-reduktion, økonomi og service overfor kunderne (ydelsesmål)" har i 2016 været målt ved indikatoren CO₂-reduktion pr. år i ton i forhold til 2014: Til budget 2018 er indmeldt 6.900 tons, 9.400 tons til B2020 og 12.100 til B2030. Beregningerne er foretaget ift. kulfyret fjernvarmeproduktion. Dvs. at værdien af CO₂-reduktionen falder med overgangen til biomassefyret. CO₂-reduktionen for affald kan først realiseres, når den nye indsamlingsordning er indfaset. I efteråret 2016 blev den indført i midtbyen, og i løbet af 2017 kommer det også i villakvartererne, hvorfor afrapporteringen først kan ske fra 2017. Note 5) Antallet af kollegieværelser er faldet til 2016 på grund af 264 kollegieværelser skulle nedrives på Hejredalskollegiet. Hejredalskollegiet indgår imidlertid ikke i puljen over støttede kollegier, som er det, indikatoren skal målsætte (primært Parkkollegiet og Otto Mønstedts Kollegiet. Der er tale om en fast bestand, hvorfor tallet vil være 788 også fremadrettet.). Note 6) Målet opgøres som forholdet mellem den målte gennemsnitlige rejsehastighed og den skiltede rejsehastighed (trængselsindeks). Når trængselsindekset er lig 1 betyder det, at rejsehastigheden svarer til den skiltede hastighed. Når trængselsindekset er mindre end 1 betyder det, at rejsehastigheden er hurtigere end forventet, idet en del bilister må have kørt hurtigere end den skiltede hastighed, mens et indeks større end 1 betyder, at rejsehastigheden er lavere end forventet. Til vurdering af den samlede strækning anvendes der et gennemsnit af de forskellige strækninger. Lav belastning: 1-1,5. Moderat belastning: 1,5-2,5. Stor belastning: 2,5-3,5. Indeks for trængsel 2016 foreligger i april 2017. Ruter og indeks afrapporteres i GIS-kort. Trængselsindeks for 2015 fremgår nedenfor. Trængselsindeks for 2014 fremgår her: <http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/TARGIT/traengselsdata.pdf> og på Targit - Erhverv - Infrastruktur og forbundethed. Note 7) Indeks for transportvaner 2016 foreligger i april 2017. For udviklingen i år 2014 og 2015 henvises til: <http://www.aarhus.dk/da/borger/Trafik/Status/Valg-af-transportmid-del.aspx> Note 8) Byrådet i budgetforlig 2016 formuleret et mål om, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid kan bringes ned på under 90 % af landsgennemsnittet. Landsgennemsnittet opgjort som kommunernes nettosagsbehandlingstider fra den 1/3 2015 - 1/3 2016 på baggrund af indberetning i BBR udgør 35 dage, svarende til 65.755 sager (Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen). De tilsvarende tal for Aarhus Kommune er hhv. 84 dage og 3.176 sager. Byggeri vurderer disse data mangelfulde, da data vurderes forældede. Ifølge Byggeris fagsystem KMD Structura er gns. tid, byggesager (intern tid, dage) således 31 dage. Note 9) Der er angivet summen af andele svar med "Meget tilfreds" og "Tilfreds" for hhv. spørgsmålene "Virksomheder: Hvordan var samarbejdet samlet set med tilsynsmedarbejderen? (99%)" og "Landbrug: Hvor tilfreds er du med dit tilsynsbesøg?" (85%).

Kort vedrørende note 2

Fremkommelighedskort vedrørende note 6

Sundhed og Omsorg

	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Vi holder borgerne væk					
Middellevetiden i Aarhus Kommune skal stige til 83,0 år. Frem til år 2019 skal middellevetiden i Aarhus Kommune stige med 0,5 år pr. år. Opgørelsen er 1 år forsinke	81,7	81,4	83,0	-	☹️
87,7% af borgere over 65 år skal ikke modtage praktisk hjælp eller personlig pleje. I 2019 er målet, at 9 ud af 10 borgere over 65 år ikke modtager praktisk hjælp eller personlig pleje	86,1	87,2	87,7	88,0	😊
35% af borgere over 85 år skal ikke være visiteret til indsatser	31,1	32,4	35	34,9	😊
Effekten af rehabilitering skal vise, at den gennemsnitlige ugentlige tid pr. borger, der modtager personlig pleje eller praktisk hjælp i hjemmeplejen falder til maks 182 min. <i>note 1</i>	186	186	182	199	☹️
AI magt til borgerne					
51% af borgerne skal opleve, at det er muligt at ændre i den planlagte hjælp	44	-	51	45	☹️
72% af borgerne skal opleve, at de får hjælpen på tidspunkter, der passer den enkelte borger	67	-	72	68	☹️
75% af borgerne skal alt i alt være tilfredse med hjemmehjælpen	69	-	75	75	😊
70% af borgerne skal opleve, at hjemmehjælperne, der kommer i borgerenes hjem, kender borgernes behov	62	-	70	65	☹️
Vi er sammen med borgerne					
Den direkte brugertid i hjemmeplejen skal stige til 52% (BTP)	52,1	52,4	52,0	53,5	😊
Det gennemsnitlige antal sygedage pr. fuldtidsansat skal falde. Målet er, at det gennemsnitlige antal sygedage pr. fuldtidsansat skal falde til 12,5 dage (ny opgørelsesmetode vises øverst) eller 9,5 dage (gammel opgørelsesmetode vises nederst i parentes). I den gamle opgørelse blev 2013-tallet opgjort <i>med</i> elever	12,64 (11,0)	13,08 (11,5)	12,5 (9,5)	13,12 (11,7)	☹️
Arbejdsulykker pr. 100 medarbejdere. Målet for 2016 er 10,1.	12,0	10,2	10,1	8,8	😊

Andelen af plejeboliger, hvor der er en basispakke af velfærdsteknologi skal stige til 48%	25	26	48	33	☹️
Antal toiletter med skylle- og tørrefunktion i hjemmeplejen skal ligge på 400, <i>note 2</i>	355	403	400	370	☹️
Andel enkeltmandsforflytninger ved brug af loftlift i plejeboliger og hjemmepleje er 66%. Der foreligger ikke optælling for 2015.	48	-	66	51	☹️
Maks 13% af borgerne i hjemmeplejen må føle sig ensomme	16	-	13	13	😊
70% af borgerne skal have den nødvendige information om mulighederne for aktiviteter for den enkelte (fx motion, hobby, foreninger, muligheden for at være frivillig)	52	-	70	54	☹️
55% af borgerne skal benytte sig af aktiviteterne	54	-	55	53	☹️
Min. 70% af borgerne i plejehjem skal føle sig hjemme	-	63	70	65	☹️
3.119 skal være frivillige, som faciliterer og samarbejder med lokalcentre og plejehjem om aktiviteter for borgere	2.829	2.749	3.119	2.819	☹️
94% af de frivillige skal være tilfredse	94	-	94	92	☹️
65% af de pårørende skal være tilfredse ud fra en sammenvejning af tilfredshedsmålinger blandt plejehjemsbeboeres pårørende	56	60	65	61	☹️

Note 1) I den afregnede tid er der sket en stigning fra maj 2016 på rengøring. Havde niveauet fra maj måned fulgt niveauet i årets første fire måneder, ville der været 5 min. færre visiterede minutter pr. borger pr. uge. Note 2) I 2016 har der været monteret 587 toiletter, hvoraf de 217 er afmonteret grundet, at borgeren er fraflyttet eller afgået ved døden.

Anm. Et minus i målskemaet betyder, at der ikke forelægger data. Dette kan skyldes, at en undersøgelse ikke er lavet det pågældende år eller, at der er tale om et nyt eller ændret budgetmål.

Kultur og Borgerservice

Sport og Fritid	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Kapaciteten af den offentlige åbningstid i svømmehallerne og i skøjtehallen skal have en udnyttelsesgrad på niveau med eller er højere end gennemsnittet for de seneste 3 år					☹️
- Antal gæster i alt	401.996	426.260	405.201	395.109	
- Antal gæster i gennemsnit pr. åbningstime	37,2	64,1	44,4	50,6	
De elever, som er tilknyttet Elite Sports Akademi Aarhus (ESAA), skal have et højt sportsligt niveau og opleve en god sammenhæng mellem elitesport og skolegang (%)					😊
- Andel af ESAA-elever, som deltager på internationalt niveau	25	31	25	30	
- Andel af ESAA-elever, som deltager på højeste nationalt niveau	50	50	50	64	
- Andel af ESAA-elever, som deltager på regionalt niveau	25	19	25	6	
- Andel af ESAA-eleverne som angiver, at ESAA giver en god sammenhæng mellem sport og skole			85	84	
Aarhus Events skal bidrage til at skabe vækst i turisme via hvervning, udvikling og afvikling af events					😊
- Antal overnatninger, jf. Visit Aarhus	817.907	890.574	940.000	964.362	
Aarhus Events skal bidrage til at Aarhus opleves af samarbejdspartnere inden for eventområdet som en attraktiv og samarbejdsorienteret eventby			Måling foretages	Ingen måling	☹️
Aarhus Events skal bidrage til, at Aarhus opleves som en attraktiv by at besøge, bo eller bosætte sig i			Måling foretages	1. Måling 60	😊

Sport og Fritid	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
- Andel der har et positivt image af Aarhus som eventby (%)					

Kultur	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Aarhus' markante kulturelle profil i national og international sammenhæng skal komme til udtryk gennem unikke kulturbegivenheder og gennem international medieomtale					
- Via kulturarrangementspuljen støttes større kulturbegivenheder og festivaler i Aarhus, som bidrager til at brande byen nationalt og internationalt. Mindst to tredjedele (66%) af puljens budget vil årligt blive anvendt til at støtte festivaler/begivenheder, der er unikke for Aarhus eller har en gentænkt og nyskabende karakter (%)		60	66	67	😊
- Antal omtaler af Aarhus 2017 i internationale medier		184	1.200	2.008	
Den kunstneriske kvalitet skal afspejle sig ved en tilfredsstillende publikumssøgning (Antal besøgende)					
- ARoS	535.917	569.324	540.000	614.170	
- Den Gamle By	499.247	476.050	450.000	515.667	
- Moesgaard Museum	-	517.603	225.000	401.420	😊
- Musikhuset Aarhus	409.402	471.220	415.000	610.802	
- Aarhus Symfoniorkester	88.639	89.050	82.000	87.019	
- Århundredets Festival	45.910		50.000	30.000	
Kunstfaglige evalueringer skal vise et højt kvalitetsniveau					
- Kunstfaglige evalueringer skal vise et højt kvalitetsniveau. Evalueringsarbejdet blev igangsat primo 2015 og en endelig rapport vil blive afleveret af kunstrådet i marts 2016.				Gennemført	
- Der afholdes 1 gang årligt møde mellem de kunstfaglige råd og kulturudvalget				Gennemført	😊
- Evaluering af kulturhovedstadsprojektet sker inden for rammerne af "rethink IMPACTS 2017", der gennemføres i et samarbejde mellem Fonden Aarhus 2017 og Aarhus Universitet.				Gennemført	
Kulturtilbuddet i Aarhus skal udvikles og udvides , for så vidt angår aktiviteter, genrer, præsentationsformer, målgrupper og geografisk beliggenhed					
- Spillestedet Atlas er skabt som et spillested med en særlig forpligtelse til at præsentere jazz, folkemusik og verdensmusik, der skal afvikles 80 koncerter		97	80	126	
Kulturskoler i Aarhus:					😐
- Antal instrumentalelever Aarhus Musikskole	1.960	1.930	1.700	1.976	
- Decentrale kulturtilbud	29	29	23	32	
- Antal undervisningstimer World Music Center	75	64	72	64	
- Antal forestillinger i Musikhuset	1.006	1.109	1.222	1.079	
- Antal koncerter i Aarhus Symfoniorkester	188	204	172	194	
Rådgivning og faciliteter, der støtter op om produktion af kultur , skal styrkes					
- 15% af de projekter, som er finansieret af Aarhus 2017 i perioden 2015 - 2017 skal have et formål om at udvikle kompetencer og ny viden (%)			15	71	😐
Produktionscenteret for rytmisk musik					

Kultur	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
- Projektarbejdspladsers belægningspct (%)	80	80	80	80	
- Mentorprojekter (stk.)	11	20	10	20	
Belægningsprocent, Godsbanen (%)					
- Projektarb. pladser udlejes 1 år	98	100	95	97	
- Små projektrum	98	100	95	99	
- Store projektrum	82	91	80	98	
- Prøvelokaler	75	87	75	88	
- Mødelokaler	76	63	75	66	
- Gæsteboliger	80	83	80	78	
- Åbne Scene	80	94	80	97	
- Rå hal	55	58	55	47	
- Ridehuset	54	45	50	48	
- Belægningsprocent, Filmby Aarhus (%)					
- Studie 1	66	49	64	73	
- Studie 2	42	36	56	32	

Borgerservice og Biblioteker	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Åbningstiden i Borgerservice og Biblioteker fastholdes i 2015-2018 (Åbningstid i gennemsnit pr. uge)					
- Dokk1 (Hovedbiblioteket)		47,5	57	57	
- Dokk1 (Borgerservice)		31,7	32	32	
- Adgang til salene m.m på Dokk1 fra kl. 21.00-22.00		5	5	5	
- De store medborgercentre: Højbjerg, Risskov, Viby og Åby		43	43	43	😊
- De mellemstore medborgercentre: Gellerup, Hasle, Lystrup, Tilst og Tranbjerg, <i>note 1</i>		26,2	26,4	26,2	
- De små medborgercentre: Beder-Malling, Egå, Harlev, Hjortshøj, Kolt-Hasselager, Sabro, Skødstrup, Solbjerg og Trige		7,4	7,7	7,7	
- Antal fysiske enheder med ubemandet åbningstid (inkl. Dokk1)		17	17	17	
Den samlede besøgsaktivitet i Dokk1 og på medborgercentrene skal stige med 20% frem til og med 2018 (1.000 gæster)					
- Dokk1 (Hovedbiblioteket)	507	940	850	1.209	😐
- Medborgercentrene	1.537	1.490	1.600	1.192	
- Besøg i alt	2.044	2.430	2.450	2.401	
Borgerservice og Biblioteker skal arbejde for lige muligheder på tværs af etniske skel og for udbredelsen af aktivt medborgerskab samt udbud af kulturelle tilbud (Aktive bibliotekslånere med udenlandsk herkomst)					😞
- % af registrerede lånere	12,9	12,8	16,3	12,8	
- % af samlet indbyggertal	15,6	16,2	16,3	16,5	
Borgerservice og Biblioteker skal tilbyde en bred vifte af arrangementer samt kurser af folkeoplysende karakter. Der skal fokuseres på børns læselyst og læseglæde. Fra 2015 og fremover skal der være mindst 15 borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige (Antal)					😐

Borgerservice og Biblioteker	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
- Antal udbudte kurser	274	269	300	249	
- Antal kursister i alt	1.639	1.409	2.000	1.678	
- Antal borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige	15	48	25	91	
- Antal arrangementer for førskolebørn herunder læsearrangementer	531	300	450	346	
- Antal arrangementer for skolebørn herunder læsearrangementer	591	539	450	736	
- Antal samarbejder om borgervendte aktiviteter	41	86	40	198	
Aarhus Stadsarkiv skal indsamle dokumentation om Aarhus' historie fra borgere og kommunale myndigheder samt formidle byens historie gennem borgerinddragende aktiviteter					
- Antal unikke brugere på Stadsarkivets digitale platforme	-	7.965	10.700	121.729	
- Antal åbne, digitale filer lagt online (private)	-	5.246	50.000	26.327	
- Antal afleveringer til "Smartarkivering.dk"	121	155	125	65	☹️
- Antal Terabyte i Digitalt Arkiv (private og kommunale, men overvejende kommunale) (TB)	-	6	9	7	
- Antal afleveringer fra private	110	86	70	131	
- Antal hyldemeter afleveret fra den kommunale forvaltning	300	780	300	170	
- Antal frivillige	51	75	50	48	
Gennemsnitligt 80% af alle transaktioner på de obligatoriske selvbetjeningsområder i Borgerservice skal ske gennem digital selvbetjening (Andel af transaktioner, der foregår via digital selvbetjening) (%)					
- Flytning (MKB)	91	87	80	87	
- Sundhedskort (MKB)	84	88	80	86	😊
- Affaldshåndtering fra borgere (MTM)			80	41	
- Anmeldelse af rotter (MTM)			80	57	
- Ansøgning om optagelse i dagtilbud (MBU)	91,9		80	98	
- Indskrivning i skole (MBU)	86,2		80	91	
- Ansøgning om hjælpemidler (MSO)			80	7	
Andelen af digitale udlån af bøger, lydbøger og film skal stige i perioden 2016-2019 (%)					
- Bøger	1,2	2,5	1,9	3,7	😊
- Lydbøger	32,6	55,3	54,2	69,8	
- Film	9	12,7	11,7	26,4	
Kontrolarbejde skal effektivt afdække socialt snyd. Folkeregistret skal sikre korrekt personregistrering. Endelig må kommunens samlede restancemasse årligt maksimalt stige svarende til den kommunale fremskrivningsprocent					😊
- Provenu ved kontrolvirksomhed i 1000 kr.					
- I alt provenu ved kontrolvirksomhed, <i>note 2</i>	7.743	4.287	6.360	8.215	
- Heraf kommunalt provenu	5.446	3.210	4.240	5.165	
Borgerservice og Biblioteker vil indsamle og udstille åbne data og sørge for, at der bliver afholdt forskellige arrangementer med henblik på at udvikle projekter, understøtte start-up virksomheder og formidle om digitaliserings risici					😊

Borgerservice og Biblioteker	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
- Antal datasæt der bliver tilgængelig pr. år		121	300	139	
- Antal arrangementer og kampagner		8	10	11	
- Antal arrangementer der understøtter start-up virksomheder		4	4	4	
- Antal arrangementer/events under Internet Week Denmark		2	2	4	
- Digital kampagne rettet mod unge		1	1	2	

Note 1) B2016 skulle have været 26,2 og ikke 26,4, hvorved målet er opfyldt. Fejlen er rettet i B2018. Note 2) I 2013/2014 har udbetaling Danmark overtaget udbetaling af boligstøtte og familieydelse og indgår ikke i statistikken for 2014 og frem.

Børn og Unge

Læring og udvikling	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Andelen af 0-6-årige, der er nysgerrige og trives med at lære nyt (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat – nye data	85	-
Andelen af 0-6-årige, der har en alderssvarende sproglig udvikling (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat – nye data	87	-
Andelen af 3-årige børn med dansk som modersmål, der vurderes at have et alderssvarende sprog (sprogvurdering) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat – nye data	94	-
Andelen af 3-årige børn med dansk som andetsprog, der vurderes at have et alderssvarende sprog (sprogvurdering) (%)	1,9	1,9	Måltal ikke fastsat – nye data	3,0	-
Andelen af børn med dansk som andetsprog, der ved sprogscreening ved skolestart vurderes at have tilstrækkelige danskundskaber, skal være over 40% (%)	36,8	32,9	≥ 40	28,7	
Mindst 80% af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test (%)	-	Opfyldt på under halvdelen af skolerne*	≥ 80	Opfyldt på under halvdelen af skolerne*	
Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år (%)	-	Opfyldt i fire ud af seks prøver*	Stigning ift. 2015	Opfyldt i fire ud af seks prøver*	
Andelen af elever med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år	-	Opfyldt i fire ud af seks prøver*	Fald ift. 2015	Opfyldt i fire ud af seks prøver*	
Andelen af folkeskoleelever, som ved uddannelsesparathedsvurderingen på 8. klassetrin, vurderes 'ikke uddannelsesparate', skal være under 20% (%)	-	22,1	≤ 20	24,9	
Andelen af folkeskoleelever, som går op til alle bundne prøver og udtræksprøver ved Folkeskolens Prøver, skal være over 95% (%)	86,7	85,5	≥ 95	86,5	
Andelen af folkeskoleelever, som ved Folkeskolens Prøver opnår mindst 02 i gennemsnit i både dansk og matematik, skal være over 95% (%)	84,0	86,0	≥ 95	87,8	
Karaktergennemsnittet for eleverne i Aarhus Kommune skal ligge over landsgennemsnittet for alle fag ved folkeskolens prøver efter 9. klasse	AAK: 7,1 DK: 6,7	AAK: 7,3 DK: 6,9	Over landsgennemsnit	AAK: 7,4 DK: 7,0	
Gabet i karaktergennemsnit mellem alle elever og den lavest scorerende fjerdedel skal indsnævres	3,6	3,6	Fald ift. 2015	3,4	

Karaktergennemsnittet for den højest scorende fjerdedel af eleverne i Aarhus Kommune skal stige	10,4	10,5	Stigning ift. 2015	10,4	☹️
Andelen af børn, der oplever at få tilstrækkelige faglige udfordringer, skal være over 90% (indskoling) (%)	-	88,0	≥ 90	87,5	☹️
Andelen af børn, der oplever at få tilstrækkelige faglige udfordringer, skal være over 90% (melletrin) (%)	-	79,6	≥ 90	76,5	☹️
Andelen af børn, der oplever at få tilstrækkelige faglige udfordringer, skal være over 90% (udskoling) (%)	-	68,6	≥ 90	67,5	☹️
95% af eleverne skal påbegynde en ungdomsuddannelse (%)	90,1	91,3	≥ 95	89,9	☹️
95% af eleverne skal gennemføre en ungdomsuddannelse (%)	92,2	92,4	≥ 95	91,6	☹️

Sundhed og trivsel	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Andelen af 0-6-årige, der besidder en grundlæggende psykisk robusthed (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat - nye data	81	-
Andelen af 0-6-årige, der har en alderssvarende motorik og en god sundhedstilstand (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat - nye data	88	-
Andelen af børn og unge, der udtrykker trivsel, skal være over 90% (indskoling) (%)	-	97,7	≥ 90	97,9	😊
Andelen af børn og unge, der udtrykker trivsel, skal være over 90% (melletrin) (%)	-	96,2	≥ 90	95,8	😊
Andelen af børn og unge, der udtrykker trivsel, skal være over 90% (udskoling) (%)	-	93,2	≥ 90	93,7	😊
Andelen af børn og unge, der oplever at blive anerkendt i skolen, skal være over 90% (melletrin) (%)	93,8	-	≥ 90	95,0	😊
Andelen af børn og unge, der oplever at blive anerkendt i skolen, skal være over 90% (udskoling) (%)	91,7	-	≥ 90	91,5	😊
Elevernes samlede gennemsnitlige fravær skal være under 6% om året (%)	5,4	5,3	≤ 6	5,5	😊
Andelen af elever med opmærksomhedskrævende fraværs mønstre skal falde med 1,5 procentpoint om året (%)	17,9	18,0	16,5	18,7	☹️
Højst 5% af de 10 mdr. gamle spædbørn må være undervægtige (%)	5,1	5,5	≤ 5	5,2	☹️
Højst 15% af de 10 mdr. gamle spædbørn må være overvægtige (%)	16,7	15,4	≤ 15	15,1	☹️
Andelen af overvægtige børn i 0. klasse skal være under 15% (%)	10,6	11,4	≤ 15	10,9	😊
Andelen af overvægtige børn i 6. klasse skal være under 15% (%)	15,9	16,5	≤ 15	15,4	☹️
Andelen af overvægtige unge i 9. klasse skal være under 15% (%)	16,2	16,5	≤ 15	18,0	☹️
Andelen af børn og unge, der dyrker sport eller motion mindst fire timer om ugen uden for skoletid (melletrin) (%)	57,0	-	Måltal ikke fastsat - nye data	48,4	-
Andelen af børn og unge, der dyrker sport eller motion mindst fire timer om ugen uden for skoletid (udskoling) (%)	56,6	-	Måltal ikke fastsat - nye data	47,2	-
Andelen af unge i 9. klasse, der ryger dagligt (piger) (%)	3,2	-	Måltal ikke fastsat - nye data	7,8	-

Andelen af unge i 9. klasse, der ryger dagligt (drengene) (%)	4,3	-	Måltal ikke fastsat - nye data	3,6	-
Andelen af unge i 9. klasse, der har været fulde mere end 10 gange (piger) (%)	8,0	-	Måltal ikke fastsat - nye data	13,7	-
Andelen af unge i 9. klasse, der har været fulde mere end 10 gange (drengene) (%)	12,0	-	Måltal ikke fastsat - nye data	19,6	-
Andelen af 3-årige uden fyldninger i tænderne skal være over 95% (%)	96,4	96,3	≥ 95	96,6	😊
Andelen af 15-årige uden fyldninger i tænderne skal være over 50% (%)	63,4	64,5	≥ 50	65,0	😊
Andelen af 15-årige med mange huller skal være under 10% (%)	5,8	5,2	≤ 10	5,0	😊
Rummelighed	2014	2015	Budget 2016	2016	Mål opfyldt
Andelen af 0-6-årige, der kan begå sig i det sociale fællesskab (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat - nye data	84	-
Andelen af 0-6-årige, der etablerer og fastholder venskaber (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat - nye data	91	-
Andelen af 0-6-årige, der har forståelse for og indlevelse i andre (dialoghjul) (%)	-	-	Måltal ikke fastsat - nye data	89	-
Andelen af børn og unge, der har en god ven, skal være over 95% (indskoling) (%)	98,2	-	≥ 95	98,5	😊
Andelen af børn og unge, der har en god ven, skal være over 95% (melletrin) (%)	99,1	-	≥ 95	98,6	😊
Andelen af børn og unge, der har en god ven, skal være over 95% (udskoling) (%)	98,4	-	≥ 95	98,2	😊
Andelen af børn og unge, der oplever at de har medbestemmelse (melletrin) (%)	74,5	62,4	Måltal ikke fastsat - nye data	57,1	-
Andelen af børn og unge, der oplever at de har medbestemmelse (udskoling) (%)	65,9	58,8	Måltal ikke fastsat - nye data	49,2	-
Andelen af børn og unge, der oplever at de har medbestemmelse (FU) (%)	95,6	-	Måltal ikke fastsat - nye data	95,4	-
Andelen af børn og unge, der ikke bliver mobbet (indskoling) (%)	95,8	97,6	Måltal ikke fastsat - nye data	98,2	-
Andelen af børn og unge, der ikke bliver mobbet (melletrin) (%)	91,9	89,5	Måltal ikke fastsat - nye data	89,6	-
Andelen af børn og unge, der ikke bliver mobbet (udskoling) (%)	96,2	92,4	Måltal ikke fastsat - nye data	93,7	-

Aarhus Kommune
Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C
www.aarhus.dk